

XXVIII.

**Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Pedagógiai, Pszichológiai, Közművelődési és
Könyvtártudományi Szekció
a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen
Piliscsaba, 2007. április 2-4**

VÉGLEGES (benne van az 1 kimaradt könyvtáros hallgató is)

XXVIII.
Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Pedagógiai, Pszichológiai,
Közművelődési és Könyvtártudományi
Szekciójának absztraktfüzete

Szerkesztette
Nábrády Mária

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Piliscsaba, 2007

A kötet megjelenését az
Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatta.

A konferencia támogatói:

Akadémiai Kiadó ZRt
Nemzeti Tankönyvkiadó ZRt
Nemzeti Tankönyvkiadó Alapítványa
Osiris Kiadó és Szolgáltató Kft
Saint-Gobain Weber Terranova Építőanyagipari Kft.

Lektor: Pataky Ilona

© Nábrády Mária, 2007
© Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészettudományi Kar, 2007

ISBN 978-963-9206-30-4

Felelős Kiadó Nagy László dékán

Tördelési és nyomdai munkák
Mondat kft
Budapest www.mondat.hu

TARTALOM

Neveléstörténet.....	9
Neveléstudomány.....	18
Neveléstudomány.....	27
Oktatástudomány.....	39
Didaktika.....	49
Komprehenzív pedagógia.....	59
Általános pszichológia I.....	68
Általános pszichológia II.....	80
Személyiség- és klinikai pszichológia.....	90
Szociálpszichológia.....	104
Alkalmazott pszichológia.....	118
Művelődéstörténet, művelődéstudomány.....	130
Mai magyar közművelődés.....	140
Könyvtástudomány.....	149
Szerzői névmutató.....	160

**A XXVIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Pedagógiai, Pszichológiai, Közművelődési és Könyvtartudományi Szekciójának
programja**

Április 2. hétfő

Időpont	Esemény	Színhely
10.00-13.00	regisztráció, szálláshelyek elfoglalása	Stephaneum Aula ill. kollégiumok
12.00-14.00	ebéd	Diákok: Zakeus étterem Tanárok: Tibornya étterem
13.00-14.30	Szekcióülés, megbeszélés	Ambrosianum 126
15.00-16.00	Ünnepélyes megnyitó	Stephaneum Auditorium Maximum
16.00-17.00	Pléh Csaba akadémikus, az MTA főtitkárhelyettese tart előadást	Stephaneum Auditorium Maximum
17.00-17.30	Ismerkedés a Piliscsabai Kampusszal	A kampusz területén
18.00-21.00	Fogadás	Stephaneum Aula

Április 3. kedd

Időpont	Esemény	Színhely
07.00-08.30	reggeli	Stephaneum Aula
08.30-13.00	Prezentációk tagozatokban	A Stephaneum, Iustineum és Ambrosianum termei
12.00-14.00	ebéd	Diákok: Zakeus étterem Tanárok: Tibornya étterem
14.00-18.00	Prezentációk alszekciókban	A Stephaneum, Iustineum és Ambrosianum termei
18.00-20.00	vacsora	Diákok: Zakeus étterem Tanárok: Tibornya étterem
20.00-22.00	Parti a hallgatóknak	Zakeus étterem

Április 4. szerda

07.00-08.30	reggeli	Stephaneum Aula
08.30-11.00	Ünnepélyes eredményhirdetés, díjkiosztás	Stephaneum Auditorium Maximum
11.00-11.30	Konferenciazárás	Stephaneum Auditorium Maximum

Az április 3-i prezentációk részletesebb programja:

Oldalszám	Időpont	Tagozat:	Színhely:
6-17.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Neveléstörténet	Ambrosianum 213/a
18-28.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Neveléstudomány	Ambrosianum 126
29-40.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Nevelésszociológia	Ambrosianum 127
41- 51.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Oktatásszociológia	Ambrosianum 301
52-62.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Didaktika	Iustineum számítógépterem
63-72.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Komprehenzív pedagógia	Ambrosianum 303
73-84.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Általános pszichológia I.	Stephaneum Auditorium Maximum
85-95.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Általános pszichológia II.	Stephaneum Kornis Gyula- terem
96-110.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Személyiség- és klinikai pszichológia	Stephaneum 1. terem
111-124.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Szociálpszichológia	Stephaneum Sík Sándor-terem
125-137.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Alkalmazott pszichológia	Stephaneum Pilinszky János- terem
138-147.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Művelődéstörténet, művelődéspolitikai	Iustineum 1. terem
148-157.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Mai magyar közművelődés	Iustineum 2. terem
158-168.	8.30 - 13.00 14.00-18.00	Könyvtártudomány	Ambrosianum 204. terem

Tagozat: Neveléstörténet

Helyszín: Ambrosianum 213/a terem

Előadások:

Bajusz Bernadett (DE BTK): Kelemen László munkássága és a 6. számú kutatási főirány

Bicsák Zsanett Ágnes és Szabó Anita Éva (DE BTK): Adalék Herbart etikájához

Fazekas Nikolett (ELTE BTK): Irodalmi és képzőművészeti nevelés a felvilágosodás korában

Kinyó László (SZTE BTK): A magyar történelem pozitívnak és negatívnak vélt eseményei, korszakai 7. és 11. évfolyamos tanulók válaszaiban

Kővári Ágnes (BDF TMK): Tóvári Lajos pedagógiai életútja

Nagy Adrienn (PTE BTK): Izraelita felekezeti oktatás Magyarországon

Ormai Eszter (PTE BTK): Oktatás a közép-amerikai katolikus rendek misszióiban, a XV-XVI. századi Új-Spanyolországban

Pirka Veronika (ELTE PPK): A századfordulón megjelenő életreform-irányzatok hatása a kor gyermek- és nevelésfelfogására a Népművelés című folyóirat alapján

Bajusz Bernadett
V. évfolyam, pedagógia szak
Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

KELEMEN LÁSZLÓ MUNKÁSSÁGA ÉS A 6. SZÁMÚ KUTATÁSI FŐIRÁNY

Dolgozatomban a pedagógusképzés korszerűsítését feladatának tekintő kutatásokat szeretném bemutatni Kelemen László munkásságában. A '70-es években ezek a munkálatok a 6. számú kutatási főirány keretein belül valósultak meg, ezért elengedhetetlen a főirány első szakaszának, 1980-ig terjedő megismerése. Kelemen László szervezésével és irányításával jött létre a kutatócsoport, mely többértű feladatra vállalkozott a 3.1. „*A pedagógus*” témakörön belül – mely a 6. sz. főirány részét képezte – vállalta a kutatócsoport a pedagógusképzés egész rendszerének vizsgálatát, képzési modellek kidolgozását, keresve az integráció és a kooperáció lehetőségeit. A főirány történetét, a kutatási eredmények ismertetését csak 1980-ig teszem meg, mert ekkor jelent meg a javaslatokat is tartalmazó tanulmánykötet „*Pedagógusképzés*” alcímmel. A a 6-os számú kutatás megindulását országszerte nagy figyelem kísérte, hiszen szervezett keretet adott a neveléstudomány és az oktatáspolitikai formálásában érdekelt erők kompromisszumainak. A főirány egészének mérlege mégis negatív, mivel abból nem származott olyan szellemi megújulás, amely megteremthette volna egy oktatáspolitikai stratégia kimunkálását. Az Országos Távlati Tudományos Kutatási Terv keretein belül létrejött „hatós” 1984-ig működött, jogutódja az Országos Középtávú Kutatási-Fejlesztési Terv 1985-1990 közötti köznevelés programja volt. A főirány és a pedagógusképzésre vonatkozó kutatás menetét, eredményét a korabeli folyóiratok vonatkozó részei, valamint a Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet könyvtárában fellelhető Kelemen hagyaték alapján kívánom bemutatni.

Témavezető tanár: **dr. Orosz Gábor**
 ny. egyetemi docens

ADALÉK HERBART ETIKÁJÁHOZ

Dolgozatunk egy kísérlet, mely a herbarti etika gyökereinek vizsgálatára irányul. Eme vizsgálatnak gerincét Kant és Herbart etikájának egymásra vonatkozó elemzése adja. Arra voltunk leginkább kíváncsiak, hogy a nagy pedagógus, Herbart a továbbiakban miként viszonyul elődje, Kant gondolati konstrukciójához.

Az volt a feltevésünk, hogy Herbart és Kant etikai elmélete közötti egyezés bizonyos pontokon egyértelműen fennáll, míg máshol lényeges eltérések tűnnek fel. Kutatási eljárásunk során Herbart etikájának pedagógiai szempontból is fontos kulcsfogalmait igyekszünk sorra venni, analizálni, összevetni Kant etikájában fellelhető, megfelelő fogalmakkal. Mindezzel a két rendszer esetenként azonos fogalmainak árnyalati különbségeire is szeretnénk felhívni a figyelmet.

Munkánk során arra jutottunk, hogy mindkét gondolkodó az emberi akarat végső elveinek feltárására vállalkozik. Ezt az akaratot mindketten feltétlenül szabadnak gondolják el. A helyes cselekvés alapjául teszik meg, ámde eltérő módon, amit megvilágítani igyekeztünk.

Természetesen ha az ember egy fogalomkészlet kifejtésére szánja el magát, elkerülhetetlen, hogy olyan fogalmakat vizsgáljon, melyek kifejtése újabb, következő fogalmakkal történik, melyek szintén magyarázatra szorulnak, és így tovább...

Azt reméljük, hogy munkánk eredményével sikerül Herbart pedagógiai rendszerének mélyebb megértéséhez hozzájárulnunk, valamint a kritikus kérdések feltárásával elméletét némileg világosabbá tennünk.

A témavezető tanár: **Fenyő Imre**
 egyetemi tanársegéd

Fazekas Nikolett

II. évfolyam történelem, művészettörténet szak

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

IRODALMI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI NEVELÉS A FELVILÁGOSODÁS KORÁBAN

Bár a felvilágosodás hazai nevelésügyének történetét részletesen feltárták, jelentőségéhez képest mégis keveset foglalkoztak az irodalmi és képzőművészeti nevelés helyzetével. Dolgozatomban tehát ezt a két területet mutatom be azzal a céllal, hogy feltárjam, hogyan valósultak meg a felvilágosodás kori eszmék a nevelés e területein. A téma jellegéből adódóan elméleti kutatási módszereket használtam. Az irodalmi nevelésben az iskolai színjátszást helyeztem előtérbe. Egy-egy színdarab bemutatása az iskolai munka céljait és érdekeit szolgálta: a vallási és erkölcsi nevelést, a latin nyelv minél jobb elsajátítását, a nagyobb közönség előtt való biztos fellépést és a beszédképesség fejlesztését. Az egyes felekezetek színdarabjait végigkövetve kialakul bennünk egy kép: a jezsuiták inkább latinul; a piaristák, pálosok és ferencesek magyar nyelven és a felvilágosodás korában háttérbeszorult protestánsok szintén magyar nyelven tartották előadásait. Mindezt összekapcsolhatjuk a XVIII. század második felében elkezdődött nyelvújítási mozgalommal. Vajon ha nem lett volna nyelvi reform, születtek volna magyar nyelvű drámák? Külföldi drámák bemutatására lett volna olyan nagy érdeklődés, mint az iskolai darabokra? Mit érezhettek a diákok, mikor színpadra álltak, s egy-egy drámát bemutattak?

Másik vizsgálódási területem a képzőművészet. Hazánkban, normaiskolák mellett szervezett rajziskolákban folyt rajzoktatás a XVIII. század végén, a pesti Institutum Geometricum megalapításával pedig - ahol magas szintű rajzoktatás folyt - hazánk az európai építészet színvonalára lépett.

Témavezető tanár: Dr. habil. Fehér Katalin CSc
egyetemi docens

Kinyó László
2006-ban végzett pedagógia szakon
Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

A MAGYAR TÖRTÉNELEM POZITÍVNAK ÉS NEGATÍVNAK VÉLT ESEMÉNYEI, KORSZAKAI 7. ÉS 11. ÉVFOLYAMOS TANULÓK VÁLASZAIBAN

Kutatásomban különböző életkorú tanulók történelmi eseményekkel kapcsolatos nézeteinek elemzésére vállalkoztam. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy a 7. és 11. évfolyamos tanulók válaszaiban mivel magyarázható a sorsfordító történelmi események jelentőségének esetleges átrendeződése. A következőket vizsgáltam: (1) a tanulók történelmünkben mit tartanak leginkább pozitívnak és negatívnak, (2) miért; (3) a válaszokban és indoklásokban kimutatható-e különbség életkorok szerint; (4) van-e összefüggés a kollektív narratívumok ismerete között és aközött, hogy a kérdőíven a tanulók nem jelöltek meg eseményt, alapvetően hibás választ adtak, vagy a kérdéshez illeszkedő megfelelő választ adtak? A 2005 decemberében lezajlott nagymintás felmérésben 7. (N=414) és 11. (N=428) évfolyamos tanulók vettek részt. Kutatásomhoz *László János* és mtsai. által 2001-ben végzett vizsgálat kérdésstruktúráját adaptáltam. A tanulók nyílt kérdésekre adott válaszainak értékelésekor az esemény- és érvelési kategóriákat a tartomelemzés módszerével határoztam meg. Az eredmények szignifikáns különbséget jeleznek a két évfolyam között mind a pozitívnak, mind a negatívnak ítélt eseményekben, és hasonlóképpen szignifikánsak a különbségek az érvelési kategóriákban. Kimutatható az összefüggés a teszteredmény-kategóriák és a kérdőíven azonosított választípusok között is. Az eredmények alátámasztják, hogy a narratív szemléletmód alkalmazása a pedagógiai kutatásokban új összefüggések feltárásához vezethet, és a jövőben lehetőség nyílna a történelmi fogalmi fejlődés vizsgálatára.

Témavezető tanár: **Dr. Csapó Benő**
egyetemi tanár

TÓVÁRI LAJOS PEDAGÓGIAI ÉLETÚTJA

„Használni akartam, nem tündökölni” - ez jellemezte Tóvári Lajos életpályáját, pedagógiai, néptanítói működését egy emberöltőn keresztül.

A célom az ő sokrétű munkájának a bemutatása volt. Mi motiválta ezt az akkor fiatal férfit, hogy a tanítás, az iskola vezetése mellett kórust vezessen, sportolni hívja a fiatalokat, színházat szervezzen? Honnan, milyen gyökerekből táplálkozott ez az önzetlen szorgalom, a közösségért való lankadatlan munka? Ezekre a kérdésekre kerestem a választ, valamint úgy éreztem, hogy egy ilyen életpálya nem maradhat nyom nélkül.

Kutatásom módszereként az interjút használtam. Így nemcsak Tóvári Lajos életútját ismerhettem meg, hanem korrajzot is kaptam az ő fiatalságából. A dolgozat elkészítéséhez, hogy a körülményeket megismerjem, természetesen szakirodalmat is felhasználtam, az akkori politikai rendszer, társadalmi viszonyok megismeréséhez. Munkámnak a hasznosíthatósága nemcsak erkölcsi léptékben mérhető, hanem tudományos érték tekintetében is. Dolgozatom arra keresi a választ, hogy az egyes ember hogyan élte meg a múltat, a történelmet. Hasznos, ha tudjuk, hogy vannak közöttünk olyan emberek, akiknek tevékenysége nemzedékekre kihat, és önzetlenségük, akaratuk példaértékű.

Ez a dolgozat valójában nem nyit új fejezetet a tudomány történetében. De emléket állít annak a tanítónak, aki mindig a közért dolgozott, magához ölelte a rongyos kisgyerekeket, vagyis pedagógiai magántörténelem a javából.

Témavezető tanár: **Molnár Béla**
 főiskolai adjunktus

IZRAELITA FELEKEZETI OKTATÁS MAGYARORSZÁGON

Dolgozatom témájául az izraelita felekezeti oktatás történetét választottam, különös tekintettel a zsidó középiskolák létrejöttére és működésére a két háború közti Magyarországon. E munkámban arra teszek kísérletet, hogy a rendelkezésemre álló források segítségével – a hazai zsidó iskolázás történetének rövid áttekintését követően – bemutassam, milyen előzmények játszottak szerepet a zsidó gimnáziumok létrejöttében és a két háború között bekövetkező politikai, gazdasági és társadalmi változások mennyiben befolyásolták a zsidó középiskolák nevelő, oktató munkáját. Fontosnak tartottam megvizsgálni, hogy a zsidó iskolák tevékenységét milyen mértékben korlátozták – ha egyáltalán korlátozták – az adott politikai hatalom által kibocsátott törvények és rendeletek 1938-1944 között. Mivel egy-egy korszak oktatáspolitikáját nagyban meghatározta az éppen hatalmon lévő politikai elit, ezért munkámban kitérek az adott korszak kultúrpolitikájában jelentős szerepet játszó személyek (miniszterek: Klebelsberg Kunó, Hóman Bálint) oktatáspolitikai elveire. Munkám első részében a XIII. században meginduló hazai zsidó iskolázás történetének főbb állomásait mutatom be. A második részben részletesen kitérek a pesti zsidó gimnáziumok létrejöttének előzményeire és a két háború közti sorsuk alakulására. Végül a harmadik részben a Magyarországon - 1919-1945 között - működő zsidó középiskolák történetét tekintetem át röviden.

Kutatásom során arra a megállapításra jutottam, hogy a nehéz körülmények között létrejövő zsidó gimnáziumok iránti érdeklődés a zsidóság körében igen csekély volt, egészen a zsidótörvények megjelenéséig, köszönhetően annak, hogy a zsidóság az 1930-as évek végéig megőrizte asszimiláns iskolastratégiáját. A zsidó gimnáziumok szerepe csak 1938 után növekedett meg jelentősen, ugyanis a zsidótörvények nem korlátozták jelentős mértékben az iskolák működését, sőt akár újabbak megnyitását is engedélyezték. Tehette mindezt az állam azzal a tudattal, hogy az iskolák elvégzése után a zsidó fiataloknak sem továbbtanulásra, sem pedig elhelyezkedésre lehetőségük nincsen, mivel ezt a zsidótörvények szinte lehetetlenné tették.

Témavezető tanár: **Ambrusné Dr. Kéri Katalin**
tanszékvezető egyetemi docens

Ormai Eszter

V. évfolyam, angol – német nemzetiségi szak

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

OKTATÁS A KÖZÉP -AMERIKAI KATOLIKUS RENDEK MISSZIÓIBAN, A XV-XVI. SZÁZADI ÚJ-SPANYOLORSZÁGBAN

A dolgozatban az Új-Spanyolország területén élő közép-amerikai őslakosok missziókban megszervezett oktatását, annak fejlődését és változását vizsgálom a XV. és a XVI. században. A dolgozat célja, hogy áttekintést adjon az őslakosok, valamint a spanyolok leszármazottainak oktatásáról, illetve a katolikus szerzetesrendek misszionáriusai által alkalmazott evangelizáló és oktató munkáról, különös tekintettel oktatási módszereikre, eszközeikre és elméleteikre. A dolgozat aktualitása, hogy a leghíresebb magyar nyelvű egyetemes neveléstörténeti művekből hiányzik Latin-Amerikáról az elmélyült értekezés, ezért a dolgozat e hiányosság egy kis részletét kívánja pótolni. A téma feldolgozásához ezért többségében idegen nyelvű forrásokat és szakirodalmat használtam.

A vizsgálódás során arra a következtetésre jutottam, hogy amellet, hogy a gyarmatosító spanyolok beavatkozásaik révén beavatkoztak az őslakos társadalmak autochton fejlődésébe, számos dokumentum és kézirat bizonyítja, hogy a misszionáriusok igyekeztek figyelembe venni az ősi társadalmi hierarchiát és a hagyományokat, és törekedtek arra, hogy ezt beépítsék az oktatási rendszerbe és módszerekbe egyaránt. Ebből a szempontból tehát figyelemre méltó a szerzetesek munkája a gyarmatosítás korai szakaszában, amikor megállapítható, hogy valóban megtörtént a kultúrák találkozása. Ezeknek a folyamatoknak a feltárásával a fekete legenda árnyaltabb képe körvonalazódhat a magyar kutatók és az olvasóközönség számára egyaránt.

Témavezető tanár neve: Ambrusné Dr. habil. Kéri Katalin
egyetemi docens

A SZÁZADFORDULÓN MEGJELENŐ ÉLETREFORM- IRÁNYZATOK HATÁSA A KOR GYERMEK- ÉS NEVELÉSFELFOGÁSÁRA A NÉPMŰVELÉS CÍMŰ FOLYÓIRAT ALAPJÁN

A kutatás háttéréül szolgált egyrészt a grazi egyetemmel folytatott közös projekt; másrészt egy OTKA kutatás résztvevőjeként egy önálló tudományos tanulmányozás Bárczy István közoktatás- és urbanizációs politikáját tekintve. A kutatás célja az életreform irányzatok elemzése, a Bárczy- program kultúrpolitikai aspektusainak feltárása, és annak vizsgálata, hogy miként hatott az életreform a kor gyermek- és nevelésfelfogására. A kutatásom hipotézise szerint a Magyarországon is megjelenő életreform- ideológia elemei megjelentek a reform retorikában, témái befolyásolták a pedagógiai közgondolkodást, és a kor gyermekképének alakulását. Az alkalmazott kutatási módszer, a tartalomelemzés sajátosságainak megfelelően az első lépésben megtörtént a 25 elemből álló kategóriarendszer felállítása; a második lépcsőfokon pedig a minőségi következtetések megfogalmazása, és a gyakoriság vizsgálata. A szempontrendszer kidolgozása egyrészt az életreform- mozgalmak tipikus ismertetőjegyeinek figyelembe vételével szakirodalmi áttekintés -, másrészt a Népművelés c. folyóirat előzetes áttekintése alapján történt. Az 1906-tól 1912-ig vizsgált Népművelés c. folyóiratban a 25 vizsgált elem közül a művészeti nevelés, nőnevelés, az iskola felépítése, a testi nevelés és a gyermekvédelem egy-egy tematikus egységét képezték a folyóiratnak. 16 elem (koedukáció, gyermekbűnözés, gyermek és a természet, gyermek és a zene, gyermek és a játék, stb.) pedig egy-egy tanulmány, vagy rövidebb tudósítás alapján feltérképezhető, míg 4 elem- otthon felépítése, a gyermek öltözködése, a gyermeki mezítelenség, a „ gyermeki vallás”- jelentette a behatárolt időszakhoz kötött elemzés ún. „gyenge pontját”, melynek minőségi értékeléséhez kevés mennyiségű információ áll rendelkezésre. A forrás elemzése alapján megállapítható, hogy az általam vizsgált területeken a folyóiratban publikálók újításokat szorgalmaztak a kor gyermek- és nevelésfelfogásában.

Témavezető tanár: Dr. Németh András
egyetemi tanár

Tagozat: Neveléstudomány

Helyszín: Ambrosianum 126. terem

Előadások:

Bagoly Magdolna (DE HPFK): A munkanélküliség hatása a gyermek személyiségére. A szociálpedagógus feladata a munkanélküli szülők gyermekeivel

Dampf Nóra (DE HPFK): „De nehéz az iskolatáska”- avagy az iskolakezdés néhány vitatott kérdése

Fejes József Balázs (SZTE BTK): A tanulási motiváció jellegzetességei hátrányos helyzetű és roma tanulók körében

Józsáné Baranyi Andrea (EKF PPKTF): Pályaválasztás vizsgálata gyermekotthoni körülmények között

Miklós Attila (SZIE): Környezeti szemlélet vizsgálata a magyar felsőoktatásban

Nagy Dóra (SZTE TTK): A valószínűségi gondolkodás fejlődése és fejlesztése a középiskolában

Óri Tamás (SZIE): A tanulás motivációja felnőttkorban

Új-Tózsza Zsófia (ME BTK): Szegregáció és/vagy integráció. Hátrányos helyzetű cigány tanulók oktatása három vidéki település általános iskolájában

Bagoly Magdolna

IV. évfolyam, szociálpedagógus

Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar

A MUNKANÉLKÜLISÉG HATÁSA A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉRE. A SZOCIÁLPEDAGÓGUS FELADATA A MUNKANÉLKÜLI SZÜLŐK GYERMEKEIVEL

Egyre gyakoribb probléma hazánkban a munkanélküliség és ez nemcsak az állás nélkül maradt egyént érinti, hanem annak közvetlen környezetét, a családját, így gyermekeit is.

Dolgozatom célja, hogy megvizsgáljam: I) Milyen következményei lehetnek a szülő munkanélküliségének a gyermekre nézve? II) Milyen negatív hatások érhetik a gyermekeket? III) Mit tehet a szociálpedagógus a munkanélküli szülők gyermekei érdekében?

Hipotézisem szerint azoknak a gyermekeknek a családjában, ahol a szülő munkanélküli: 1) hangsúlyosabban megjelenik a szegénység problémája; 2) nagyobb arányban fordul elő házastársi konfliktus, válás; 3) a szülők gyakrabban dohányoznak, fogyasztanak alkoholt; 4) nagyobb mértékben élnek át stresszt. 5) A munkanélküli szülők gyermekei között nagyobb arányban fordulnak elő hátrányos helyzetűek. 6) A munkanélküliség negatív hatással lehet a gyermek magatartására, iskolai teljesítményére.

Feltevéseimet kérdőívek elemzésével kívánom bizonyítani azáltal, hogy a munkanélküli szülők gyermekeinek válaszait összehasonlítom azon gyermekek válaszaival, akiknek szülei dolgoznak. A kérdőíveket 2006. szeptemberében Hajdúböszörmény 2 általános iskolájában töltöttem ki 6.-7.-8. osztályos tanulókkal.

Feltevéseim nagyrészt beigazolódtak. A munkanélküli szülők gyermekei szembesülnek a szegénységgel, nagyobb számban hátrányos helyzetűek, családjukban gyakoribb a stressz, gyakrabban fordul elő házastársi konfliktus. Mindez romló iskolai teljesítménnyel, magatartási zavarokkal párosul.

A szociálpedagógus feladata, hogy felmérje, és figyelemmel kísérje a hátrányos helyzetű tanulókat; hogy időben felkészítse őket a pályaválasztásra, motiválja a továbbtanulásra; segítsen feldolgozni a stresszt; szervezzen hasznos, értelmes szabadidős programokat; fektessen hangsúlyt a prevencióra; illetve irányítsa megfelelő szakemberhez a gyermeket.

Témavezető tanár: Balogh Éva
főiskolai adjunktus

Dampf Nóra

III. évfolyam, óvodapedagógus szak

Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar

„DE NEHÉZ AZ ISKOLATÁSKA”-AVAGY AZ ISKOLAKEZDÉS NÉHÁNY VITATOTT KÉRDÉSE

Dolgozatom megírására az inspirált, hogy tavaly nagycsoportban hospitáltam, részese lehettem annak az időszaknak, mely előkészíti a gyermekeket a következő életszakaszhoz való alkalmazkodáshoz, igyekszik megkönnyíteni a majdani beilleszkedést az új környezetbe, segíteni az átmenet folyamatát.

Foglalkoztatott engem is a kérdés, hogy hogyan valósul meg az átmenet, mely egy beilleszkedési, beillesztési folyamat, felkészülés, felkészítés egy új életformára.

Elméletileg meg lehet fogalmazni külön – külön a két egymást követő intézményre háruló feladatokat. Ezekről A feladatokról azonban még nem gondolkodunk egységesen, ezért is fogalmazható meg számtalan kérdés az átmenetet illetően.

Ilyen kérdések: Az iskola és a szülők az óvodai nevelés kompetenciájának kereteiben fogalmazzák-e meg igényeiket az óvodával szemben? Hogyan támogathatja az iskola az iskolakezdés bevezető szakaszát? Hol mutatkoznak gyenge pontok az érintettek együttműködésében?

Kutatásom a témával kapcsolatban szakirodalom tanulmányozásából, kérdőív-elemzésből és interjúkészítésből tevődött össze.

Az eredmények alátámasztották feltevéseimet. A gyermeket akarjuk alakítani az iskolához, nem pedig az iskolát a gyermekhez.

Felmerül azonban néhány lehetséges megoldás, mely megkönnyíti, ill. megkönnyítené az átmenet nehézségeinek oldását.

Bízom abban, hogy dolgozatom újra felszínre hozza e probléma megoldásának igényét, és újabb kutatások, próbálkozások kezdődnek majd az iskolakezdés megkönnyítését illetően.

Témavezető:

Kovácsné dr. Bakosi Éva
főiskolai tanár

A TANULÁSI MOTIVÁCIÓ JELLEGZETESSÉGEI HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS ROMA TANULÓK KÖRÉBEN

A hátrányos helyzetű és roma tanulók iskolai sikertelenségeinek magyarázatában a tanulási motiváció hiánya gyakran említett tényező, ugyanakkor a hazai empirikus kutatások száma meglehetősen szerény ezen a területen. Munkánk célja a hátrányos helyzet, illetve a roma közösséghez tartozás tanulási motivációra gyakorolt hatásának feltárása, azoknak a motívumoknak a láthatóvá tétele, amelyek beavatkozási pontokat kínálnak, illetve kiemelt figyelmet igényelnek az oktatási lemaradások megszüntetése érdekében.

Empirikus vizsgálatunk keretében 7. osztályos diákok (N = 246) tanulási motívumairól és családi körülményeiről gyűjtöttünk információkat tanulói, illetve tanári kérdőívek segítségével. A beérkezett adatok feldolgozása kvantitatív módszerekkel történt. Kutatási kérdéseink három témakörbe rendezhetők: (1) milyen eltérések fedezhetők fel a kedvező és kedvezőtlen körülmények között nevelkedő tanulók motívumai között, (2) a roma és nem roma iskolások tanulási hajlandóságában, (3) illetve milyen módon befolyásolja a családi háttér a motívumok fejlettségét.

A mintánkban szereplő iskolások tanulási motívumaiban eltéréseket fedeztünk fel anyagi és érzelmi hátrány szerint, míg a nyelvi hátrány nem befolyásolta kimutathatóan a tanulási hajtóerőt. Eredményeink szerint a roma származás nem játszik szerepet a tanulási késztetésben, az alacsonyabb motiváltság a halmozódó hátrányokra vezethető vissza. A szülők iskolázottsága és a tanulók motiváltsága között adataink gyenge kapcsolatot jeleznek. A további elemzések a háttértényezők közül a család olvasási szokásait mutatják központi jelentőségűnek a motivációra nézve.

Reményeink szerint munkánk hozzájárul ahhoz a folyamathoz, melynek végeredményeként a tanulási motiváció alakítását, fejlesztését tervszerűen végző pedagógiai gyakorlat jön létre.

Témavezető tanár: **Dr. Józsa Krisztián**
egyetemi adjunktus

PÁLYAVÁLASZTÁS VIZSGÁLATA GYERMEKOTTHONI KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT

A pályaválasztás fontos, meghatározó döntés az ember életében. Megalapozott iskola és pályaválasztás akkor valósítható meg, ha az érintett fiatalok segítséget kapnak önmaguk, képességeik és érdeklődési irányuk jobb megismeréséhez. A jó választáshoz elengedhetetlen az önismeret, ami kamaszkorban visszatérő probléma. A tanácstalanság, a megalapozatlan döntés veszélyeket hordoz magában. Heves megyében előzetes tájékozódás alapján 500-600 gyermekotthonban/ lakásotthonban élő fiataalt érint a pályaválasztás. A pályaválasztás gondos előkészítése egyrészt az iskola feladata. Befolyásolják a döntést természetesen a családtagok, kortársak, ismerősök, a tömegtájékoztatás, a környezet, illetve gyermekotthoni körülmények között a nevelők. Az állami gondoskodásban élő fiatalok tekintetében a pályaválasztási döntés lehetősége korlátok, közé szorul, mivel az általános iskolások körében az iskolai kudarcok magas számot mutatnak és a lemorzsolódás évről-évre folyamatos. Ezen, körülmények között nevelkedő fiatalok pályaválasztása néhány évvel kitolódik, hiszen eleve hátrányokkal indulnak, pl. családból történő kiemelés, pszichés állapot, tanulási zavarok stb. A pályaszocializációt segítő példa hiánya nehezítő körülmény, hiszen a nevelő nem teljesen tudja modellezni a családot. A pályaválasztást, motiváló tényezőket egy gyermekotthonban (mónosbéli) vizsgáltam. Kutatásommal rámutatok pályaválasztásuk körülményeire, motivációjuk sajátosságaira. A vizsgálatba 25 fiataalt vontam be, és a Crites skála adaptációja segítségével mértem fel. A döntést befolyásolni képes tényezőket ez a skála öt faktor mentén rendezi össze. Ezek a következők: függetlenség, határozottság, (vagy elhatározás nehézsége), információ, optimizmus/pesszimizmus, egyedi érték skála. A válaszokat SPSS adatfeldolgozó program segítségével elemeztem, vetettem össze.

Az eredmények azt mutatják, hogy a járulékos haszon, ami a legfontosabb a fiatalok számára ez azonban nem egy megalapozott döntést mutat. Felkínálkozik annak lehetősége, hogy intézményes ellátáson belül pályaaorientációs foglalkozásokkal segítsük szakemberekként a gyermekotthonban nevelkedett fiatalokat

Témavezető tanár: **Hadnagy József**
 főiskolai adjunktus

KÖRNYEZETI SZEMLÉLET VIZSGÁLATA A MAGYAR FELSOÓKTATÁSBAN

A tanulmány legfontosabb célkitűzése, hogy megpróbáljon egyrészt képet adni a jövő generáció szakemberi gárdájának környezethez való viszonyulásáról, másrészt rávilágítani esetleges hiányosságokra, tévedésekre, negatív és szélsőséges, megbúvó gondolatokra. Fontos továbbá, hogy információkat szolgáltatson a közoktatásban szükséges környezeti nevelés eredményességéről. A munka több - elméleti és gyakorlati - részre bontva ad átfogó elemzést. Ez utóbbi kérdőíves felmérésen alapszik, ahol a kérdések jellegüktől és súlyuktól függetlenül vannak egy csokorba szedve, ezzel is csökkentvén a kitöltők számára a szándékos párhuzamok megtalálásának esélyét. A vizsgálatban 8 felsőoktatási intézmény 541 hallgatója vett részt, összesen 31378 választ adva a különböző, környezetvédelem ügyét érintő kérdésekre. A vizsgálat egyértelműen kimutatta a következőket (a hipotézisek visszaigazolására vonatkozóan):

- A hallgatók a környezetszennyezés okait emberközpontúan szemlélik.
- A hallgatók ökológiai műveltségében tükröződnek a társadalom ökológiailag fenntarthatatlan működésmódjai.
- A hallgatók véleményében egyértelműen kimutathatóak az életüket végigkísérő média hatásai, befolyásolása, társadalmi részvételük rendkívül alacsony, és a jövőben szándékozott cselekvési hajlandóságuk is minimális.
- A hallgatók szemléletében számos félreértés él, melyet a köztudatból vettek át, valamint hiányosságok mutathatók ki konkrét problémák vizsgálata során.
- A hallgatók környezeti attitűdje, valamint az észlelt környezetszennyezés-csökkentő lehetősége nem kielégítő és a felsőoktatásban eltöltött évek során nem mindig mutat pozitív változást.

A vizsgálatban részt vett, felsőoktatásban tanulók környezeti szemlélete még hagy kívánnivalót maga után. Ez természetesen nem jelenti a pozitív eredmények elmaradását, azonban számos kérdésben pótolni kellene a hiányosságokat, melyek úgy tűnik a környezeti nevelés során elmaradtak, vagy rosszul rögződtek.

Témavezető tanár: **Dr. Czinkota Imre**
egyetemi docens

A VALÓSZÍNŰSÉGI GONDOLKODÁS FEJLŐDÉSE ÉS FEJLESZTÉSE A KÖZÉPISKOLÁBAN

Gyakran kell döntéseket hoznunk, ekkor megpróbáljuk megjósolni egy jövőbeni esemény valószínűségét az addigi ismereteink alapján. Mikor kinézünk az ablakon és a sötét felhők láttán elhalasztjuk az aznapra tervezett szabadtéri kirándulást, a korrelatív gondolkodás egy formáját alkalmazzuk. A modern természet- és társadalomtudomány új eredményei közül nagyon sok valószínűségi összefüggésen alapszik. Fontos tehát az életkornak megfelelő formában az iskolai tananyagba beépíteni a valószínűséggel, később a statisztikával kapcsolatos fogalmakat. Az utóbbi években több változtatás is történt a tantervben, ennek hatásainak vizsgálatára eddig még nem került sor. A kutatás fő célja annak vizsgálata volt, hogy milyen szintű és milyen fejlődést mutat a középiskolás tanulók valószínűségi és korrelatív gondolkodása. A vizsgálat eszköze egy feladatlap volt, melynek hét feladata között találhatóak régi, jól ismert nemzetközi vizsgálatokban is szereplő és új feladatok is. Ezek mindegyike nyílt végű. A felmérés három szegedi középiskola tanulóinak részvételével történt. A viszonylag kis elemszám miatt csak egy hozzávetőleges képet adhat a valószínűségi és statisztikai gondolkodás alapjainak fejlődéséről.

Az elemzés során hagyományos statisztikai és kvalitatív módszereket is használtunk. Kiderült többek között, hogy az ok-okozati összefüggések vizsgálatában a diákok magasabb eredményt értek el, mint az együttjárási problémáknál. Ez a tendencia a nemzetközi vizsgálatok eredményeivel megegyezik.

A felmérés arra is felhívta a figyelmet, hogy szükség van fejlesztő gyakorlatrendszerek kidolgozására. Munkák során a fizikából és földrajzból kidolgoztunk néhány példát, melynek köre tovább bővíthető.

Témavezető tanár: **Dr. Vidákovich Tibor**
 egyetemi docens

Őri Tamás
V. évfolyam, mérnöktanár szak
Széchenyi István Egyetem

A TANULÁS MOTIVÁCIÓJA FELNŐTTKORBAN

A gyors társadalmi-gazdasági fejlődés természetes igénye és következménye az emberi tudás gyorsuló változása, megújulása.

A fejlődés, a gazdasági versenyképesség lényeges kritériuma, hogy milyen mértékben képes az ember alkalmazkodni a változásokhoz, valamint ismeretei folyamatos megújításával előidézni azt. Ehhez pedig permanens önképzésre és továbbképzésre, élethosszig tartó tanulásra (lifelong-learning) van szükség.

Az élethosszig tartó tanulást azonban csak akkor lehet sikerrel megvalósítani, ha minden életkorban, így felnőttkorban is megvannak a motivációk.

Dolgozatom célja: A felnőttoktatásban résztvevő 48 személy véleménye alapján (szóbeli interjú és kérdőíves felmérés segítségével) feltárni és elemezni a tanulást befolyásoló és ösztönző tényezőket.

Vizsgálataim egyértelműen igazolták azt a hipotézist, hogy a felnőtt is csak akkor motivált a tanulásra, ha belső és külső késztetést érez erre.

Témavezető tanár: **Dr. Vásárhelyi Zsuzsanna**
 főiskolai docens, szakvezető

SZEGREGÁCIÓ ÉS/VAGY INTEGRÁCIÓ HÁTRÁNYOS HELYZETŰ CIGÁNY TANULÓK OKTATÁSA HÁROM VIDÉKI TELEPÜLÉS ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN

Napjaink releváns problémája az iskolai szegregáció és integráció kérdése, amely szorosan összefügg a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének problémájával, iskolai tanulmányaival, sikerességükkel, a társadalomban való beilleszkedési nehézségeikkel. A rosszabb szociális körülmények között élő családok gyermekei, és a jobb körülmények között élők gyermekei között már általános iskolában megmutatkozik a különbség az iskolai előmenetel során. Ezek a különbségek a felsőbb osztályokban egyre nyilvánvalóbbakká és élesebbekké válnak. Ezenkívül különbségek nemcsak iskolán belül, hanem az iskolák között is érezhetők. Dolgozatomban az iskolai egyenlőséget keresve a Tornai-medence térségének három vidéki iskoláján keresztül szeretném vizsgálni az iskolai szegregáció és integráció kérdését. Melyik képzési forma a hatékonyabb? Az integráció elemi mennyire épülnek be az általam vizsgált iskolák pedagógiai programjában, milyen szinten alkalmazzák a gyakorlatban? A hátrányos helyzetű települések iskolái valóban hátrányos helyzetű, gyengébb képességű – többnyire cigány – tanulók oktatásával foglalkoznak? Hogyan éli meg egy pedagógus a hátrányos helyzetű térségben működő intézmény mindennapjait? Milyen ezeknek az iskoláknak a vezetése, pedagógus gárdája, tanulói összetétele, alkalmazott módszerei? Az iskolai szegregációnak és integrációnak elméleti bemutatása mellett, gyakorlati empirikus kutatásom eredményei alapján az előbb felsorakoztatott kérdésekre keresem a választ. A kutatás részét képező empirikus terepmunkára a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja és az Aldebaran Kutatóműhely szervezésében 2005. júliusában került sor. Feladatom a helyi erőforrás felmérés részeként, a helyi oktatási intézmények helyzetének feltérképezése volt. Dolgozatom a szegregáció és integráció problémakörét próbálja bemutatni. Felmerül a kérdés, melyik formának van létjogosultsága és külön kell-e választani a két lehetőséget? Melyik lehetőség eredményes a gyakorlatban?

Témavezető tanár: **Dr. habil. Trencsényi László**
egyetemi docens

Tagozat: Nevelésszociológia

Helyszín: Ambrosianum 127. terem

Előadások:

Bikali István (SZIE): A családi együttlét ideje és tartama

Bognár Judit (ELTE TÓFK): Családábrázolás az alsó tagozatos olvasókönyvekben

Dudás Erzsébet és Farkas Evelin (DE HPFK): A szülő és az iskola kapcsolata. A hagyományos és az alternatív iskola összehasonlítása

Géczi Tímea (SZTE JTFK): Gyermeki élet a Vackor Vár Erdei Iskolában

Horváth István (PTE PMMFK): Párválasztás, partnerkapcsolatok vizsgálata hallgatók körében

Kaposvári Lilla (SZIE): A családok életmódja és belső világa

Nagy Zsuzsa Eszter (DE BTK): Házasság és család átalakuló formában. Párkapcsolati formák vizsgálata nemzetközi dimenzióban

Nascsó Karolina (KJF): Az iskola és a szülők közötti kapcsolat

Palla Ágnes (DE BTK): Az SOS-gyermekfalu útkeresése

Szebényi Anita és Juhász Réka (ME CTFK): Gyermek- és fiatalkorú bűnözés Sárospatakon és vonzáskörzetében

Takács Anita (NYME ATIF): A nemi szerepekről alkotott ismeretek és szemléletmód változásai óvodáskortól serdülőkorig

Bikali István

IV. évfolyam, mérnökstanár szak

Széchenyi István Egyetem

A CSALÁDI EGYÜTTLÉT IDEJE ÉS TARTAMA

A család a gyermek legkorábbi élményeinek forrása, amelyek kulcsélmények lehetnek. A gyermek a legtöbb időt a családban tölti el. Ez a tényező nagyon jelentős a család hatásrendszerében, és sok lehetőséget ad a fejlesztés számára.

A jó család felerősíti a tágabb környezet pozitív, fejlesztő tendenciáit, és csökkenti a károsítókat. A diszfunkcionáló család viszont éppen ellenkezőleg hat. A gyermeki személyiség formálódása vonatkozásában ezért válik a család sorsformáló erővé.

A dolgozat célja megismerni 28 tanuló belső családi kapcsolatait. Betekintést nyerni abba, hogy milyen a családi együttlét tartalma, mennyi időt töltenek el együtt? Hogyan viszonyulnak egymáshoz a családtagok? A családi és a társadalmi ünnepek milyen szerepet töltenek be a család életében?

A fenti témákat kérdőíves felmérés és szóbeli interjúk alapján vizsgáltam meg. Az eredményeket témakörönként és kérdésenként dolgoztam fel.

Témavezető tanár:

Dr. Vásárhelyi Zsuzsanna
főiskolai docens, szakvezető

Bognár Judit

2006-ban végzett tanító szakon

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

CSALÁDÁBRÁZOLÁS AZ ALSÓ TAGOZATOS OLVASÓKÖNYVEKBEN

Célom megtudni, hogy az olvasókönyvek szerzői figyelembe veszik-e a mai gyermekek életkörülményei közt megjelenő családmodelleket a tankönyvek családképének kialakításakor. Feltételeztem, hogy a tankönyvek szerzői igyekeztek létrehozni egy olyan családmodellt a könyv egészére (vagy a tankönyvcsaládra) nézve, amelynek megismerése hozzájárulhat a gyermekek egészséges, értékes családképének kialakulásához. Vizsgálatomban két kiadó nyolc olvasókönyvének összehasonlító elemzését végeztem el kategóriarendszer segítségével. A két kiadó tankönyvei hasonló arányokban tartalmaznak nagycsalád, családmag, egyszülős család, illetve egyszemélyes családmodelleket. Mind a két kiadó termékeiben az egyszülős családmódel dominál. Az anyai, apai szerepek arányaiban nincs nagyobb eltérés. Mindegyik tankönyvcsaládban a fiúgyermekek vannak többségben, s mindegyiknél a fizikai foglalkozású emberek dominálnak, a szellemi foglalkozású felnőttek ábrázolása az Apáczai Kiadó tankönyveiben gyakoribb. Emellett több a szegény családok száma is náluk. A kapcsolattartás terén teljes eltérést mutat a két kiadó. A szereplők mindkettőnél a legtöbbször emberek, de a Nemzeti Tankönyvkiadónál gyakrabban fordulnak elő állatszereplők is.

Az elemzés alapján levonható az a következtetés, hogy a legtöbb témakörben a két kiadó hasonló tartalmakat és arányokat mutat, az eltérés legtöbbször minimális. A teljesség érdekében azt is hozzá kell tenni, hogy a mesék nagy száma miatt a családkép kissé torzul, de azokat mégsem lehet kihagyni, hiszen szervesen hozzátartoznak az olvasókönyvek összképéhez.

Az elemzés során végül arra a következtetésre jutottam, hogy az olvasókönyvek szerzői kis mértékben, de már figyelembe veszik a gyermekek valószínűsíthető életkörülményeit, hozzájárulnak a gyerekek egészséges családképének kialakulásához. Remélem, hogy a jövőbeli kutatások az enyémnél már nagyobb mértékű toleranciát mutatnak majd ki.

Témavezető tanár:

Hunyadi Györgyné dr.

tanszékvezető főiskolai tanár

A SZÜLŐ ÉS AZ ISKOLA KAPCSOLATA. A HAGYOMÁNYOS ÉS AZ ALTERNATÍV ISKOLA ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Dolgozatunkban szeretnénk rávilágítani a szülők és az iskola kapcsolattartásának mai helyzetére, formáira, módszereire.

Érdeklődésünk arra terjedt ki, hogy az együttnevelés hogyan valósul meg egy alternatív, egy kistelepülésen működő hagyományos és egy nagyvárosi tradicionális iskolában. Azért ezeket az iskolákat vettük górcső alá, mert arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen mértékben befolyásolja a kapcsolattartást a településszerkezet, illetve az alternatívitás.

Kutatási módszereink: interjú (osztályfőnökökkel, szülőkkel), kérdőív (szülőkkel), illetve dokumentumelemzés.

Vizsgálataink alapján elmondható, hogy minden iskolában jól működik, illetve jól működhet a személyfüggő kapcsolattartás, függetlenül annak formájától és módszereitől.

Éppen ezért dolgozatunkkal elsősorban a nevelői partnerkapcsolat fontosságára szeretnénk felhívni a figyelmet.

Témavezető tanár: Szerepi Sándor
főiskolai adjunktus

Gécsi Tímea

II. évfolyam pedagógia- biológia (már végeztem)

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

GYERMEKI ÉLET A VACKOR VÁR ERDEI ISKOLÁBAN

Dolgozatomban a környezeti neveléssel, az erdei iskolával foglalkoztam. Konkrétan vizsgáltam a Vackor Vár Erdei Iskola 3. és 4. osztályos tanulóit. Célom az volt, hogy bebizonyítsam az erdei iskola hasznosságát, fontosságát. Kutatásomban kérdőíves módszert alkalmaztam, melynek segítségével négy fő kérdésre helyeztem a hangsúlyt. Az első, hogy milyen az iskolához, a tantárgyakhoz való viszonyuk, tehát szeretnek –e iskolába járni, ha igen miért szeretnek, ha nem, akkor pedig miért nem. Kíváncsi voltam arra is, hogy melyek azok a tantárgyak, melyek népszerűek a gyerekek körében, s melyek azok melyek nem. Ennek okát szintén megvizsgáltam. Másodszor fontosnak tartottam azt megvizsgálni, hogy az erdei iskola mennyiben segíti a gyermekek tanulását, sikeresebb –e a gyerekek szerint, mint az iskolai oktatás. Természetesen fényt derítettem a válaszok okaira is. Harmadszor: milyen élményekkel gazdagodtak, ezek mennyiben hatottak az életvezetésükre, „jövőjükre”. Negyedszer: mely programok voltak sikeresek, népszerűek az itt eltöltött időszak alatt. Az eredmények meglepőek voltak, érdekes volt viszonyulásuk az iskolához, sokszor a tantárgyakhoz. Pozitív eredmények születtek az erdei iskolával kapcsolatban is. Módszertani ajánlást is készítettem, mely segítségül szolgálhat pályakezdő tanároknak is. A dolgozat elsősorban a Vackor Vár Erdei Iskola dolgozóinak, vezetőinek jelent kiváló segítséget a későbbiekben munkájuk során.

Témavezető tanár:

Dr. Ormándi János
tanszékvezető főiskolai tanár
a neveléstudományok kandidátusa

Horváth István

IV. évfolyam, műszaki Informatika - mérnöktanár szak

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

PÁRVÁLASZTÁS, PARTNERKAPCSOLATOK VIZSGÁLATA HALLGATÓK KÖRÉBEN

A magánélet az ember legfontosabb része, mely főképp a házasséletet, a szerelmet jelenti. Ezek a kapcsolatok egyénileg rendkívül különböznek, változatosak, sokszor érthetetlenek. Az ember azonban mindig arra törekedett, hogy az érthetlent, maga számára érthetővé tegye. Ezt szeretném én is, betekintést nyerni a párkapcsolatok rejtélyes világába. Kutatásom célja, hogy kiderítsem az emberek párválasztási szokásait, igazoljam, vagy épp cáfoljam a szakirodalom hipotéziseit. Szeretném alátámasztani a 3 dimenzió elméletet, valamint cáfolni azt a hipotézist, hogy a nők a magasabb végzettségű, képzetesebb férfit választják. Szerintem ez a modern, haladó világban, ahol a nők egyre nagyobb hatalmat, függetlenséget kapnak, nem áll helyt. A harmadik hipotézisem, hogy egy jó párkapcsolatot a felek nem érzik munkának, nincsenek megoldandó problémák, amibe plussz energiát kellene fektetniük. Szeretnék választ kapni a párkapcsolatok boldogságának titkára vagy épp a problémák okaira. A kutatást strukturált interjúval végeztem, öt pár esettanulmányát készítettem el, majd összevettem őket, figyelve az összefüggésekre a szakirodalomhoz viszonyítva. Az eredmény alátámasztja feltevéseim és segíthet megérteni a párkapcsolati problémákat, segítséget nyújthat az ideális partner kiválasztásához.

Témavezető tanár: Gocsál Ákos
egyetemi Adjunktus

A CSALÁDOK ÉLETMÓDJA ÉS BELSŐ VILÁGA

A nevelés közösségi szinterei közül első a család, mivel a felnövekvő ember életében betöltött szerepe igen jelentős. A családban történik a személyiségfejlődés érzelmi alapjainak lerakása.

A dolgozat célja, hogy 10 család belső életének néhány fontos jellemzőjét feltárjam és bemutassam. Továbbá az, hogy ezeket összehasonlítsam saját életem tapasztalataival. A vizsgálatban győri, ásványrárói és enesei családok vettek részt.

Kérdőíves felmérés és szóbeli interjúk alapján 4 fő témakört vizsgáltam: A családi munkamegosztást, a döntéshozatali mechanizmust, a szülők nevelői attitűdjét és irányítási stílusát, valamint a testvérvizonyokat.

Az eredmények feldolgozása alapján megállapíthatom, hogy a vizsgált családok többségében a gyermekek kiegyensúlyozott érzelmi légkörben nevelkednek. Ez azért olyan fontos, mert az elsődleges szocializáció révén szerzett tapasztalat életünk végéig igen mélyen gyökerezik bennünk.

Témavezető tanár: **Dr. Vásárhelyi Zsuzsanna**
 főiskolai docens, szakvezető

HÁZASSÁG ÉS CSALÁD ÁTALAKULÓ FORMÁBAN. PÁRKAPCSOLATI FORMÁK VIZSGÁLATA NEMZETKÖZI DIMENZIÓBAN

Az utóbbi időben egyre több kutatás tűzte ki céljául, hogy megismerhesse azt az átalakulást, ami a fiatalok családalapítási attitűdjében ment végbe. Ez a változás többretegű, egyrészt érinti a fiatalok gyermekvállalási- ill. házassági kedvének alakulását, másrészt a fiatalok családmodell felfogását is.

Dolgozatomban arra a kérdésre kerestem a választ, hogy mi a véleményük az általam megkérdezett hallgatóknak a házasságról. Feltételezésem szerint Magyarországon a fiatalok nagy része, ellentétben a nyugati országokkal, a családnak a tradicionális formáját preferálja, annak ellenére, hogy elfogadottnak tartják a család szerkezetében bekövetkezett változásokat is. Hipotézisemet úgy bizonyítom, hogy dolgozatomban összehasonlítok egy nyugati országot (Németországot) két volt szocialista országgal, Lengyelországgal és Magyarországgal.

Munkámban, egy 2001-ben készült kutatásra támaszkodom, mely német illetve lengyel egyetemisták véleményét kérdezte meg a házasságról. Ennek a kutatásnak az eredményeit vetettem össze az általam végzett kérdőíves vizsgálat eredményeivel.

Az eredményeket összegezve arra jutottam, hogy a magyar, illetve lengyel fiatalok felfogása között több a hasonlóság, mint akár a magyarok-németek, illetve a lengyelek-németek felfogása között. A legszembetűnőbb különbség a megkérdezett fiatalok párkapcsolati formájában, valamint a homoszexuálisok megítélésében mutatkozott meg.

Témavezető tanár: **Dr. Pusztai Gabriella**
 egyetemi adjunktus

AZ ISKOLA ÉS A SZÜLŐK KÖZÖTTI KAPCSOLAT

Dolgozatomban egy osztrák és egy magyar általános iskola kapcsolattartási módjait hasonlítottam össze, s ezen keresztül mutattam rá, az iskola és szülők közötti kommunikáció fontosságára. Ennek eredményeképpen a magyar oktatási rendszer hiányosságára is fény derült, miszerint nem támogatja az alternatív kapcsolattartási módszerek alkalmazását az állami iskolákban, noha segítségükkel a roma kisebbséget nagyobb mértékben be lehetne vonni az iskola működésébe, s az iskola hatékonyságát is meg lehetne növelni. S miért is fontos ez? Mert a jól működő kommunikáció megnöveli az intézmények elfogadottságát, az aktív iskola-szülő interakció hatékonyabbá teszi a problémák megoldását, s ebből a gyermek, tanuló az, aki profitálhat. A hagyományos kapcsolattartási módokon kívül, mint a szülői *értekezlet*, *fogadóóra*, *ellenőrző*, számos más módszert is megismertem, melyekkel a szülőket jobban be lehet vonni az iskola működésébe, a gyerekek segítésébe. Ilyen a *szülői est*, *önkéntes szülők egyesülete*, *családi nap*, *nyitott ház*.

A témavezető tanár: **Dr. Torgyik Judit**
 főiskolai docens

AZ SOS-GYERMEKFALU ÚTKERESÉSE

Az SOS-mozgalom aktualitása, hogy a battonyai gyermekfalu idén (2006-ban) ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. A két évtized alatt nem csupán a rendszer működése vált kiforrottá, hanem olyan újításokat vezettek be, melyek egyrészt reagálnak a társadalmi és gazdasági változásokra, másrészt kitágítják a kezdetekkor létrehozott alapelvek határait. Témaválasztásomat az indokolja, hogy az SOS kapcsán igen kevés magyar szakirodalom született, s a pedagógiai megközelítésű munkákban is csak elvétve akad egy-két utalás, kritika a rendszer egészére vonatkozóan. Ezt a hiányt pótolva fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy a neveléstudomány szempontjából vizsgáljam a közel 60 éve működő nemzetközi mozgalom magyar jellemzőit. Ezt a kérdést körüljárva tárom fel azokat a lényeges változásokat, melyek a 90-es évek óta zajlanak, és olyan jelentősek, hogy alapot adnak a rendszer alapszabályainak újraértelmezésére. Kutatásom módszerének a megfigyelésen túl, az interjúkészítést választottam. Interjúalanyaim az SOS-anyák, az SOS-gyerekek közül kerültek ki, illetve a faluvezető-helyettes volt segítségemre. Elsősorban azt vizsgáltam, hogy milyen viszony található az anyák és gyermekeik között, miben áll családi létük sajátossága. Másfelől az SOS-rendszer szervezeti változásának a családokra tett hatását kutattam. Dolgozatomban elemzésre kerülnek a családi funkciók realizálódásai az SOS-családok tekintetében. Vizsgálatom eredményeképpen kidomborodnak, egyrészt a gyermekfalu jelenlegi, pedagógiai szempontból előnyt jelentő lépései. Másrészt a kérdés kerül megválaszolásra, hogy helytálló-e családokról beszélni, avagy a családias jellegű nevelésről.

A témavezető tanár: **Veressné Dr. Gönczi Ibolya**
 egyetemi docens

GYERMEK- ÉS FIATALKORÚ BŰNÖZÉS SÁROSPATAKON ÉS VONZÁSKÖRZETÉBEN

Dolgozatunkban a Gyermek – és fiatalkorú bűnözés problematikáját dolgozzuk fel Sárospatakon és vonzaskörzetében. A problématerületre vonatkozó elméleti áttekintést követően, országos, megyei és helyi szinten tettük meg az adatok összegyűjtését és összehasonlítását.

Az első fejezetben a társadalom és a bűnözés viszonyát vizsgáltuk, azon belül is a társadalom alapvető feladatait, a bűnözést és következményeit, a büntetést és a rendőrség feltáró és nyomon-követő módszerét.

Dolgozatunk második részében bemutatjuk lakóhelyünket, Sárospatakot és Borsod- Abaúj- Zemplén megyét.

Ezt követően bemutatjuk a térségünkben jelenlévő gyermekbűnözés megjelenési formáit, kategóriáit, ezek oki hátterét, valamint az új problémaelemként megjelent kábítószerfogyasztás hátterét és előfordulását.

Áttekintést adunk az ifjúságvédelem rendőri feladatairól Zemplénben, a bűnözés strukturális felépítéséről B - A - Z megyében, valamint a rendőrség ifjúságvédelmi munkájának jellemzőiről.

Bemutatjuk a lakóhelyünkön található, a családok és fiatalok védelmét szolgáló intézmények és önkormányzati szervek feladatköreit és azon belül a személyes gondoskodást nyújtó és egészségügyi szolgáltatók hatáskörét.

Számba vesszük a rendőrség által alkalmazott preventív programokat, melyek a fiatalkorú bűnözés visszaszorítására specializálódtak.

Befejezésként megfogalmazzuk azokat az általános következtetéseket, amelyek az elméleti áttekintés és a végzett kutatásaink alapján a térségünkben jelenlévő gyermek-és fiatalkorú bűnözés elleni küzdelemben hatékony támpontok lehetnek, a pedagógusok és fiatalokkal foglalkozó szakemberek körében.

Témavezető tanár: **Lőrincz Györgyné**
 főiskolai tanársegéd

Takács Anita

2006-ban végzett szociálpedagógia szakon

Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar

A NEMI SZEREPEKRŐL ALKOTOTT ISMERETEK ÉS SZEMLÉLETMÓD VÁLTOZÁSAI ÓVODÁSKORTÓL SERDÜLŐKORIG

Napjainkra nagymértékben jellemző a nemi szerepek határainak elhalványulása és a szereptartalmak összemosódása. Óvodáskorban a nemi szerepek elsajátításakor a szocializáció, identifikáció, modellhatások által többnyire a klasszikus szerepek belsővé válása megy végbe. Serdülőkorra, az elsajátított értékek felülvizsgálatával azonban változások következnek be a nemi szerepekről való gondolkodásban.

Célom volt feltárni a nemi szerepek sztenderdizált elemeit, a szerephatárokhöz való ragaszkodás mértékét, illetve a klasszikus modellek validitásának szintjét óvodás- és serdülőkorban.

77 fő 6-7 éves óvodással felvett interjú és tematikus rajz alapján látható, hogy a gyerekek a tiszta, egyértelmű, megmásíthatatlan határokat értékelik és e határokon belül mozognak biztonságosan. Elhatárolódnak a szokatlan, újdonságnak minősülő, a hagyományoknak nem megfelelő szerepmagatartástól.

A 79 fő 17 éves diákkal felvett kérdőíves vizsgálat három témakörre terjedt ki: munkavégzés-munkamegosztás; gyermeknevelés- és gondozás; párválasztás-intim kapcsolatok- a házasság intézménye. Az eredmények alapján elmondható, hogy a serdülők ambivalens módon gondolkodnak a témában. Részben ragaszkodnak a klasszikus modellek, a hagyomány nyújtotta biztonsághoz, részben pedig nyitottak az újdonságokra.

Az óvodáskorban kialakított nemiszerep- felfogás nem örökérvényű, serdülőkorra sok változáson megy keresztül amellet, hogy bizonyos kérdésekben nagy állandóságot mutat. Ahogy a két vizsgált életkor között nagy differenciát láthatunk, valószínűsíthetjük, hogy a későbbi életszakaszokban újabb felfogásbeli változik be. Azt persze, hogy ezek a változások a hagyományok feléledésének vagy az újdonságok térhódításának irányába mutatnak-e, egyelőre nem tudhatjuk.

Témavezető tanár:

Orossné Török Sarolta
főiskolai docens

Tagozat: Oktatásszociológia

Helyszín: Ambrosianum 301. terem

Előadások:

Csapó Nikolett (PPKE): Az iskolával kapcsolatos társadalmi elvárások

Cseke Viktória (PTE FEEK): A tanári személyiség a közoktatásban és a felnőttoktatásban

Erdei Melinda (DF): Iskolai hiányzások okainak és következményeinek elemzése egy szakközépiskolában

Fűzi Beatrix (ELTE PPK): Élmények és reflexiók a tanári munkában

Horváth Renáta (DE HPFK): Óvodapedagógus halgatók viszonya a halálhoz

Jenei Katalin (PTE PMMK): Tanárjelöltek véleménye a jó pedagógus tulajdonságairól

Kovács Krisztina (DE HPFK): A szociálpedagógus dilemmái a gyermekbántalmazással kapcsolatban

Pápai Veronika (SZIE): A bizalmi szerepet betöltő személy különböző életkorokban

Sárándi Lóránd (ELTE TÓFK): A kezdő pedagógusok szakmai szocializációja

AZ ISKOLÁVAL KAPCSOLATOS TÁRSADALMI ELVÁRÁSOK

Az egyetem elvégzése után pedagógusként szeretnék dolgozni. Azért választottam ezt a témát, mert úgy gondolom, hogy hasznos lehet szembesülni az iskolával kapcsolatos elvárásokkal mindazoknak, akik ezt a hivatást választották. Dolgozatom négy fejezetből áll. Az elsőben a hazai szakirodalom álláspontjával foglalkozom. További fejezetekben ismertetem felmérésem eredményeit. A téma kifejtéséhez több célcsoportot választottam, hogy minél több szemszögből körbejárhassuk a kérdést. Egyik célcsoportom tagjai a rendezett egzisztenciával rendelkező szülők és tanulók közül került ki. Róluk a második fejezetben lehet olvasni. Hátrányos szociális helyzetben élő szülőket és diákokat mutattam be második célcsoportként a harmadik fejezetben. Dolgozatom utolsó, negyedik fejezetében olyan pedagógusok elvárásait ismertetem, akik több éve gyakorolják hivatásukat különböző iskola típusokban. A fejeztek keretén belül összefoglalókban olvashatóak a téma feldolgozása során szerzett tapasztalataim és az azokból levont következtetésem. A felmérésben részt vevő személyeket megkértem arra, hogy a Szabó Ildikó tanulmányában szereplő szempontok közül tizenkettőt állítsanak fontossági sorrendbe. Majd ezután kötetlen beszélgetésben fejtették ki gondolataikat az iskolával szemben támasztott elvárásaikról.

A társadalom szegmensein belül, mindenkinek egyformán fontos elvárásokról beszélni nagyon nehéz, hiszen a szubjektum, a szociális helyzet is befolyásolja, hogy kinek mi a fontos. A rendezett körülmények között élők kevésbé várják el, hogy az iskola alapvető nevelési funkciókat vállaljon, a nevelésben partneri viszonyra törekednek, míg a nehezebb szociális helyzetben lévők számos nevelési funkciót fokozottabban az iskola vállára helyeznek. Ahhoz, hogy ezek az elvárások megfelelően teljesüljenek, az oktatás szereplői közötti kapcsolattartás elengedhetetlen.

Témavezető tanár:

Dr. Hoffmann Rózsa
intézet vezető egyetemi docens

Cseke Viktória

V. évfolyam, humán szervező szak

Pécsi Tudományegyetem - Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar

A TANÁRI SZEMÉLYISÉG A KÖZOKTATÁSBAN ÉS A FELNŐTTOKTATÁSBAN

Az andragógia szak megjelenésével felmerül a kérdés, hogy miért van szükség külön andragógus képzésre, miért nem pedagógusok tanítanak a felnőttoktatásban is. Tanulmányommal arra szerettem volna rámutatni, hogy a tanár és a felnőttoktató személyisége eltér egymástól, más a közoktatásban résztvevő diákok és a felnőttoktatásban résztvevő hallgatók, felnőttek igénye a tanárral, felnőttoktatóval szemben.

Ennek bizonyítására vizsgálatom módszerül a kérdőíves kikérdezést, azon belül is a tanári illetve felnőttoktatói személyiség tulajdonságlistákon keresztül történő megközelítést választottam. A kérdőíves kikérdezés összesen 167 főre terjedt ki, elsőéves nappali tagozatos és felnőttképzésben tanuló hallgatók részvételével. Kutatásom során, ha nem is nagy mértékű, de figyelemre méltó eltéréseket sikerült találnom a tanári és felnőttoktatói jellemzőkre vonatkozóan. A felnőttoktatókkal kapcsolatos speciális elvárások például: a felnőttek sajátos élethelyzetének megértése, a felnőttkori tanulás jellemzőinek figyelembevétele, a partneri viszony kialakítása a tanulókkal.

Az eredményeimet ajánlom figyelmébe azoknak, akik a felnőttek képzésére különböző programokat dolgoznak ki, ugyanakkor szükségesnek tartanám azt is, hogy a hallgatók által kívánatosnak tartott személyiségjellemzők szempontként szerepeljenek a jövőbeni felnőttoktatók kiválasztásában.

Témavezető tanár:

Cserné Dr. Adermann Gizella
dékánhelyettes, egyetemi docens

Erdei Melinda

IV. évfolyam, Mérnök-tanár-Műszaki informatika szak

Dunaújvárosi Főiskola

ISKOLAI HIÁNYZÁSOK OKAINAK ÉS KÖVETKEZMÉNYEINEK ELEMZÉSE EGY SZAKKÖZÉPISKOLÁBAN

Az országban az iskoláskorú gyermekek 5-8%-a, vagyis 50-80 ezer diák tartósan mulaszt, illetve egyáltalán nem jár iskolába. A legkritikusabb pont ezen belül is a szakképző iskolák első osztálya. A kutatási adatok szerint az első évfolyamon a szakközépiskolások 6%-a, a szakképző osztályokba járók 16%-a marad ki az iskolából.

A Hild Szakközépiskolában is szakképzés folyik és az országos adatokhoz hasonló képet mutat a diákok hiányzását és kimaradását illetően. Sokszor menekülnek a konfliktushelyzetek elől, ez pedig nem csupán a diákok hibája, hanem lehet módszertani kérdés is az oktatás folyamatában. Vajon mi lehet az oka ennek a sok hiányzásnak? Ilyen betegesek lennének a diákjaink, vagy ilyen könnyen kapnak orvosi igazolást? Mi a pedagógusok véleménye és milyen a hozzáállásuk a problémához? Mit látnak mindebből az ifjúságvédők és az orvosok? Mit tehetünk annak érdekében, hogy diákjaink kevesebbet hiányozzanak az iskolából?

Témavezető tanár: **dr. Kelemen Gyula**
 főiskolai tanár

ÉLMÉNYEK ÉS REFLEXIÓK A TANÁRI MUNKÁBAN

Az oktatás minőségének javítása egyre égetőbb problémává vált és míg a megoldásra irányuló törekvések főként szerkezeti átalakításokban jelennek meg, addig nem feledkezhetünk el arról, hogy a diákok formálódása és fejlődése nem a rendszernek köszönhető, hanem a pedagógusokkal való kapcsolatok és a közös munka eredménye. Vélekedésünk szerint az oktatás hatékonyságának, sikerének fokozásában éppen ezért a pedagógusoké a kulcsszerep. De vajon mi jellemzi a sikeres pedagógust és munkáját?

A kutatásban olyan személyen belüli tényezőket kívántunk feltárni, amelyek hozzájárulnak a hosszú távon is sikeres tanári tevékenységhez. A vizsgálódás eddig tanulók és tanárok körében kérdőívek segítségével történt, a jövőben pedig interjúkkal és tanórai megfigyelésekkel folytatódik. Az alkalmazott eszközök kidolgozásakor igyekeztünk érvényre juttatni a kvantitatív és kvalitatív módszerekben rejlő lehetőségeket is. Az összegyűjtött adatok elemzése nyomán kimutatható többek közt a tanárok kedveltsége és eredményessége, valamint a tanár jövőképe és diákjaival való kapcsolata közötti pozitív szignifikáns összefüggés. Választ kaphatunk arra is, hogy miben van különbség a sikeres és kevésbé sikeres tanárok élményfeldolgozási jellemzői, reflexiói között. Feltevéseinkkel ellentétben a sikeres és sikertelen tanárok között nem rajzolódik ki lényeges és következetes különbség a tanórára való felkészülés vagy a módszerválasztás tekintetében. Elgondolkodtató, hogy mindkét tanárcsoport tagjai úgy érzik, sikerült tanárideáljukat megközelíteni.

A kutatás eredményei új szempontokkal gazdagíthatják a tanárképzésben alkalmazott mikrotanítások, pedagógiai- és tanítási gyakorlatok elemzési módszereit. Továbbá megteremthetik az egyénekre szabott tanár-továbbképzés alapjait, mely nem-formális keretek között, a pedagógusok saját tevékenységére irányuló elemzéssel és fejlesztéssel segíti elő a sikeres tanárrá válást.

Témavezető tanár:

Ollé János
egyetemi tanársegéd

Horváth Renáta

III. évfolyam, óvodapedagógus szak

Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar

ÓVODAPEDAGÓGUS HALGATÓK VISZONYA A HALÁLHOZ

Kutatásom célja, hogy feltárjam: hogyan, milyen mértékben találkoztak a halál kérdésével az óvodapedagógus hallgatók? Mit gondolnak a halálról, hogyan érznek a halállal kapcsolatban? Óvodapedagógus hallgatóként mennyire szembesülnek a gyermekek gyászával, hogyan próbálták kezelni azt? Illetve milyen tényezők befolyásolják a hallgatók halálhoz való viszonyát?

Dolgozatom különböző, a halállal kapcsolatos koncepciók, vallásos elképzelések bemutatásával indul, majd röviden kitérek a mai modern kor elképzeléseire, viszonyulására is a halált illetően. A témát az óvodapedagógusok mentálhigiéniébe ágyazottan közelítettem meg.

A kérdőíves vizsgálatom alapján megállapítható, hogy a megkérdezett hallgatók többsége hisz valamilyen túlvilágban, de ez korántsem védi meg őket a halálfélelem érzésétől. Egészségesen viszonyulnak a halálhoz, túlzott gyászmunka sem figyelhető meg.

Azt a következtetést vontam le eredményeimből, hogy az óvodapedagógus képzésnek hangsúlyozottabban kellene tárgyalni a halállal foglalkozó kérdéseket. Ez hozzájárulna a hallgatók lelki egészségéhez csakúgy, mint a gyermekek halállal, gyással kapcsolatos problémáinak megoldásához is.

Témavezető tanár: **Molnár Balázs**
 főiskolai adjunktus

Jenei Katalin

III. évfolyam, műszaki informatikus – mérnöktanár szak

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Kar

TANÁRJELÖLTEK VÉLEMÉNYE A JÓ PEDAGÓGUS TULAJDONSÁGAIRÓL

A dolgozat ismerteti az ideális tanár szükséges nevelési készségeit elméleti szempontból, tanártípusokról, tulajdonságokról szól, és tanárhallgatók véleménye alapján készülhetett el. Minden korban más és más vélekedés volt érvényben a jó tanárról. Ez egy mindig aktuális téma, mivel tanárok és diákok voltak, vannak, lesznek. Fontos hivatás ez, hiszen ők tanítják majd a jövő generációját, közreműködésükkel juthat valaki nagyon magasra, illetve nagyon mélyre is. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, mennyire fontosak a jó tanárok! Azt hiszem, talán nincs is rá szükség. Mindenkinek van összehasonlítási alapja, hiszen annyi pedagógus tanított már valamennyiünket, így saját tapasztalataink nyomán mindannyiunkban kirajzolódott egy kép az ideális pedagógusról. Ezt a képet hasonlítom össze – faktoranalízis segítségével – azzal, amelyet a tanár szakos hallgatók alkotnak, azelőtt, hogy elmondanak nekik, milyennek is kéne lennie ennek a képnek. Típusok, faktorok kialakulása, tulajdonságok együjtjárása figyelhető meg, ezt hasznosítani lehetne a majdani jó tanárok „születésekor”, a tanárképzésben.

Témavezető tanár: **Gocsál Ákos**
 egyetemi adjunktus

A SZOCIÁLPEDAGÓGUS DILEMMÁI A GYERMEKBÁNTALMAZÁSSAL KAPCSOLATBAN

A gyermekbántalmazás komplex probléma, amivel a szociálpedagógus is találkozhat gyermek- és ifjúságvédelmi munkája során. Ennek fontosságát érzékelik és érzékeltetik azok a társadalmi szervek, egyesületek, amelyek az áldozatok védelmére jöttek létre.

Ezt ismerte fel a média, amely sokszor szenzációként mutat be eseteket. Ezzel hol rosszabbul, hol jobban szolgálja a szakemberek segítő tevékenységét, az áldozatok védelmét.

Olyan társadalmi szervezetek, mint a NANE Egyesület, sokféle - többek között demonstrációs – tevékenysége a hétköznapi emberek figyelmét irányítja a problémákra – a véttlen áldozatok érdekében.

Az áldozat kimenekítéséhez és a prevencióhoz legalább a szakembereknek kellene összetartania: a szociális segítőknek, a gyámügyi előadónak, az orvos szakértőknek, rendőröknek, bírónak, ügyvédeknek.

Együtt kell működni a családdal is. Meg kell értetni a különböző életkorú, iskolázottságú családtagokkal a bántalmazás rövid és hosszú távú hatását. Ha ezt nem tesszük meg, az áldozat az elkövető befolyása alatt marad, a kihasználás pedig folytatódik.

Egy tanulságos eset kapcsán keressük a választ a következő kérdésekre:

Hogyan lehet segíteni az áldozaton? Hol húzódnak a szociálpedagógus kompetencia határai? Hogyan lehet a pályakezdő segítő szakember lelkesedéséből adódó hibákat elkerülni? Melyek az együttműködés lehetőségei más szervekkel? (egészségügy, rendőrség, ügyészség) Milyen buktatói vannak a beavatkozásnak? (döntés megváltoztatása, idő múlása, értékrend eltérése, pénzes bántalmazó – anyagilag is kiszolgáltatott áldozat)

Témavezető tanár: **Balogh Éva**
 főiskolai adjunktus

A BIZALMI SZEREPE BETÖLTŐ SZEMÉLY KÜLÖNBÖZŐ ÉLETKOROKBAN

A kisiskolás-, és prepubertáskor természetes életkori sajátossága, hogy a fiatalok örömeiket és gondjaikat elsősorban szüleikkel és testvéreikkel osztják meg. A pubertás és az ifjúkorban sokat változik a helyzet, mert a szülők, testvérek helyét mindinkább a barátok, a partnerkapcsolatban élőknel pedig a társuk veszi át.

Dolgozatom célja: A gyermekek és fiatalok kapcsolatrendszerének elemzése során feltárni azt, hogy a vizsgálatban résztvevők kit tartanak bizalmi személynek.

Felmérést végeztem győri általános és középiskolás tanulókkal, valamint főiskolai hallgatókkal. 14 kérdésből álló, nyílt válaszokat igénylő kérdőívet tölttettem ki a vizsgált személyekkel.

A vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy a bizalmi szerepet betöltő személy nem csak életkoronként, hanem egyénenként is igen különböző. A kiválasztás fő motiváló tényezője az, hogy a gyermek kivel áll pozitív érzelmi kapcsolatban.

A mai rohanó és virtuális világunkban igen fontosnak tartom, hogy a fiataloknak személyes és őszinte kapcsolataik legyenek családjukkal és barátaikkal, akikkel a legféltebb titkaikat is megbeszélhetik. A szülők és a kortársak érzelmi attitűdje határozza meg a gyermekkel kapcsolatos elvárásaikat, és tükrözi a bizalmi viszony milyenségét.

Témavezető tanár: **Dr. Vásárhelyi Zsuzsanna**
főiskolai docens, szakvezető

Sárándi Lóránd

2006-ban végzett tanító (magyar műveltségterület) szakon

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

A KEZDŐ PEDAGÓGUSOK SZAKMAI SZOCIALIZÁCIÓJA

A tanítás tanulásának meghatározó szakasza az első tanítási év, ezt nevezzük a szakmai szocializáció döntő szakaszának. Az ebben az időszakban jelentkező problémák fontos és értékes intellektuális, érzelmi elhatározásokat, energiákat mozgósítanak a kezdő pedagógusban. A kutatással az volt a *célom*, hogy megismerjem, sokoldalúan föltárjam az elhelyezkedéssel, a beilleszkedéssel, általában a kezdő évvel kapcsolatos problémákat. Interjúk segítségével próbáltam meg bemutatni, milyen hatással lesz ez az időszak a kezdő pedagógus pályájára, a pályán való megmaradására, a személyiségére. Célom volt továbbá, hogy bemutassam azt az átmenetet, amikor a főiskolai/egyetemi hallgatóból pedagógus válik.

A kutatás *fő módszere* a pályakezdőkkel és iskolavezetőkkel felvett strukturált interjú volt. Összesen 10, mintegy 1,5-2 órás interjú készült el. Kiegészítő módszerként használtam egy ún. probléma-kérőívet: 56 pályakezdő véleményét kérdeztem 7 fokú attitűdskála segítségével a kezdő évek pedagógiai problémáiról. Megerősítést nyert az a *feltételezésem*, hogy a pedagógusok képzése nem fejeződik be a főiskolán (amint ezt a szakirodalom is alátámasztja). Ellenkezőleg, az interjúk elemzése alapján megállapíthatom, hogy a pályaszocializációnak, a tanítás tanulásának meghatározó szakasza az első tanítási év. Ennek legfontosabb problémái viszonylag állandóak térben és időben, eléggé általánosak és természeteseek a kezdő pedagógusok körében. Ezek a kutatási tapasztalatok lehetővé tennék, hogy a kezdő pedagógusok az eddigieknél jobban felkészüljenek a pályakezdés első, buktatókat rejtő szakaszára. Ismerve a tipikus problémákat, a kezdőket érő „reality shock” jelenségét, maga a képzés is többet tehetne, például az iskolának, mint szervezetnek (kereteinek és működésének) megismertetésével, a konfliktuskezelési képességek fejlesztésével. A közoktatási intézményekben viszont célszerű lenne a mentor-rendszer kiépítése. Úgy gondolom, hogy a fejlődés, a folytonosan megújulni tudás receptje a pedagógusban magában rejlik. Ehhez azonban elengedhetetlen a tapasztaltabbak támogató jelenléte, illetve az önelemző gondolkodás, mely segítségével saját fejlődésük tudatos irányítóivá lesznek.

Témavezető tanár:

Dr. Hunyady Györgyné
tanszékvezető főiskolai tanár

Tagozat: Didaktika

Helyszín: Iustineum számítógépterem

Előadások:

Danka Adrienn (ELTE PPK): Ingerszegény környezet? - A motiváció, a tanulási stílus és a tanulói tevékenységek összefüggései virtuális és hagyományos tanulási környezetekben

Dér Krisztián, Varga Balázs (SZIE): Az önálló tanulás technikája különböző életkorokban

Dominek Dalma (PTE FEEK): A környezetvédelem média-pedagógiája

Kecskés László (SZHF): A tanulási attitűd kutatása Vajdaságban (a magyar többségű települések iskoláiban, ötödiktől nyolcadikig terjedő évfolyamokon)

Lovas Orsolya (PTE PMMK): Humor az osztályteremben

Nagy Edit (PTE PMMK): A portfólió szerepe a mérnöktanár képzésben

Schmidt Judit Evelin (PTE PMMK): Egy osztály követéses vizsgálata a szociometria módszerével

Tombor Viktória (PTE FEEK): A KÖSZI PROF és a kompetencia-fejlesztő tréning

Varga Otília (PTE BTK): Befogadásközpontú és kompetenciafejlesztő irodalomtanítás

Danka Adrienn

V. évfolyam, pedagógia szak

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

INGERSZEGÉNY KÖRNYEZET? - A MOTIVÁCIÓ, A TANULÁSI STÍLUS ÉS A TANULÓI TEVÉKENYSÉGEK ÖSSZEFÜGGÉSEI VIRTUÁLIS ÉS HAGYOMÁNYOS TANULÁSI KÖRNYEZETEK BEN

Tudományos diákköri dolgozatom megírásával az volt a célom, hogy on-line és hagyományos osztálytermi környezetben végzett kutatások alapján összefüggéseket mutassak ki a tanulók motivációja, tanulási stílusa és az aktivitásuk között. Arra kerestem választ, hogy a fent említett tényezőket mennyire befolyásolja a tanulási környezet milyensége. Ehhez a kérdésfeltevéshez az az elméleti háttér vezetett el, amely az új digitális kultúra, a tudásalapú társadalom, valamint az információs- és kommunikációs technika oktatási rendszerekre tett hatásával függ össze.

Az on-line kutatást az *Iskolapad* névvel illetett digitális tananyag-fejlesztési pályázat keretében végeztem el (www.iskolapad.hu), amely felület lehetőséget adott on-line kérdőívek kitöltésére, illetve további adatokat nyertem a résztvevők minden egyes tevékenységét naplózó fájlokból. A hagyományos osztálytermi környezetben megvalósult kutatást pedig három különböző budapesti iskolában hajtottam végre. A vizsgálat módszere egyrészt itt is a kérdőív volt, másrészt pedig 12 tanórát rögzítettem videokamerával, amelyeket aztán a megfigyelés módszerével elemeztem.

A két mintát összehasonlítva kiderült, hogy a tanulási környezet befolyásolja a tanulók motiváltságának mértékét, továbbá azt is, hogy a tanuló mennyire látja alkalmasnak a tanulási környezetet a saját tanulási stílusára vonatkozóan. Ezen kívül mindkét tanulási környezetben szoros, szignifikáns korrelációt mutatott a tanulási stílus és a motiváció.

A kutatás elvégzésével és a dolgozat megírásával egy apró lépést tettünk az on-line tanulási környezetek működésének megismerése felé, valamint feltárultak olyan összefüggések is, amelyekre csak további kutatások adhatják meg a választ.

Témavezető:

Ollé János
egyetemi tanársegéd

AZ ÖNÁLLÓ TANULÁS TECHNIKÁJA KÜLÖNBÖZŐ ÉLETKOROKBAN

A tanulás pedagógiai kérdései rendkívül szerteágazó problémakört jelentenek, illetve foglalnak magukban. A dolgozatban – különböző szerzők megvilágításában – röviden áttekintjük a tanulás fogalmát, funkcióit, fajtáit, és az önálló tanulást elősegítő környezet sajátosságait.

Rámutatunk arra, hogy a tanulás pszichikus feltételeinek megteremtése a megfelelő motiváció és a hatékony tanulási szokások kialakítása igen fontos pedagógiai feladat.

A dolgozatban elsősorban arra keressük a feleletet, hogy milyen tanulási technikák és stratégiák jellemzik a különböző korú diákokat. Szóbeli interjúk és kérdőíves felmérések alapján 72 diák (40 általános iskolás, 16 középiskolás és 16 főiskolás) tanulási szokásait, a tananyagok feldolgozásának módját korosztályonként vizsgáltuk és elemeztük.

A dolgozatban hangsúlyozzuk, hogy az eredményes tanulás csak pozitív pedagógiai légkörben érhető el.

Témavezető tanár: **Dr. Vásárhelyi Zsuzsanna,**
főiskolai docens, szakvezető

A KÖRNYEZETVÉDELEM MÉDIA-PEDAGÓGIÁJA

A környezetvédelem aktualitása, a média és a pedagógia kapcsolatával együtt. Az egyik alapkérdésem: A környezetvédelmi tudatosság fokozható-e a média segítségével? Több hipotézist állítottam fel, mielőtt kutatási munkámat elkezdtem:

-A környezetvédelem mára létszükségletté vált.

-A környezetvédelmi tudatosság átlagosan alacsony fokon van Magyarországon.

-A környezetvédelem tanítása nélkülözhetetlen szükségszerűséggé vált.

-A média a mai ember életének meghatározó tényezője. (4-4,5 óra /fő/ nap televízió nézés Medián mutató).

-A mai ember gondolkodásának és tudatformálásának egyik legmeghatározóbb eszköze a média.

-A média pedagógiai és andragógiai funkcióját nem elég hatásosan tölti be.

-Kutatási alaptézisem: Ma Magyarországon a médiában megjelenő környezetvédelmi tudatosságra nevelés és oktatás átlagosan alacsony szinten van.

A probléma bemutatásával indítottam el a kutatást empirikus jelleggel, négy kutatási egységgel dolgoztam. Média befogadó közönség, Médiaszakemberek, Természettudományi és Felnőttképzési tudományok oktatói, Természettudományi és Felnőttképzési tudományok hallgatói. A reprezentativitásánál elmondható, két kutatási egységem reprezentatív minta lett, míg a másik két egység árnyalja az eredményeimet. Megállapíthatjuk, hogy a médianak el kell jutnia arra a pontra, hogy belássa, ki kell használni a lehetőségeit. Az irodalmak tanulmányozása és a saját kutatási eredményeim alapján elmondhatom, a befogadó közönség a legtöbb tudását és tapasztalatát médiumokból szerzi. Ahogy a munkámból kiderül, szükség van szemléletformálásra, hiszen az alapkutatási hipotézisem, mely szerint Magyarország környezettudatos gondolkodása alacsony szinten van, beigazolódni látszik. Változtatnunk kell a hozzáállásunkon, a gondolkodásunkon és természetesen az értékrendünkön. A várható globális környezeti változások és helyi hatások fogják kiváltani a téma iránti fokozott érdeklődést. Mindezek, a fenti kutatási eredmények alapján megállapítható, hogy a média segítségével valósulhat meg nagymértékben. Bízom benne, hogy munkámmal hozzájárultam, hogy egy új fejezet indulhasson el a médiavilágban.

Témavezető tanár: **Zalay Szabolcs**
 egyetemi tanársegéd.

A TANULÁSI ATTITŰD KUTATÁSA VAJDASÁGBAN (A MAGYAR TÖBBSÉGŰ TELEPÜLÉSEK ISKOLÁIBAN, ÖTÖDIKTŐL NYOLCADIKIG TERJEDŐ ÉVFOLYAMOKON)

A dolgozat egy kérdőíves pedagógiai felmérésen alapul, melyet Vajdaságban végeztem, 8 település egy-egy általános iskolájában, amelyek magyar többségű községek, települések iskolái. Összesen 34 magyar anyanyelvű osztályban, ötödiktől nyolcadikig terjedő évfolyamokon 665 tanulót kérdeztem meg. Az oktatás sikerét ugyanis elsősorban a diákok tanulási attitűdje határozza meg. A tanulási attitűd pedig elsősorban a gyermek motiváltságától függ. Az attitűd formálásában főszerepe a pedagógusnak van. Mivel vajdasági vagyok, különösen is érdekelt, hogy ezen a területen milyen a diákok tanuláshoz való hozzáállása, motiváltsága. A felmérés eredményeiből és annak elemzéséből erre próbálok választ adni. Szakirodalom alapján hat motívumot különböztettem meg. Ezeket az előfeltevésben „rangsoroltam”, és ideálisnak vagy kevésbé ideálisnak ítéltam. Ennek fényében elemeztem a felmérés statisztikai eredményeit, amelyek szerint a viszonylag ideálisnak tartott „továbbtanulás, érvényesülés” általi motiváció a legerősebb, ezután a kevésbé ideális, a „jó osztályzat” motívuma következik, majd a „tárgyi érdeklődés” általi motiváció. A többi motívum relevanciája a tanulók szerint számukra kisebb. Az eredményeket ezután többféle lebontásban is vizsgáltam: nemek, korcsoportok, településtípusok szerint, valamint a tanulmányi eredmények fényében. Fontos következtetés, hogy a „jó osztályzat” miatti tanulás a legstabilabb motívum, a legkülönbözőbb tanulóknál is, annál is inkább, mert erősen összefügg az „érvényesülés” motívumával. Legfontosabb tanúság, hogy a pedagógus tudjon a tanuló motívumhierarchiájáról, és ennek fényében kreatívan alakítsa a tanulási attitűdöt és növelje a motivációt.

Témavezető tanár: **dr. Sávai János**
rektorhelyettes, egyetemi tanár

Lovas Orsolya

IV. évfolyam, környezetmérnök- mérnöktanár szak

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Kar Pedagógia Tanszék

HUMOR AZ OSZTÁLYTEREMBEN

A felgyorsult életünk során sok helyen kell megfelelnünk, sok helyen kell bizonyítanunk és felelősséget vállalnunk. A gyors fejlődés következtében új, eddig ismeretlen helyzetekkel kerülhetünk szembe. Ezeket a sokszor nehéz helyzeteket megkönnyítheti, ha némi humort csempészünk beléjük. Megítélésem szerint az oktatás az élet olyan területe, amiben fontos szerepe van a humornak. Lényegében ezzel indoklom a témaválasztásomat is. Egy jól megtervezett és tartalom-specifikus humor ugyanis hozzájárul a tanulási környezethez. A téma célja, hogy a kapcsolódó szakirodalmak felkutatásával és elemzésével igazoljam azt az állításomat, miszerint a humor fontos szerepet tölt be az osztályteremben, olyan pedagógiai eszköz, amely alkalmas az osztály szorongásának a mérséklésére, a feszültség oldására, a pozitívabb légkör megteremtésére, a diákok figyelmének felkeltésére, a tanulási folyamat serkentésére. A kutatásra fordított idő rövideje miatt e pillanatban csak kevés empirikus vizsgálati adattal rendelkezem. Megfigyelést folytattam a helyi Pollack Mihály Szakközépiskolában. Itt környezetmérnöki szakomból kiindulva, célzottan környezetvédelmi szakirányban tanulók óráit figyeltem meg általam készített szempontok szerint. A tapasztalatokra a dolgozatban kitérek.

Témavezető tanár: **Dr. Varga Lajos**
 főiskolai tanár

Nagy Edit

IV. évfolyam, környezetmérnök- mérnöktanár szak

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Kar Pedagógia Tanszék

A PORTFÓLIÓ SZEREPE A MÉRNÖKTANÁR KÉPZÉSBEN

Dolgozatomban arra vállalkozom, hogy a fellelhető szakirodalom alapján bizonyítsam: a portfóliónak fontos helye és szerepe van a mérnöktanár képzésben. A portfólió olasz eredetű szó, dossziét, dokumentumgyűjteményt jelent. Azért választottam ezt a témát, mert újszerűségénél fogva érdekelt a kérdés, hogyan lehet felhasználni a portfóliót a mérnöktanár képzésben. Sok más helyen ugyanis már sikeresen alkalmazzák, például a modell szakmában vagy a képzőművészetben. Dolgozatomban bemutatom a portfólió keletkezését, típusait. A téma feldolgozása során a vonatkozó szakirodalom elemzését tűztem ki célul, amit a tanulmányomban részletesen bemutatok. A fogalom részletes tanulmányozása alkalmával arra a következtetésre jutottam, hogy a személyes gyakorlati tudás elsajátításának ellenőrzésére a portfólió tökéletes eszköz lehet. A tanárképzés képesítési és kimeneti követelményeit tartalmazó 15/2006 (IV. 3.) miniszteri rendelet a tanári szakdolgozat három összetevője egyikeként a portfóliót jelöli meg. A műszaki felsőoktatásban, ezen belül a mérnöktanár képzésben az elméleti tudás mellett nagy szerepe van a személyes gyakorlati tudásnak a szükséges kompetenciák elsajátításában. A portfólióban a hallgató rendszeresen összegyűjti a tanulmányai során végrehajtott gyakorlati tevékenységeinek dokumentumait: hospitálások, tanítások/foglalkozások, óravázlatok, megfigyelések jegyzőkönyvei, szemináriumi előadásai stb., ezekre vonatkozóan véleményt alkot, s megítéli saját maga kompetenciáinak fejlettségét, a további teendőit. Így a portfóliók nemcsak a kimeneti értékelésnek, hanem a formatív értékelésnek is hatékony eszközei.

Témavezető tanár: **Dr. Varga Lajos**
 főiskolai tanár

EGY OSZTÁLY KÖVETÉSES VIZSGÁLATA A SZOCIOMETRIA MÓDSZERÉVEL

A dolgozat egy már korábban vizsgált osztály szociometriai helyzetének változását ismerteti.

2005-ben egy mérnökstanár szakos hallgató három korábban elkészített felmérése alapján már megvizsgálta az adott osztály szociometriai helyzetét. A hallgató célja volt, hogy tanulmányai befejezése után egy másik mérnökstanár szakos hallgatónak adja át ezt a feladatot, vagyis annak folytatását. Egy év elteltével - azaz most ebben a tanévben - egy újabb dolgozat készült, amelynek célja, hogy a kérdőíves megkérdezéssel elvégzett vizsgálat alapján minél pontosabb képet mutasson az adott osztály jelenlegi szociometriai helyzetéről, valamint hogy a rendelkezésre álló három korábbi vizsgálat eredményeit felhasználva bemutassa az osztály négy éven keresztül társas kapcsolatainak alakulását. A felmerülő kérdések a következők: kik az osztály központi „sztár” egyénei, valamint hogy vannak e elszigetelt, magányos egyének, akiknek nincsenek kapcsolataik a közösség többi tagjával. Az elkészített szociogram és a már korábbi vizsgálatok eredményeinek összehasonlításából kiderül, hogy az osztály a negyedik évre differenciálódott, felismerhető az osztály kialakulásának folyamata. A levonható főbb következtetések a következők: az egyén szociometriai helyzetéből bizonyos mértékig következtetni lehet a magatartásukra osztálytársaik körében; továbbá a négy szociogramon jelentős különbségek figyelhetők meg. A kutatás hasznosságának bizonyításaként a dolgozatban választ kaphatunk a felmerült kérdésekre, miszerint mit üzen a jelen szociogram a tanár számára, valamint hogy az eredmény milyen feladatot jelöl ki a közösségformálás terén.

Témavezető tanár: Gocsál Ákos
egyetemi adjunktus

A KÖSZI PROF ÉS A KOMPETENCIA-FEJLESZTŐ TRÉNING

Dolgozatom tárgyát tekintve a KÖSZI PROF programról szól ezen belül is a Kompetencia-fejlesztő tréningre fókuszál. Hipotézisem szerint a KÖSZI PROF program keretein belül megrendezett Kompetencia-fejlesztő tréning, amely a legszélesebb spektrumú ismeretanyagot közvetíti, átlagon felüli pozitív hatást gyakorol a résztvevőkre. Kutatásom célja, tehát egy hatásvizsgálat, amely azon az elven alapul, hogy a további hatékonyság és eredményesség alapja a pozitív élmény ill. biztonságérzet a tréningek alatt. Választásomat továbbá személyes élmény is indokolta. A 2006-os év tavaszi félévben megrendezett Kompetencia-fejlesztő tréningen én magam is részt vettem, majd ezt követően az őszi félév során ismét jelentkeztem a tréningre. A Kompetencia-fejlesztő tréning a Pécsi Tudományegyetem Rectori Hivatal Központi Hallgatói Szolgáltató Irodájának (továbbiakban KÖSZI) a KÖSZI PROF program keretein belül működik. Kutatásom praktikus elemeit interjúkból, kérdőívekből szereztem. Az alkalmazott kérdőív a Pécsi Tudományegyetem FEEK Andragógia Intézet Alkalmazott Kommunikációtudományi Tanszék kérdőíveinek módosított változata. A hatásvizsgálat során a PARETO kiértékelő módszert alkalmaztam ill. az átlagszámítást. A KÖSZI PROF program egy nagyon új programsorozat, mely profilját tekintve rendkívül hallgatóbarát. A KÖSZI PROF a KÖSZI -n belül Karrierirodaként működik. A KÖSZI PROF program a KÖSZI szervezésében történik, s eddig két Kompetencia-fejlesztő tréninget tartott. Egyéni érdeklődésből és kutatási célból mindkét tréningen részt vettem. Dolgozatom elején bemutatom, hogy miért és hogyan alakultak ki a Hallgatói Szolgáltató Irodák, majd ezt követően kiragadni egyet a sok közül, s ez a Pécsi Egyetem Rectori Hivatal Központi Hallgatói Szolgáltató Irodája. Ezt követően bemutatom a KÖSZI-t mint szervezetet, s ezen belül a KÖSZI PROF-ot, mint a legújabb programot. Végül pedig a Kompetencia-fejlesztő tréninget ill. annak az egyénre gyakorolt hatását.

Témavezető tanár: **Zalay Szabolcs**
 egyetemi tanársegéd
Varga Otília
III. évfolyam, angol – magyar szak
Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi kar

BEFOGADÁSKÖZPONTÚ ÉS KOMPETENCIAFEJLESZTŐ IRODALOMTANÍTÁS

Dolgozatom tartalma a kompetenciafejlesztő irodalomtanítás főbb pontjait emeli ki, elméleti, majd gyakorlati példával alátámasztva. A kompetencia fogalmának kialakulására, a konstruktív pedagógia bemutatására, a kommunikációs, együttműködési, problémamegoldó kompetencia elemzésére, a tanároknak kifejlesztett programcsomagok részletezésére, a szövegértési és szövegalkotási kompetenciaterület főbb jellemzőire tettem a hangsúlyt. Összehasonlítottam Pethőné Nagy Csilla és Dr. Mohácsy Károly 10. osztályos irodalomkönyvét, melyből kitűnik, hogy hogyan is fejlődik a hagyományos irodalomtörténeti oktatás befogadásközpontúvá és kompetenciafejlesztővé.

A dolgozat célja, hogy bemutassam a szembetűnő változást az irodalmi nevelésben, hogy bővebb ismertetést adjak a még nem sokat hangoztatott szövegértési és szövegalkotási kompetencia fogalomköréről, gyakorlatáról. A két könyv összehasonlításán látszik jól, hogy miben változott az irodalomtörténeti ábrázolás az elmúlt évtizedekben. Gyakorlati kutatásom ezen alapszik. Az elméleti részhez olyan szakirodalmakat használtam fel, melyek bármelyik könyvtárban megtalálhatók, könnyen hozzáférhetők és laikus számára is érthető. E két szempont (elmélet és gyakorlat) vizsgálata az idei évben nagyon fontos (2006), hiszen szeptembertől több iskolában is alkalmazzák a HEFOP pályázaton nyert kompetenciafejlesztő irodalomoktatást. A szülőket fel kell világosítani, hogy gyermekük miért is nem a kronologikus irodalomtörténetet tanulják ezentúl, és miért aktív tábla segítségével dolgoznak csoportosan az órákon.

Dolgozatom azt mutatja meg, hogy az elméletben jól működő befogadásközpontú és kompetenciafejlesztő irodalomoktatást hogyan valósítják meg az irodalomtankönyvek, valamint hogyan lehet a gyerekekkel élményközpontú tanítási órát létrehozni.

Témavezető tanár: **Csc. Dr. habil. Bókay Antal**
 egyetemi tanár

Tagozat: Komprehenzív pedagógia

Helyszín: Ambrosianum 303. terem

Előadások:

Csicskó Tímea (PTE PMMK): Az enyhe halláskárosodás, a figyelem és a tanulmányi átlag kapcsolatának vizsgálata

Devosa Iván és Guti János (SZTE JTFK): „Az egészség erdeje” - egészségfejlesztő tábor kísérleti projekt megvalósítása állami gondozottak körében

Kovács Katalin (KRE TFK): Látásfogyatékoság és tehetség

Miks Veronika (NYME ATIF): Zöld nap-projektek az erdei iskolában

Mooréh Eszter (ELTE BGYFK): Népi játékok felhasználása a szenzoros integrációs terápiában

Oláh Katalin (EKF): Graffiti szubkultúra vizsgálata a tevékenységet végző néhány csoport összehasonlítása alapján

Szenttamási István Tamás (ME BTK): „Arló” az iskola szerepe és lehetőségei a társadalmi problémák kezelésében egy hátrányos helyzetű Borsod-Abaúj-Zemplén megyei településen

Vadas Rita (PTE BTK): Mobbing és kiközösítés az iskolákban

Csicskó Tímea

IV. évfolyam, építészmérnök-mérnökstanár szak

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Kar

AZ ENYHE HALLÁSKÁROSODÁS, A FIGYELEM ÉS A TANULMÁNYI ÁTLAG KAPCSOLATÁNAK VIZSGÁLATA

A pedagógia számára mindig izgalmas kérdés az, hogy vajon milyen tényezők befolyásolják a tanulók tanulmányi eredményeit. A jelen dolgozat egy viszonylag kevésbé kutatott terület, az enyhe halláskárosodás pedagógiai következményeit vizsgálja.

Vizsgálatom célja, hogy feltárjam, van-e összefüggés a kis mértékű halláskárosodás, a diákok tanulmányi eredménye és a figyelme között.

A kutatás ismerteti 47 tanuló hallásteresztjének eredményeit (a vizsgálatokat GOH- készülékkel végeztem). Ugyanezen tanulók kitöltöttek egy figyelmi tesztet, továbbá rendelkezésre állt mindannyiuk tanulmányi átlaga. Dolgozatomban a hipotéziseim igazolására korreláció számításokat végeztem.

A számítások szerint szerint szignifikáns a kapcsolat a tanulmányi átlag és a hallástereszt eredményei között, azaz, a jobb tanulók kevesebbet tévesztettek a teszt során, az ő hallásuk jobb. A jobb tanulók a figyelmi tesztben tovább jutottak el, de nem teljesítettek jobban, mint a gyengébb tanulók. Ugyanakkor nem mutatkozott korreláció a figyelmi teszt és a hallástereszt eredménye között, azaz, az enyhe nagyothalló tanulók nem teljesítettek rosszabbul a figyelmi teszt során. Ez azt jelenti, hogy a vizuális és az auditív figyelemnek nincs kapcsolata.

Dolgozatom célja, hogy rávilágítsak a kis mértékű halláskárosodás problémájára és ennek figyelembevételével a pedagógusok a károsodott gyermekeket sikerélményekhez segítsék.

Témavezető tanár: Gocsál Ákos
egyetemi adjunktus

Devosa Iván és Guti János

IV. évfolyam, egészségtan – számítástechnika szak,

IV. évfolyam biológia – egészségtan szak

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

„AZ EGÉSZSÉG ERDEJE” - EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ TÁBOR KÍSÉRLETI PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA ÁLLAMI GONDOZOTTAK KÖRÉBEN

A címben jelölt egészségfejlesztő projekt az egészséges életmódhoz szükséges attitűdök kialakítása, valamint az ehhez nélkülözhetetlen ismeretek közvetítése államilag gondozott gyerekek számára. A legfőbb célunk az volt, hogy pótoljuk azt az elsődleges szocializációs hátrányt, amit a család hiánya okozott, továbbá igyekeztünk egészségtudatosságukat fejleszteni. Kiemelten kezeltük az esélyegyenlőségre törekvést, ezért államilag gondozásban nevelkedő tanulók ingyenes táborozását valósítottuk meg a 2006 nyarán. A tábor a helyi közösség több képviselője is támogatta, és személyesen bekapcsolódott a programba, ezzel a lépéssel a helyi társadalomba is bekerült az egészségfejlesztés szemlélete.

Homogén volt a csoport az állami gondozottságot tekintve, de heterogén a korosztályra, a nemre és az életkorra való tekintettel. Az egészségfejlesztés módszertani bázisán, valamint a korszerű didaktikai szempontokat is figyelembe véve a kiscsoportos munkaformát választottuk, ezzel kerülve a frontális oktatást. Hangsúlyt fektettünk az egészségtudatosság fejlesztésére minden modulban:

1, környezeti nevelés; 2, egészségfejlesztés; 3, életmód, tolerancia, esélyegyenlőség

A tábor végén elért eredmények közül kiemelkedik, hogy az állami gondozott gyermekek egészségtudatossága jelentősen javult a mentálhigiénés gyakorlatok, ismeretterjesztő foglalkozások hatására. A táborban végzett tevékenységek többszemponú értékelése alapján levonhatjuk azt a következtetést, hogy az egészségfejlesztő tábor valóban hatékony eszköz az egészségtudatosság fejlesztésére.

Témavezető:

Dr. habil . Benkő Zsuzsanna
tanszékvezető főiskolai tanár

Kovács Katalin

IV. évfolyam, szociális munkás- diakónus szakpár

Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kara

LÁTÁSFOGYATÉKOSSÁG ÉS TEHETSÉG

Dolgozatom célja gyakorlati példákkal bebizonyítani, hogy a látásfogyatékosság nem zárja ki a tehetséget, hanem lehetséges kettőst alkotnak. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy ez a kettősség hogyan valósulhat meg az általam kérdezett emberek életében. Életük bemutatásának módszeréül az interjút választottam. Hat látásfogyatékkal élő művésszel készítettem interjút, néggyel személyesen találkoztam, kettővel írásban tartottam a kapcsolatot. (A személyes interjúnak az utóbbi kettőnél fizikai korlátai voltak.) Olyan adatokat sikerült összegyűjtenem, amelyekkel kutatásom eredményesnek bizonyult. Az interjúk során kapott értékes információk alátámasztották és bizonyították hipotéziseimet. Kutatásom után arra a következtetésre is jutottam, hogy a látássérült tehetségek csak úgy tudnak kibontakozni, ha megkapják a megfelelő segítséget, először is a legközelebbi, legszemélyesebb szférájukban: a családban, majd a tágabb: rokoni, baráti, iskolai, munkahelyi közegben is, és a társadalom egészében. Sajnos azt is egyértelműen meg tudtam állapítani, hogy jelentős hiányosságok vannak e téren. Kutatásomat szemléletformálási szándék vezette. Amit tőlük tanultam, nem csak az én látásmódomat gazdagítja, hanem hasznosítható a gyógypedagógiai képzésben, és a szociális szféra területein

Témavezető tanár:

Fazekasné dr. Fenyvesi Margit
főiskolai tanár

Miks Veronika

IV. évfolyam, tanító szak

Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kara

ZÖLD NAP-PROJEKTEK AZ ERDEI ISKOLÁBAN

A Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kara Pedagógia Tanszékének demonstrátoraként munkám során megismerkedtem az Erdőpedagógia projekttel és az erdei iskolával. A jövőben szeretnék az erdei iskolában tevékenykedni, és dolgozatom elméleti és gyakorlati eredményein keresztül szeretném bővíteni tapasztalataimat. A dolgozat magját a Zöld napokra tervezett projektek és a természetvédelem adja. Célomul tűztem ki Zöld nap-projektek tervezését az erdei iskola számára.

Hipotézisem, hogy a 6-12 éves gyerekek természettel kapcsolatos ismerete nem elég mély. Feltételeztem továbbá, hogy a Ravazdi Erdei Iskolai Oktatóközpontban Zöld nap-projektekkel hatékonyabb az oktatás. A hipotézis igazolásához vizsgálatot végeztem az ábdai Zrínyi Ilona Általános Iskolában és a pannonhalmi Radnóti Miklós Általános Iskola tanulóinak körében. A vizsgálat módszerül a kérdőívet választottam, melyek kérdései a gyermekek természettel kapcsolatos ismereteire, természethez való viszonyára vonatkoztak. A vizsgálat jelenlegi eredményei alátámasztják feltételezésemet, így ezekre támaszkodva kidolgoztam projektet az állatok világnapjára.

A dolgozat első részében a projekthez kapcsolódó szakirodalmi összegzést mutatom be. A projekt fogalmának megismerése után foglalkozom a projekt jellemzőivel, a projekttervezés lépéseivel.

A dolgozat második felében a projekttervezés lépéseinek gyakorlati megvalósulását az Állatok világnapjára tervezett projekten keresztül mutatom be, melynek alapproblémája bizonyos állatfajok kipusztulása a természetes élőhely pusztításának következtében. A dolgozat tartalmazza a projekt kivitelezésének leírását a téma-megközelítés fázisától a projekt értékeléséig. Munkám hasznosságát a projektek erdei iskolában való megvalósításában látom, ezért célomul tűztem ki további projektek tervezését.

Témavezető:

Kovátsné dr. habil Németh Mária
tanszékvezető, főiskolai tanár

NÉPI JÁTÉKOK FELHASZNÁLÁSA A SZENZOROS INTEGRÁCIÓS TERÁPIÁBAN

Jean Ayres szerint az érzékelt, észlelt tapasztalatok, ezeknek a tapasztalatoknak a feldolgozása határozza meg az idegrendszer fejlődését.

A szenzoros integráció megfelelő fejlődése, és működése képezi az alapját az emocionális és szociális fejlődésnek, a sikeres tanulásnak. Nem megfelelő működés oka lehet tanulási és viselkedészavaroknak.

A Jean Ayres által kidolgozott szenzoros integrációs zavarokat befolyásoló terápia lényege a szervezet, a személyiség sokoldalú ingerlése, az ingerek feldolgozása, és az így nyert tapasztalatok segítségével a szervezet adekvát válaszában előhívása. A terápiához adott eszköztár járul (pl.: hinták, csúszdák, nagy labdák tüskés és sima felülettel, illetve különleges eszköze lehet a cseresznyemaggal töltött láda, stb.). Olyan eszközök ezek, amelyek mozgásra inspirálnak, ezek használatával nyer a gyermek olyan testi és mozgásos élményeket, amelyek meghatározóak a fejlődésben.

A terápiás foglalkozások menetét, szokásait a fejlesztőnek kell személyessé, egyénre szabottá tenni. Akkor válhat igazán teljessé a terápia, ha magában hordozza adott nemzet, nép, népcsoport, közösség sajátosságait, ugyanakkor egyetemességét.

Úgy gondolom, hogy a modern szenzoros integrációs terápia kapcsolatba hozható a népi játékokkal. Minden játék tartalmazza indirekt illetve direkt formában mindazt, ami a szenzoros integrációs terápiának is része, eszköze. Életkoronként más és más használható a mondókák, játékok közül.

A népi játékokon generációk nőttek fel, ezeken keresztül adták át emberi és eszmei értékeiket egymásnak – lelkileg, testileg több lett, aki részt vett benne. Az Ayres-i szemléletet szeretném közvetíteni, egy sajátos úton megközelíteni: ez az út magyar népünk hagyományain, játékain át vezet, hangsúlyozva a lélektől lélekig ható játék, játékoság jelentőségét, lehetőségét.

Témavezető tanár: **Dr. Jászberényi Márta**
 főiskolai adjunktus

Oláh Katalin

IV. évfolyam, szociálpedagógia szak
Eszterházy Károly Főiskola Eger

GRAFFITIS SZUBKULTÚRA VIZSGÁLATA A TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐ NÉHÁNY CSOPORT ÖSSZEHASONLÍTÁSA ALAPJÁN

A graffiti jelenségének megítélése ambivalens. Egyrészt alternatív művészeti formaként, önkifejezésként elfogadott, másrészt gyakran hangoztatott vélemény, hogy a mai fiatalok semmit sem tisztelnek, és válogatás nélkül rongálnak műemlékeket, értékeket a firkáikkal. Bármelyik álláspont áll is közelebb hozzánk, nem elhanyagolható, hogy a fiatalok ezen tevékenységi forma miatt magas arányban kerülnek a rendőrség látókörébe és az erre vonatkozó büntetőtörvény-könyvi szabályozás szerint akár tíz évi börtönbüntetéssel is sújthatóak. Szociálpedagógusként fontosnak tartom megtalálni a módját, hogyan óvhatóak meg a fiatalok ilyen mértékű büntetőjogi felelősségrevonástól, ha a fent említett tevékenységet választják szabadidejük eltöltésére. Dolgozatom célja magyarázatot adni a kérdésre, vajon mi mozgatja a fiatalokat a tevékenység végzésében, vállalva a nem csekély mértékű kockázatot is, ami az illegális graffitivel jár. Kutatásom célcsoportja az ország területén aktívan graffitiző csoportok. Az adatgyűjtést kérdőívvel és szociometriai választólappal végeztem, a mintavételnél a legegyszerűbben elérhető minta kiválasztásával dolgoztam. Arra az eredményre jutottam, hogy a graffitizés legnagyobb veszélye, hogy igazán semmi nem különbözteti meg az egyéb szabadidős, vagy baráti csoportosulásoktól. Egy ponton túl mégis az ártalmatlannak tűnő tevékenység már bűncselekmény. Ennek tükrében igyekszem felhívni elsősorban a fiatalokkal kapcsolatban álló szociális szakemberek figyelmét, hogy fontos figyelemmel kísérni ezen csoportok tevékenységét, hogy minél differenciáltabb képet alkothassunk magukról a tevékenységet végzőkről, valamint az azzal kifejezni vágyott nézeteikről. Így érthetővé válik a graffiti jelensége, és talán megoldható a társadalmi szempontból hasznos tevékenységbe való átfordítása.

A kutatás legfontosabb eredményének azt tartom, hogy felveti a társadalom és a szubkultúrát képviselő csoportok között megoldás keresésének feladatát, hogy kivitelezhető legyen a tevékenység társadalmi értékek mentén történő végzése úgy, hogy az alkotók számára továbbra is ugyanolyan vonzerővel bírjon.

Témavezető tanár: **Hadnagy József**
főiskolai adjunktus

„ARLÓ” AZ ISKOLA SZEREPE ÉS LEHETŐSÉGEI A TÁRSADALMI PROBLÉMÁK KEZELÉSÉBEN EGY HÁTRÁNYOS HELYZETŰ BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI TELEPÜLÉSEN

2006. áprilisa óta folytatok terepmunkát az Ózd melletti Arlón, egy vidékfejlesztési kutatási program keretében. Kutatásom alapvető célja az, hogy általa rámutassak az iskola szerepére és lehetőségeire a helyi társadalom fejlesztésében és a különböző társadalmi és szociális jellegű problémák kezelésében, így körvonalazva az iskola feladatait a vidékfejlesztésben; meggyőződésem ugyanis, és arlói tapasztalataim is ezt igazolták, hogy az iskolának szerepet kell vállalnia ebben. A kutatás kiinduló hipotézise szerint az iskola különböző társadalmi, kulturális és gazdasági rendszerek metszéspontjában foglal helyet. Ezek a rendszerek meghatározzák az iskolai folyamatok bemeneti és kimeneti oldalát, és természetesen magukat az iskolában zajló pedagógiai folyamatokat is. Feltételezésem szerint az iskola a megfelelő pedagógiai szolgáltatásokon keresztül képes hatást gyakorolni a működésének kontextusát jelentő társadalmi, gazdasági, kulturális rendszerek bizonyos pontjaira, ily módon befolyásolva saját működésének feltételeit is. Dolgozatom első részében mindezek értelmében arra teszek kísérletet, hogy vázoljam azt a sajátos -történetileg meghatározott társadalmi, gazdasági, kulturális kontextust- melyben az arlói általános iskola működik. Ezt követően -a kulturális antropológia kvalitatív módszereivel (életútinterjúk, strukturált interjúk) végzett adatgyűjtés eredményeire alapozva- azt vizsgálom, hogy az arlói általános iskola mely pontokon, milyen pedagógiai szolgáltatásokkal próbál beavatkozni a működésének feltételeit meghatározó kontextusba annak érdekében, hogy kettős, perszonalizációs-szocializációs funkciójának és társadalmi feladatának a kedvezőtlen körülmények ellenére is meg tudjon felelni. Az a kutatás végére reményeim szerint képes leszek megnevezni azokat a pedagógiai eszközöket, melyekkel az arlói iskola eredményesen be tud avatkozni a társadalmi, gazdasági és kulturális feltételrendszer bizonyos pontjain, ily módon biztosítva az eredményes pedagógiai munkát, ami a vidékfejlesztés szempontjából nélkülözhetetlen humán erőforrások biztosításának egyik legfontosabb, alapvető pillére.

Témavezető tanár: Juhász Orchidea
egyetemi tanársegéd

Vadas Rita

VII. évfolyam német nemzetiségi szak, VI. évfolyam angol szak

Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

MOBBING ÉS KIKÖZÖSÍTÉS AZ ISKOLÁKBAN

A dolgozat célja a kiközösítés és a mobbing fogalmának, a gyakorlatban való megjelenésének és a lehetséges megoldási módjainak ismertetése. A dolgozat első fele tartalmazza a mobbing fogalmának, a kialakulásának okainak, az áldozat ismervéinek, a mobbing lehetséges következményeinek és a különböző megoldási módok ismertetését. A második részben azt vizsgáltam, hogy a mobbing mennyire és hogyan van jelen a pécsi iskolákban, illetve, hogy jelenleg mit tesznek ellene a tanárok. Három neves gimnáziumban és egy általános iskolában vizsgáltam a mobbing jelenséget a 13-17 éves diákok között. Fő munkaformám a kérdőív, de interjút is alkalmaztam, illetve saját megfigyelésre támaszkodtam. Az interjú és a megfigyelés alátámasztotta a kérdőívek által kapott eredményeket, miszerint a mobbing az elit iskolákban is jelen van, valamint, hogy a vizsgált osztályokban a testi erőszak nem, de a lelki terror annál inkább jellemző. A tanárok szintjén történik megoldási kísérlet, főleg különböző munkaformák és szakmódszerek, esetleg beszélgetés formájában, több-kevesebb sikerrel. Hatásosabb megoldást nyújthatna a német gyakorlatban sikeresen működő különböző diákprojektek bevezetése, mivel az ezekben résztvevő diákok koruknál fogva nagyobb hatást fejthetnének ki társaikra.

Az e kutatásban felsorolt módszerek a mobbing felismerésével és megoldásával kapcsolatban segítséget nyújthat a tanároknak e probléma leküzdésében.

Témavezető tanár:

dr. Dudás Margit

tudományos főmunkatárs, tanszékvezető helyettes

Tagozat: Általános pszichológia I.

Helyszín: Ambrosianum 213/b

Előadások:

Barta Judit (SZTE): A gondoskodás szerepe csecsemő csimpánzok kognitív fejlődésében

Csábi Eszter (SZTE): A keringésleállás központi idegrendszerre gyakorolt hatásának vizsgálata neuropszichológiai módszerek segítségével

Dudás Tímea (SZTE): Akusztikus vonások közötti szekvenciális szabályosságok vizsgálata figyelmi terhelés függvényében

Gyimesi Kinga (ELTE): Természetes hangok kategorizációjának vizsgálata az eseményhez kötött potenciálok módszerével

Halmai Zsuzsa (ELTE): A depresszió monitor-egér gyorstesztje és alkalmazási lehetőségei

Csupor Éva, Kothencz Zsanett (SZTE): Mondatmegértés és munkamemória

Költő András (ELTE): Hipnotikus fogékonyság és a szülői nevelési stílusra vonatkozó emlékek

Mészáros Tünde, Janacsek Karolina, Tánczos Tímea (SZTE): Hallási mondatterjedelem teszt: lépések a sztenderdizálás felé

Nagy Márton (ELTE): "Ha tudom, akkor nem emlékszem?" – az emlékszem-tudom paradigma módszertani, elméleti kérdései

Ujszászi Petra (PTE): Várandósság alatt végbemenő testképváltozás vizsgálata

Vargay Adrienn (ELTE): A hipnózis stílusának megítélése: megbízható-e, ha laikusok végzik

A GONDOSKODÁS SZEREPE CSECSEMŐ CSIMPÁNZOK KOGNITÍV FEJLŐDÉSÉBEN

Ez a tanulmány 32 emberi gondozó által nevelt csimpánz kognitív fejlődését vizsgálja két gondozási feltételen (1) Az Általános Gondozás főleg kortárs csoportban való nevelkedésből, és emberi gondozók által nyújtott egészségügyi ápolásból állt, míg a (2) Érzékeny Gondozású csimpánzok több egyéni figyelmet és fajspecifikus bánásmódot kaptak speciálisan képzett gondozóktól. A kognitív fejlődést 8, 9 és 10 hónapos korban Bayley Csecsemő Fejlődési Skálával mértük. A Bayley tesztet négy kategóriára osztottuk (Tárgy-, Társas, Tárgy-Tárgy Kapcsolat- és Közös Figyelmi Helyzet Kategória). A fő eredmények a következők. Az Érzékeny Gondozásban részesült csimpánzok jobban teljesítettek a Bayley teszt minden kategóriáján, mint az Általános Gondozásba részesült társaik. A kornak Tárgy- és Tárgy- Tárgy Kapcsolat Kategóriában volt hatása. A csimpánzok képesek közös figyelmi helyzetben részt venni. Végül a csimpánzoknak és az embereknek a Bayley teszten mutatott profiljuk különbözik, habár az általános tendencia ugyanaz.

Kulcsszavak: csecsemő csimpánz, kognitív fejlődés, közös figyelmi helyzet, gondozás

Témavezető tanárok : **Dr. Kim A. Bard**
reader

Dr. Kádár Endre
senior lecturer

Csábi Eszter

III. évfolyam, pszichológia szak

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

A KERINGÉSLEÁLLÁS KÖZPONTI IDEGRENDSZERRE GYAKOROLT HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA NEUROPSZICHOLÓGIAI MÓDSZEREK SEGÍTSÉGÉVEL

Jelen kutatás célja annak felderítése, hogy az oxigénhiányos állapot okozhat-e romlást az olyan kognitív funkciókban, mint az emlékezet, a nyelv vagy a reakcióidő. Ha igen, akkor ez mely területekhez köthető, s melyek azok a funkciók, amik legelőször kiesnek. Ennek vizsgálatára pedig, a munkamemóriát mérő eljárásokból egy olyan tesztbatteria összeállítása, mely stabilan kimutatja akár a finom idegrendszeri változásokat is. A kérdés megválaszolásához olyan ICD (implantable cardioverter defibrillator) beültetésen átesett személyeket vizsgáltunk, akiknél a műtét során a keringés leállításával hipoxiás állapotot idéztek elő. Az eredményt tekintve, az ICD-s kísérleti csoportban csak a szemantikus fluencia feladatnál találtunk eltérést a beavatkozás előtti és utáni eredmények között. Előzetes elvárásainkkal ellentétben, azonban nem romlás, hanem javulás következett be, a második alkalommal jobb eredmények születtek. Ugyanezen a tesztelésen átesett egészséges kontroll személyeknél viszont nem találtunk szignifikáns eltérést egyik feladatnál sem, ami utalhat a teszt reliabilitására. Fő eredmény, hogy a tesztsorozat alkalmas az esetleges kognitív romlások kimutatására.

Kulcsszavak: neuropszichológiai diagnosztika, ICD tesztelés, végrehajtó funkciók, munkamemória

Témavezető tanárok: Sefcsik Tamás
egyetemi tanársegéd

Dr. Németh Dezső
egyetemi adjunktus

AKUSZTIKUS VONÁSOK KÖZÖTTI SZEKVENCIÁLIS SZABÁLYOSSÁGOK VIZSGÁLATA FIGYELMI TERHELÉS FÜGGVÉNYÉBEN

A mindennapi életben előforduló hangsorokban általában változékonyak a hangok, ugyanakkor a változások nem teljesen véletlenszerűek. Így feltételezhető, hogy a hallórendszer változó hangsorokból is képes kiemelni a szabályosságokat. Paavilainen és mtsai. két kísérletet végeztek, melyek eredménye egy lokális szekvenciális szabály (hosszú hangot magas, rövidet mély követ) preattentív leképezését mutatja a hallórendszerben. Ebből a kísérletből kiindulva célunk volt Paavilainen és mtsai. eredményeinek kiterjesztése más hangvonásokra (hangszín és lokalizáció), valamint annak a vizsgálata, hogy ilyen szabályok detektálása igényel-e fókuszált figyelmet. Ezen vizsgálatok előtt szükséges volt megfelelő, minden feltételnek eleget tevő hangokat találni, ezért előkísérletet végeztünk a kiválasztott hangok ellenőrzésére. Az elő- és a fő kísérletben egyaránt elektroenkefalogram segítségével vizsgáltuk a szabályosságok detektálását. Kapott eredményeink részben alátámasztják Paavilainen és mtsai.-nak eredményeit, mivel a hangszín feltétel esetében a szabály felismerésére utaló diszkriminatív agyi elektromos aktivitást regisztráltunk, amely nem függött a figyelmi terhelés mértékétől.

Témavezető tanár: **Dr. Winkler István**
 tudományos tanácsadó

Gyimesi Kinga

V. évfolyam, pszichológia szak

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar

TERMÉSZETES HANGOK KATEGORIZÁCIÓJÁNAK VIZSGÁLATA AZ ESEMÉNYHEZ KÖTÖTT POTENCIÁLOK MÓDSZERÉVEL

Kísérletünkben azt vizsgáltuk, hogy az egy kategóriába tartozó, de egymástól eltérő környezeti hangok között ritkán előforduló deviáns hang (más hangkategóriába tartozó hang) milyen EKP-válaszokat vált ki. A két kategóriát madárhangok illetve háztartási hangok alkották. A k.sz-ek az egyik feltételben kétválasztásos RI-feladatot végeztek, azaz azt kellett eldönteniük, hogy az éppen elhangzott hang melyik kategóriába tartozik. A másik kísérleti feltételben a k.sz-ek a hangok bemutatása alatt egy hangtalan feliratos filmet néztek. Az eredmények tanúsága szerint a gyakran (90%-ban) előforduló madárhangok között ritkán elhangzó háztartási hangok figyelem ráfordítása nélkül is) kiválthatják az újdonság-P3-at, azaz a ritka inger felé történő odafordulást. A választásos reakcióidőhelyzetben a háztartási hangok nagyobb N1-et, újdonság-P3-at és célinger-P3-at váltanak ki, mint az ugyanolyan valószínűséggel előforduló madárhangok. Második kísérletünk eredményei szerint az első kísérletben kapott EKP-beli különbségek nem a hangkategóriák közti fizikai különbségeknek tudhatók be.

Témavezető tanár:

Dr. Winkler István
tudományos tanácsadó

Halmi Zsuzsa (versenyen kívül)

III. évfolyam, pszichológia szak

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar

A DEPRESSZIÓ MONITOR-EGÉR GYORSTESZTJE ÉS ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI

A hangulatot vizsgáló kérdőívek közül a szakirodalomban gyakran találkozhatunk a BDI (Beck Depression Inventory), a HADS (Hospital Anxiety and Depression Scale) mérőeszközökkel, valamint az RS20 (Reménytelenség Skála 20 kérdése) kérdőívvel. A depresszió genetikai hátterének vizsgálata szintén kurrens téma a genetika szakirodalmában hazai és nemzetközi viszonylatokban egyaránt. 2005 nyarán kapcsolódtam be az egyetemen zajló, más intézményekkel szoros kollaborációban működő pszichogenetikai vizsgálatba. Ezen belül tudományos tevékenységem egyik fontos célkitűzése volt egy új depressziót mérő kérdőív megalkotása, valamint a depresszió genetikai hátterének pilot-vizsgálata. A résztvevőkkel felvett kérdőívek közül a BDI és a HADS bizonyultak megbízhatóaknak, a két kérdőív egyes tételeinek összevonásából, faktorelemzéses statisztikai eljárással alkottam meg a Depresszió Skála Kérdőív első változatát (DS1K). Újdonság, hogy az új és a már jól ismert kérdőívek felvétele nem a hagyományos papír-ceruza módszerrel történt, hanem egy internetes tesztkitöltő rendszerbe ágyazva, monitorral és egérrel. A DS1K kérdőív felvételét egészséges személyek bevonásával kezdtük meg, és az így nyert adatokat pszichometriai vizsgálatnak vettem alá. Az új mérőeszköz érvényességét bizonyítja a BDI és a HADS kérdőívek skálájával mutatkozó szoros pozitív együttjárás. Reményeink szerint a DS1K kérdőív alkalmas lesz a klinikai és a nem-klinikai minták különbségtételére, valamint a depresszió állapotának gyors felmérésére. Ennek kapcsán az adatok klinikai személyeken történő felvétele a közeljövőben megkezdődik.

Témavezető tanár:

Dr. Székely Anna
egyetemi adjunktus

MONDATMEGÉRTÉS ÉS MUNKAMEMÓRIA

A TDK dolgozat fő témája a mondatmegértés és a munkamemória kapcsolatának vizsgálata. A kutatás középpontjában a fonológiai hurok mondatmegértésben betöltött szerepének és a szintaktikai komplexitás hatásának vizsgálata áll.

A kísérlet lefolytatása kettős terheléses feladatban: önütemezett olvasási helyzettel és másodlagos számterjedelmi feladattal történt. Az önütemezett olvasási helyzet a megértés idői komponensét mérte. A másodlagos számterjedelem feladat a munkamemória fonológiai hurok komponensének terhelésére szolgált. Az ingeranyagot szintaktikai komplexitás szerint eltérő: egyszerű, összetett és többszörösen összetett mondatok (típusonként 16, összesen 48 mondat) alkották. A kísérleti személyek munkamemória kapacitásának mérésére számterjedelem tesztet és olvasási terjedelem tesztet használtunk.

A mondatkomplexitásnak és a másodlagos terhelésnek szignifikáns hatása van a mondatok olvasási idejére. A másodlagos terhelés hatása kimutatható mindhárom mondat típus esetében. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a fonológiai hurok nagyobb szerepet játszik az összetett mondatok feldolgozásában, mint az egyszerű mondatokéban. A másodlagos feladat kisebb mértékben növelte a többszörösen összetett mondatok olvasási idejét, mint az egyszerű és az összetett mondatokét. A rövid távú emlékezeti tesztek nem voltak jó bejósolói a mondatmegértésnek.

Témavezető tanár: **Dr. Németh Dezső**
 adjunktus

HIPNOTIKUS FOGÉKONYSÁG ÉS A SZÜLŐI NEVELÉSI STÍLUSRA VONATKOZÓ EMLÉKEK

A hipnóziskutatás örökzöld kérdése, hogy a hipnotikus fogékonyság mértéke milyen személyiségvonásokkal és környezeti tényezőkkel hozható összefüggésbe. Ám a szülői nevelési stílus felnőttkori hipnábilitásra gyakorolt hatását eddig csak egy kutató, Josephine HILGARD tanulmányozta az 1970-es években, kvalitatív – mélyinterjú – módszereket fölhasználva. Eredményei közül a legfontosabb, hogy a meleg-korlátozó nevelési stílust alkalmazó szülők gyermekeiből lesznek a leghipnábilisabb felnőttek. Laboratóriumunk két pszichogenetikai kutatásának keretében, kvantitatív módszerek alkalmazásával vizsgáltuk meg e két tényező összefüggését. A hipnotikus fogékonyságot a standard WSGC- és SHSS:A-skálák használatával mértük be, az észlelt szülői nevelési stílus kérdőíves feltárására az EMBU-kérdőívet használtuk föl. A hipnotikus válaszkészség kognitív összetevői és a szülői – elsősorban az apai – nevelési stílus Büntetés, Túlvédés és Elutasítás alszállái között az összmintán gyenge ($r=0,2$ körüli), a férfi kísérleti személyeknél pedig közepes ($r=0,4-0,5$) korrelációt mutattunk ki. Nők hipnábilitása és a szülői nevelési stílusra vonatkozó emlékeik között nem találtunk szignifikáns összefüggést. Adataink – HILGARD megfigyeléseivel ellentétben – azt mutatják, hogy a szülői nevelési stílus elsősorban a férfiak felnőttkori hipnábilitásával függ össze: a magas hipnábilitású férfiak hideg-korlátozó szülőket – elsősorban apát – idéznek föl. Eredményeink illeszkednek a hipnózis multidimenzionális vizsgálatába, s úgy tűnik, a szülői nevelési stílus valóban kapcsolatban áll a hipnotikus válaszkészség felnőttkori szintjével. Kutatásunkat a későbbiekben a szülői nevelési stílussal ugyancsak kapcsolatban álló korai kötődési mintázatokra szeretnénk kiterjeszteni.

Témavezető tanár: **Dr. Bányai Éva**
 egyetemi tanár

HALLÁSI MONDATTERJEDELEM TESZT: LÉPÉSEK A SZTENDERDIZÁLÁS FELÉ

A Listening span teszt a komplex verbális munkamemória egyik legtöbbet használt mérőeljárása angol nyelvterületen, a fejlődési és gerontológiai kutatásokban valamint az emlékezeti és nyelvi patológiák diagnosztikájában is nagyon népszerű. Ezért elkészítettük magyar nyelvű változatát, a hallási mondatterjedelem tesztet, és elkezdtük sztenderdizálását. A validálási folyamat részeként megvizsgáltuk kapcsolatát más munkamemóriát mérő eljárásokkal: a számterjedelem, a fordított számterjedelem, az álszó ismétlési és az olvasási terjedelem tesztel. A normatív adatok meghatározása céljából a tesztet 4 és 89 év közötti különböző életkori csoportokban is felvettük. Emellett ellenőriztük a teszt reliabilitását is. Mindegyik teszt esetében kapacitás-változás jelentkezett az életkor függvényében. Erős korrelációt találtunk az olvasási terjedelem tesztel. Az általunk kidolgozott teszt megbízható eljárásnak bizonyult ismételt felvételnél. A hallási mondatterjedelem teszt előnye, hogy alkalmazható gyermekek és olvasni még nem/nehezen tudó felnőttek esetében is, és hasznos segédeszköz lehet például tanulási nehézségek, nyelvi zavarok korai azonosításában és a neuropszichológiai diagnosztikában.

Témavezető tanár: **Dr. Németh Dezső**
 egyetemi adjunktus

„HA TUDOM, AKKOR NEM EMLÉKSZEM?” – AZ EMLÉKSZEM-TUDOM PARADIGMA MÓDSZERTANI, ELMÉLETI KÉRDÉSEI

A felismerési emlékezet kettős-folyamat elméletei szerint a *tudom* válaszok a gyorsan lefutó, kevés tudatos kontrollt igénylő ismerősség folyamatának, míg az *emlékszem* válaszok a lassabb, több tudatos kontrollt igénylő rekollekció folyamatának eredményei. Vizsgálataimban arra kerestem a választ, hogy az *emlékszem* és *tudom* válaszokat meg lehet-e feleltetni a *rekollekció* és *ismerősség* folyamatainak. Első kísérletemben Drewhurst (2005) eljárását alkalmazva lemértem az *emlékszem* és *tudom* válaszokhoz tartozó reakcióidőket. Eredményeim azt mutatják, hogy a *tudom* válaszok lassabban születnek, mint az *emlékszem* válaszok, mely eredmények ellentmondanak a kettős-folyamat elképzeléseknek. Kísérleti eredményeimet vizsgálva úgy tűnt, hogy a *tudom* válaszok lassabb reakcióidei a hosszú (5000 ms-os) válaszadási időt megengedő feltétel miatt alakultak ki, és lényegében egy kudarcba fulladt emlékezeti keresés után születnek, azaz nem emlékszem válaszok. Második kísérletemben ezért egy időablakot bevezetve a válaszadási időt lecsökkentettem (1500 ms) és megvizsgáltam, hogy milyen hatással lesz az *emlékszem* és *tudom* válaszok reakcióideire. Eredményeim azt mutatják, hogy a *tudom* válaszok az időablak bevezetése után is lassabbak, mint az *emlékszem* válaszok. A *tudom* válaszokhoz tartozó reakcióidők azonban nagyobb mértékben csökkentek le, mint az *emlékszem* válaszok reakcióidei, így nem zárható ki, hogy a tudatos kontroll további csökkentése az *emlékszem* válaszokhoz képest gyorsabb *tudom* válaszokat eredményezne. Kísérleti eredményeimet vizsgálva azonban megállapítható, hogy a válaszok nem pusztán az ismerősség és rekollekció folyamatainak eredményei, hanem olyan döntési folyamatok állnak a háttérben melyek a *tudom* válaszokat az *emlékszem* válaszoknál kontrolláltabbá tehetik.

Témavezető tanár: Kónya Anikó
egyetemi docens

VÁRANDÓSSÁG ALATT VÉGBEMENŐ TESTKÉPVÁLTOZÁS VIZSGÁLATA

A várandósság időszaka számos testi és lelki változást eredményez az azt megelőző nő számára. A várandós nőnek több pszichológiai kihívással kell megküzdenie, ugyanakkor a változások saját testén keresztül is hatnak rá – gondoljunk csak a várandós test hatalmas méret- és alakváltozására. Dolgozatom célja a testképben bekövetkező változások megmutatása, melyet a terhesség 3 trimesztere alatt végzett megfigyelésekre alapozok. Vizsgálatomban a terhesség átfogó jelenségvilágát és a testkép komplexitását próbáltam megfogni. A testképet befolyásoló számos pszichológiai hatás közül a várandósságba való bevonódás mértékét emelem ki – alapfeltevésem, hogy azok a kismamák, akik várandósságukba nagyobb mértékű bevonódást, pozitív terhességi attitűdöt mutatnak, pozitívabb testképpel rendelkeznek, hasonlóan egy korábbi kutatás eredményeihez (DiPietro et al, 2003). A k.sz.-ekkel felvételre kerültek a testképet mérő vizsgálatok és a várandós attitűdöt mérő 3 rövid kérdésből álló interjúk is, azonban jelen dolgozatom tárgya csak a testképben bekövetkező változások vizsgálata. Kutatásomban szereplő v.sz.-ek várandós nők, akikkel a terhességük alatt 3 alkalommal találkoztam: a 12.-16. hét, a 24.-27. hét, ill. a 34.-37. hét között. A testkép-változást egy saját vizsgálattal – melyben a terhesség idői dimenziói kaptak hangsúlyos szerepet – ill. az aktuális várandós pocakméret becslésével mértem, amely a ksz.-ről készült fotók segítségével történt; ezeket egészítette ki két általános testképet-mérő kérdőív (Tennessee-kérdőív testkép skála, Body Attitude Test). Az eredményül kapott testkép-változás különböző aspektusai összhangban állnak a várandósság három trimesztere alatt bekövetkező pszichológiai változásokkal. A három trimeszter alatt felvett testkép-értékek szignifikáns különbséget mutatnak.

Témavezető neve: **Dr. Lénárd Kata**
egyetemi adjunktus

Vargay Adrienn

III. évfolyam, pszichológia szak

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

A HIPNÓZIS STÍLUSÁNAK MEGÍTÉLÉSE: MEGBÍZHATÓ-E, HA LAIKUSOK VÉGGIK

A hipnotizált személy és a hipnotizőr interakcióját vizsgáló kutatásokkal kimutatták, hogy még szó szerint azonos standard eljárások során is jelentős eltéréseket mutatnak a hipnotizőrök nemverbális megnyilvánulásaikban. Szisztematikus vizsgálatok során a kutatók öt stíluskategóriát különböztettek meg: anyai, apai, baráti, testvéri, szerelmes stílusokat. Szakképzett hipnoterapeuta megítélők megbízhatóan ítélték meg szabad hagyományos relaxációs hipnózis szövege alapján az apai és anyai stílusokat, illetve standard aktív-éber hipnózis képmagnó felvétele alapján az anyai és baráti stílusokat. Vizsgálatomban arra kerestem a választ, képesek-e laikus megítélők a hipnózisstílusok megítélésére. Több kutatócsoport eredményei alapján, akik laikusok által megítélhetőnek találták az interakciós szinkronitás egyes tényezőit, az expresszivitást és a raport minőségét, azt feltételeztem, hogy naiv megítélők képesek a hipnózisstílusok megbízható megítélésére. Feltételeztem továbbá, hogy a megítélők számának növelésével a megítélők közti megbízhatóság is nő. Eredményeim alapján a megítélők számával valóban nő a megítélők közti megbízhatóság. Az anyai stílus megbízhatóan megítélhető 3-nál több laikus megítélővel. Dolgozatomban kitértem egyes hipnózisstílusok megjelenésének intenzitására, a megítélőket a megítélésben segítő jelzésekre, intuíciókra, majd teoretikus választ kerestem arra, hogy a megítélők számán kívül még milyen más tényezők befolyásolhatják a laikus megítélők megbízhatóságát. A kitekintésben a továbblépés lehetőségeit tárgyaltam.

Témavezető:

Dr. Bányai Éva
egyetemi tanár

Tagozat: Általános pszichológia II.

Helyszín: Stephaneum 4. (..) terem

Előadások:

Csertő István (PTE): Magyar nagycsoportos óvodások kauzális attribúciója személyközi igék esetében

Igács János (SZTE): A mennyiség és a párosság reprezentációinak kapcsolata: asszociáció vagy disszociáció?

Janacsek Karolina (SZTE): A számok párosságának reprezentációja

Kocsis Kata, Pukánszky Judit, Csábi Eszter, Dávidné Simon Mária, Petró Kata, Tánczos Tímea (SZTE): A skizofrénia és a munkamemória kapcsolata

Kovács Krisztina, Zsadányi- Nagy Zsanett (SZTE): A tesztoszteron nemi hormon hatása, emberi kezek és arcok észlelésére

Mátyás Marianna Dóra (ELTE): Tudati állapotmódosulás lovagláskor

Nagy Krisztina (ELTE): Placebo az alkohol hatásában

Németh Georgina (ELTE): A repetitív viselkedések funkciója autizmusban

Zsadányi-Nagy Zsanett (SZTE): Emberi arcok és feromon: férfi szex hormon-szerű anyag hatása az emberi arcok nemi diszkriminációjára

MAGYAR NAGYCSOPORTOS ÓVODÁSOK KAUZÁLIS ATTRIBÚCIÓJA SZEMÉLYKÖZI IGÉK ESETÉBEN

Az ún. személyközi igék vizsgálata interdiszciplináris kutatási területet képez. A személyközi igék egy fizikailag észlelhető vagy mentális terminussal kifejezhető interperszonális viszonyt írnak le (pl. *segít, megbüntet, fél, tetszik* stb.). A személyközi igék jelentéstartalmának egyik fontos dimenziója az ún. implicit kauzalitás, vagyis az az információ, amelyet az ige magában hordoz azzal kapcsolatban, hogy a leírt viszony létrejöttében melyik szereplő hordozza a nagyobb oki szerepet. Felnőtt v. sz-ek esetében az oktulajdonítás implicit kauzalitás által befolyásolt, jellemző iránya igeosztályonként eltérő. Az implicit kauzalitást több nyelvben vizsgálták, és hasonló eredményeket kaptak felnőtt v. sz-ek esetében. Fejlődéslélektani szempontból fontos kérdés, hogyan alakul az oki attribúció gyerekeknél. Corrigan et al. (1994) angol anyanyelvű, 3-5 éves óvodásokkal végzett vizsgálatának eredménye szerint az angol óvodás gyerekek a felnőttekhez hasonlóan rendelkeznek az általuk ismert személyközi igék ún. kognitív sémáival, melyeknek részét képezi az egyes szereplők oki felelőssége. Ezzel szemben a területen végzett egyetlen olyan vizsgálatban, amely magyar óvodás gyerekek attribúciós készségét tanulmányozta (Dankovics, 2001), a szerző azt találta, hogy az 5-6 éves magyar gyerekek feltehetően nem rendelkeznek az általuk használt igék kognitív sémáival. Saját vizsgálatom a két eredmény közti jelentős különbség okait kutatta. Hipotézisem az volt, hogy a magyar anyanyelvű nagycsoportosok szintén rendelkeznek az általuk használt személyközi igék kognitív sémáival, az eredmények közötti eltérés elsősorban a két vizsgálatban alkalmazott eltérő módszereknek köszönhető. Saját szerkesztésű verbális ingeranyagot (egy mesét) alkalmazó vizsgálatom eredményei megerősítik ezt a hipotézist, ami arra utal, hogy a nyelvi és kulturális sajátosságok önmagukban nem lehetnek felelősek azért a jelentős különbségért, amely az angol és a magyar anyanyelvű óvodások attribúciós készségének fejlettsége között mutatkozott. A kutatás folytatásaként az oki és a morális felelősség tulajdonításának összefüggéseit kívánom tanulmányozni magyar nagycsoportos óvodások gondolkodásában.

Témavezető tanár: Kiss Szabolcs PhD
egyetemi adjunktus

A SZÍNES HERMANN-RÁCS FOLTJAINAK TÖRVÉNYSZERŰSÉGEI

A klasszikus Hermann-rács fekete négyzetekből és köztük lévő fehér vonalakból álló rácsmintázat. A vonalak kereszteződéseiben illuzórikus foltokat látunk. Dolgozatomban e jelenség színes változatának törvényszerűségeit vizsgáltam. A Hermann-foltok általánosan elfogadott magyarázata (Baumgartner, 1960) a retinális ganglionsejtek receptív mezőinek eltérő laterális gátlásán alapszik. Geier és mtsai (2004) azonban az általuk bevezetett szinuszos torzítással egyértelműen megcáfolták e magyarázóelvet. Egy új modellt állítottak fel (megjelenés alatt), amely az élekből kiinduló aktivitásterjedésen alapszik. A modell színes ábrákra történő alkalmazásához bevezettük a színcsatornánkénti feldolgozás elvét. Kísérleti eredményeimet e modell számítógépes szimulációjával hasonlítottam össze. Ehhez három pszichofizikai kísérletet végeztem, amelyekben számítógépes program segítségével kellett a kísérleti személyeknek ugyanolyan színű foltokat beállítaniuk, mint amilyenek az illuzórikus foltokat látták. A kísérletek csak a bemutatott ábrákban tértek el. Legfőbb eredményem szerint Geier és mtsai absztrakt modellje pontosan jósolja be az illuzórikus foltok színét, és legtöbb esetben a foltok intenzitását is. Az eredmények szerint az illuzórikus foltok alakja, mérete és körvonala egyéni eltéréseket mutat, de közöttük megtalálható a modell által jósolt foltalak is. A modell egy alapelvét - a színcsatornánkénti független feldolgozást - azonban jelen kísérleteimmel nem sikerült igazolnom. A többi eredmény alapján azonban arra következtethetünk, hogy a modell megfelelően magyarázza az eddig ismert Hermann-jelenségkört.

Témavezető: Geier János

tudományos főmunkatárs

Stereo Vision kft

Igács János
V. évfolyam, pszichológiaszak
Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

A MENNYISÉG ÉS A PÁROSSÁG REPRESENTÁCIÓINAK KAPCSOLATA: ASSZOCIÁCIÓ VAGY DISSZOCIÁCIÓ?

A mennyiség reprezentáció jellemzői közé tartozik a távolsághatás és a numerikus stroop hatás. Ezeket a hatásokat összehasonlítási feladatokban mutatták ki. Párossági feladatokban sikerült kimutatni az ún. SNARC hatást, amely a számok téri jellegére utal. Az eddigi kutatásokban a SNARC hatást úgy értelmezték, hogy az a párossági feladatokban aktiválódó mennyiség téri jellegét mutatja. Valójában a téri jellegen kívül semmi sem utal arra, hogy ilyenkor a mennyiség reprezentáció aktiválódna. A párossági feladatokban megjelenő SNARC hatással megegyező téri hatást eddig összehasonlítási feladatokban nem sikerült következetesen kimutatni. Ugyanakkor párossági feladatokban nem vizsgálták eddig a távolsághatást és a numerikus stroop hatást. Öt reakcióidő kísérletből álló vizsgálatunkban a következőket mutattuk ki; összehasonlítási feladatokban nem jelentkezik SNARC hatás, párossági feladatban pedig nem jelentkezik numerikus stroop hatás. Ezekből az eredményekből a mennyiség és a párosság reprezentációinak disszociációjára következtetünk. Eredményeink árnyaltabb képet adnak a fejünkben lévő numerikus reprezentációkról, amely hosszabb távon segíthet a numerikus sérülések vizsgálatában és diagnosztikájában.

Kulcsszavak: mennyiség, párosság, SNARC hatás, távolsághatás, numerikus stroop

Témavezető tanár: **Krajcsi Attila**
 egyetemi adjunktus

A SZÁMOK PÁROSSÁGÁNAK REPRESENTÁCIÓJA

A párosság a matematikában a kettővel való oszthatóságot jelenti. A numerikus megismerés kutatásában azonban számos olyan eredmény látott napvilágot, mely szerint amikor eldöntjük egy számról, hogy páros-e vagy páratlan, nem a definíció alapján tesszük, hanem inkább a hosszú távú memóriából hívjuk elő a számok párosságára vonatkozó ismereteinket. Pontosan milyen módon reprezentáljuk ezt az információt? És amikor a számok párosságáról döntünk, „értjük-e” a számok nagyságát? Dehaene (1992) szerint párosságdöntési feladatban automatikusan aktiválódik a számok mennyiségi reprezentációja. Kutatásomban egy új típusú feladatot dolgoztam ki, melyben 2 számról kell eldönteni, hogy párosság szerint megegyeznek-e vagy sem. A távolsághatás mintázata azt mutatja, hogy a számok párosságára vonatkozó ismereteinket számsorozatként tároljuk és a párossági döntéskor nem történik meg a számok értékének feldolgozása. Eredményeim szerint a párossági és a mennyiségi reprezentáció egymástól szigorúan elkülönül, és nincs közöttük automatikus kapcsolat, tehát a számos elmélet alapját képező klasszikus dehaene-i elképzelés revízióra szorul.

Témavezetőtanár: **Krajcsi Attila**
 egyetemi tanársegéd

Kocsis Kata, Pukánszky Judit, Csábi Eszter, Dávidné Simon Mária, Petró Kata, Tánczos Tímea

III. évfolyam, pszichológia szak

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

A SKIZOFRÉNYIA ÉS A MUNKAMEMÓRIA KAPCSOLATA

Kutatásunk célja a skizofrénia és a munkamemória kapcsolatának feltérképezése volt, neuropszichológiai tesztek segítségével. A vizsgálatunk során arra kerestük a választ, hogy a Baddeley-féle munkamemória modell pontosan mely komponensei mutatnak károsodást. Vizsgálatunkban skizofrén és egészséges kontroll személyek vett részt. Mindkét csoporttal a következő teszteket vettük fel: számterjedelem teszt, fordított számterjedelem teszt, betű és szemantikus fluencia teszt, hallási mondat-terjedelem teszt, Stroop-teszt és Corsi kockák. Eredményeink alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a Baddeley-féle munkamemória modell minden komponense károsodást mutat a skizofréniaiban, mivel a fonológiai hurkot, a téri-vizuális vázlattömböt és a központi végrehajtót vizsgáló neuropszichológiai tesztekkel mért teljesítményük szignifikánsan gyengébb volt, mint az egészséges kontroll személyeké. Kutatásunk segítségével árnyaltabbá tehető a skizofrén személyek munkamemória deficitjéről alkotott kép.

Témavezető tanár: **Dr. Németh Dezső**
 egyetemi adjunktus

Kovács Krisztina

III. évfolyam pszichológia szak

Zsadányi- Nagy Zsanett

IV. évfolyam pszichológia szak

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

A TESZTOSZTERON NEMI HORMON HATÁSA, EMBERI KEZEK ÉS ARCOK ÉSZLELÉSÉRE

Kutatásunk során, a tesztoszteron nemi hormonszerű anyag szaglásának hatását vizsgáltuk, férfiak kéz és arcpercepciójára nemi diszkriminációs feladatban, ill. egy magasabb szintű hatást keresve egy felismerési vizsgálatot is elvégeztünk. Első kísérletünk fő kérdése az volt, hogy vajon az arcok nemi diszkriminációja során kapott feromon interakció specifikus-e arcokra, vagy minden nemi döntést igénylő feladat esetén, például kezek nemi diszkriminációja esetén is létrejön-e. Második kísérletünkben azt kívántuk tesztelni, vajon az arcok feldolgozásának melyik lépése az, amire a feromonok leginkább hatnak: az alacsonyabb szintű nemi diszkrimináció mellett hatnak-e a feromonok a magasabb szintű folyamatokra is. Eredményeink bizonyították, hogy arcok és kezek nemi diszkriminációjára hat a tesztoszteron. Ugyanakkor a kezeknél kapott hatás kisebb mértékű, mint az arcoknál kapott interakció. A felismerési feladatban ugyanakkor semmilyen interakciót nem tapasztaltunk a feromonok és az arcfelismerés között. Ez arra utal, hogy a felismerési feladatban a feromon nem azokra a neuronokra hat, amelyekre a nemi diszkriminációs feladat során.

Témavezető:

Dr. Kovács Gyula

egyetemi docens

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Kognitív Tudományi Tanszék

TUDATI ÁLLAPOTMÓDOSULÁS LOVAGLÁSKOR

A lovaglás intenzív szenzoros és fizikai élményt jelent a lovas számára, ezen felül szükségszerűen kialakul egy, akár a kapcsolati pszichológia fogalmaival jellemezhető „interszónális” kapcsolat, együttműködés, egymásra hangolódás is a ló és a lovas között. A vizsgálat során arra a kérdésre kerestük a választ, hogy lovaglás közben kialakul-e módosult tudatállapot, és megjelennek-e a laboratóriumi hipnóziskutatások során már sztenderdizált eljárásokkal mérhető, a hipnózis Bányai Éva által kidolgozott biopszichoszociális keretén belül értelmezhető kötődési minták.

Az ismertetett vizsgálatban 17 vizsgálati személy lovas és csoporthipnózis helyzetben mért eredményeinek önkontrollos, illetve laboratóriumi hipnóziskíséreltből származó kontroll adatokkal történt összehasonlítását mutatjuk be.

Az eredmények azt mutatják, hogy lovaglás során mérhetően megváltozik a tudatállapot, és áttételes jellegű érzelmi kapcsolat, az archaikus bevonódás a hipnózis helyzethez képest erősebb: a lovas helyzetben magasabb pontszámot kaptak a vizsgálati személyek az archaikus bevonódást mérő skála lovas helyzetre adaptált változatának két faktorán, melyek szerint pozitívabban kötődtek a lóhoz, mint a hipnotizőrhez, és a negatív megítéléstől való félelmük is nagyobb volt.

A ló-lovas kapcsolat pszichológiai fogalmakkal való leírása kulcsfontosságú a további kutatások és a ló mediálta terápiás munka szempontjából.

Témavezető tanár: **Dr. Bányai Éva**
 egyetemi tanár

PLACEBO AZ ALKOHOL HATÁSÁBAN

Mindnyájan ismerünk anekdotát arról, hogy valaki alkoholmentes sörtől lett ittas. Ezt a jelenséget vizsgáltuk kísérleti elrendezésben. Hipotézisünk az volt, hogy az alkohol hatása részben placebo-hatás, ha a személy azt hiszi, hogy alkoholt fogyaszt.

A minta egyetemi hallgatókból állt, akik 10-15 fős csoportokban vettek részt a kísérletben: 4x4 cl rumot fogyasztottak 2 dl kólában; 10 perces időközönként. Minden kör előtt és után mértük a rövid távú memóriát, az egyensúlyérzékelést és a testi – lelki állapot szubjektív megítélését. Minden második kísérleti alany rumaromát fogyasztott rum helyett. Az első kísérleti feltételben minden résztvevő azt hitte, hogy alkoholt fogyaszt, míg a második elrendezésben a résztvevők tudták, hogy a csoport fele aromát iszik. Ezen felül egy harmadik csoportban kognitív kontrollt alkalmaztunk, ahol az alanyok csak elképzelték, hogy rumos kólát fogyasztanak.

Az eredmények azt mutatták, hogy az alkoholt és aromát fogyasztó csoport között nincs szignifikáns különbség, kisebb eltérés csak a 4. mérés után mutatkozik. A kognitív kontroll azonban szignifikánsan eltér a többi csoporttól. Úgy tűnik, hogy az alkohol hatásában kisebb mértékben szerepet játszik a placebo-hatás és ez azoknál a személyeknél is kimutatható akik azt hitték, hogy csak alkoholt fogyasztanak.

Témavezető tanár:

Dr. Bárdos György

egyetemi docens

ELTE Élettani és Neurobiológiai Tanszék

Németh Georgina

V. évfolyam pszichológia szak

Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar

A REPETITÍV VISELKEDÉSEK FUNKCIÓJA AUTIZMUSBAN

A repetitív viselkedések több neurológiai diagnózisú betegség esetén megjelennek, ám egyes fajtái kimondottan autizmus-specifikusnak tekinthetők. Egyes elméletek – a neurológiai zavarból fakadó – biokémiai mechanizmusok viselkedéses következményének tekintik ezeket, mások különböző adaptív funkciók ellátásával ruházzák fel őket.

A főbb megközelítések felvázolása után saját elképzelésemet ismertetem a repetitív viselkedések lehetséges funkcióját illetően, mely szerint ezek egyfajta módosult tudatállapotot indukálnak, amit a személy magának generál, és fő céljuk az autizmusban egyébként krónikusan magasnak vélt arousal-szint lecsökkentése.

Céлом annak elméleti végiggondolása, hogy az autizmusban jelentkező repetitív viselkedések háttérében álló neurokémiai, neuroanatómiai folyamatok indukálják, vagy éppen kontraindukálják a tudatállapot-módosulás létrejöttét. A kérdés tudományos érdekességén túl nagyfokú hozományokkal szolgálhat a repetitív viselkedések természetének megismerése szempontjából, egy eddig mellőzött aspektusból – a viselkedést kísérő szubjektív élmény felől - megközelítve azt. A repetitív viselkedések háttérében álló lehetséges funkciók feltárása pedig támpontot nyújthat az ezekre adott megfelelő reagálásmód megtalálására az autizmussal élők terápiájában is.

Témavezető tanár:

Dr. Győri Miklós
egyetemi adjunktus

EMBERI ARCOK ÉS FEROMON: FÉRFI SZEEX HORMON-SZERŰ ANYAG HATÁSA AZ EMBERI ARCOK NEMI DISZKRIMINÁCIÓJÁRA

A szaglás és vizuális rendszer kapcsolatáról, egymásra hatásáról az utóbbi időben egyre több tanulmány születik a humán idegrendszerrel kapcsolatban. Jelen tanulmányunkban két kísérletben teszteltük egy férfi nemi hormon-szerű anyag (5- α -androgenst-16-en-3-one) szaglásának hatását egészséges férfiak arcpercepciójára. Az első kísérletben kísérleti paradigmánk egy két-alternatívás nemi diszkriminációs feladat volt, ahol az alanyoknak a bemutatott vizuális ingerekről kellett eldönteniük, hogy női vagy férfi arcok voltak-e, miközben férfi szex hormon-szerű anyagot, illetve kontrollként vizet mutattunk be nekik. Második kísérletünkben azt vizsgáltuk, vajon férfi és női arccal adaptálva is kimutatható-e a víz és tesztoszteron szignifikánsan eltérő hatása a különböző kondíciókban.

Eredményeink szerint ugyanazon arcot nemi hormon-szerű anyag szaglása közben nagyobb valószínűséggel ítélték a kísérleti személyek férfinak, mint a kontroll, víz szagoltatása esetében. Női és férfi arc adaptációja során azt tapasztaltuk, a tesztoszteronnak fontos hatása van a nemi diszkriminációban. A feromon hatása az adapterként alkalmazott ingerrel áll szoros összefüggésben, annak nemétől függetlenül.

Kísérleteink megerősítik azt a tényt, miszerint az arcok nemi diszkriminációját a nemi hormonszerű anyagok olfaktoros bemutatása képes megváltoztatni. Kísérleti eredményeink alapján megállapíthatjuk, szoros interakció van a szaglás és látás modalitásai között és ez a kapcsolat kimutatható a szociálisan fontos szaganyagok és emberi arcok között.

Témavezető tanár: Dr. Kovács Gyula
egyetemi Docens

Tagozat: Személyiség- és klinikai pszichológia

Helyszín: Stephaneum 1. terem

Előadások:

Bende Zsófia, Habis Melinda, Radnai Tímea (KRE): Az anya-gyermek kapcsolat változásai. vizsgálat közös Rorschach segítségével.

Cserepes Réka Eszter (DE): Átélni és túlélni. Az özvegység viselése idősebb asszonyok körében.

Darnyik Adrienn, Márián Renáta, Szabó Brigitta (KRE): A női és férfi szerepek megjelenése a közös Rorschach vizsgálat tartalmaiban és szimbólumaiban

Hegedűs Anita (SZTE): Születési sorrend és személyiség

Kabai Piroska (SZTE): Naplóiírók vagy naplopók? a személyes naplóiírók és az internetes naplóiírók személyiségének és motivációinak összehasonlítása

Komora Nóra, Labancz Dániel (KRE): FAMOUS: „Faktorok és modulok rendszere” vizsgálóeljárás kognitív teljesítménydeficitok felmérésére

Kovács Gábor és Zolna Melinda (KRE): A FACET5 személyiségdimenziók és a kommunikációs jellemzők közti kapcsolat vizsgálata munkacsoportokban

Martsa Zsuzsanna és Kellner András (KRE): Interakciós sajátosságok anorexia nervosában szenvedő ikerpárok és családjaik kommunikációjában

Rumi Melinda, Szommer Nikoletta (BDF): A konzervativizmus és az erények

Szabó Vanda (PE): Bíróné dr. Gráber Emma, az életre nevelő

Udvarhelyi Boglárka és Valach Renáta (SZTE): A sportversenyből fakadó szorongás és a kabalák, rituálék közötti összefüggések

Weisz Katalin (SZTE): A Rorschach, az EPQ és a BFQ személyiségtesztek extravenzió fogalma

AZ ANYA-GYERMEK KAPCSOLAT VÁLTOZÁSAI. VIZSGÁLAT KÖZÖS RORSCHACH SEGÍTSÉGÉVEL.

Kutatásunk célja a kisiskolás-és serdülőkorú gyermekek édesanyjukkal való kapcsolatának interakciójukon keresztül történő feltérképezése Közös Rorschach segítségével. Ennek keretein belül megvizsgáljuk az életkori eléréseket, és az anya-gyermek megnyilvánulásának különbségeit a döntési folyamat során. Kisiskolásoknál a pozitív légkört, míg serdülőknél a feszültség megjelenését feltételezzük. A szülő-gyermek összehasonlításban az anya részéről a támogató és irányító attitűd megjelenését várjuk.

Összesen 38 anya-gyermek diádot vizsgáltunk, ebből 20 kisiskolás és 18 serdülő páros jegyzőkönyvét elemeztük a Közös Rorschach új, integrált jelölési rendszerének segítségével.

Az eredmények alapján, kisiskolásoknál a döntés folyamatában az anya részéről felszaporodnak a kooperatív jegyek, de a záróválasz alacsonyabb színvonalú. A feladat megoldását a serdülők édesanyjai kezdik, a zárás során magasabb szintű döntés születik. Serdülőknél kiemelkednek a negatív tartalmú és az autonómiát tükröző tartalmak, de mégis megjelenik az együttműködés szándéka. Kisiskolásoknál a gyermekek indítják el az alku folyamatát. Az anya-gyermek összehasonlításban az anya pozitív és negatív megnyilvánulásokat egyaránt ad. A gyermek kezdeményez, de könnyen elbizonytalanodik.

Kisiskoláskorban a kapcsolat szorosabb és bensőségesebb, így az anya többet kapcsolódik gyermekéhez. Ám a feszültség nem kevesebb, viszont ez csak szimbolikus szinten jelenhet meg az alá-fölé rendeltségből adódóan, ami maga után vonja, hogy az együttműködés még nem valódi. A serdülők már egyenrangúak édesanyjukkal, így megjelenhet a nyílt konfrontálódás, és a feszültség ellenére jobb színvonalú döntés jön létre, ami az érettségéből és a kapcsolat megváltozott jellegéből adódhat.

Az anya szerepéből adódóan egyszerre empátikus és domináns. A gyermek ragaszkodik ugyan saját ötletéhez, de az anya ambivalens megnyilvánulásai elbizonytalanítják.

Kutatásunk legfőbb eredménye, hogy serdülőkorban a feszültségek ellenére magasabb szintű együttműködés jelenhet meg.

Témavezető tanár: **Dr. T. Mirnics Zsuzsanna**
egyetemi adjunktus

ÁTÉLNI ÉS TÚLÉLNI AZ ÖZVEGYSÉG VISELÉSE IDŐSASSZONYOK KÖRÉBEN

Pályamunkámban az öregség és a gyász okozta veszteségek elfogadásával, feldolgozásával, az idős, özvegyasszonyok életfelfogását tekintem át. Kutatásomat meghatározza, hogy milyen értékrendszerek, megküzdési stratégiák állnak az idős, özvegyasszonyok (legalább 65. életévüket betöltöttek) rendelkezésére, segíti-e őket és milyen mértékben:

- a munka, a mindennapos elfoglaltság
- az embertársi, családi kapcsolatok
- a transzcendens felé fordulás.

Ezen tényezők vizsgálatában főként arra voltam kíváncsi, hogy egy falusi és egy városi mintában milyen különbségeket fogok találni, befolyásol-e a falusi vagy városi közösség a gyász megélésében; az említett három faktor erősebb hatótényező-e falun, mint városon.

Vizsgáltam:

- az idős, özvegyasszonyok napi tevékenységeinek megoszlását mostani élethelyzetükben és a férjük halála előtt (időtorta feladat)
- aktív tevékenységeiket, társas interakciókat és gyászuk megélését, a gyász negatív és pozitív aspektusait (saját kérdőív)
- általános személyiségjellemzőket (TCI)

Az eredmények tekintetében fontos különbségek jelentek meg. Eltérések mutatkoztak:

- a munka fontosságának tekintetében
- a közösség és a „gyászvezetési”, segítő hagyományok meglétében
- a transzcendenciaigényben.

Úgy vélem, hogy az öregséggel és a gyásszal kapcsolatosan fontos tekintettel lennünk időseink megküzdési módjaira, mivel az ő mintáikat vehetik át az utánuk jövő generációk. Érdemes odafigyelni olyan értékrendekre, melyek tűnhetnek elavultnak, a mai társadalmi normákhoz kevésbé illeszkedőnek, mégis a veszteségek átélésében és túlélésében támaszt nyújthatnak.

Témavezető tanár: **Kosztyné dr. Nyitrai Erika**
 egyetemi adjunktus

Darnyik Adrienn, Márián Renáta, Szabó Brigitta
IV. évfolyam, pszichológia szak
Károli Gáspár Református Egyetem

A NŐI ÉS FÉRFI SZEREPEK MEGJELENÉSE A KÖZÖS RORSCHACH VIZSGÁLAT TARTALMAIBAN ÉS SZIMBÓLUMAIBAN

A dolgozatunkban a házaspárok Egyéni és Közös Rorschach jegyzőkönyveit vizsgáljuk. Elemzésünk fő szempontja a KRV - ben megjelenő tartalmi kategóriák előfordulása a párok tagjainál. Elsőként megvizsgáljuk a táblánkénti felszólító jelleget figyelembe véve azokat a tartalmakat, illetve szimbolikus jelentésüket, melyeket leginkább preferálnak a nők és a férfiak. Ezután a párkapcsolatokban betöltött szerepekre az elfogadott és elutasított tartalmak szimbólumainak értelmezésével következtetünk. Eredményeink alapján fény derült arra, hogy sokban különbözik az egyéni, a páros illetve a családi helyzet dinamikája. A páros helyzetben még viszonylag gyakori szexuális válaszok a családi szituációban egyáltalán nem jelennek meg. Emellett az elutasítások aránya drasztikus mértékben lecsökken a gyermek jelenlétében, s ez főként a nőkre jellemző. Szimbolikai elemzésünk megmutatta, hogy a nőknél a nőiesség (pl. virág, szülés, infantilis tartalom), a férfiaknál pedig a maszkulin jellemzők (pl. agresszív tartalmak, hatalmi késztetések) a legfontosabb tartalmi körök.

Témavezető tanár: **Dr. T. Mirnics Zsuzsanna**
 egyetemi adjunktus

SZÜLETÉSI SORREND ÉS SZEMÉLYISÉG

A testvérsorban elfoglalt pozíció hatással van a személyiség alakulására. Ez a kijelentés – főként a külföldi szakirodalomban – gyakran megjelenik a kutatási témák körében. A pszichológusokat régóta foglalkoztatja a testvérsorban elfoglalt hely és ennek a személyiségre gyakorolt hatásának bizonyítása. Számos elméletalkotó munkásságának jelentette meghatározó részét a születési sorrend elméletének felállítása, igazolása. Ennek hatására kialakultak bizonyos feltételezések, nézetek, hogy milyenek a gyermekek testvérsorban elfoglalt pozíciójuk alapján.

Vizsgálatomban arra kerestem a választ, hogy a serdülőkor elején lévő fiataloknál vannak-e különbségek bizonyos személyiség jellemzőkben, születési sorban betöltött pozíciójuk alapján, és ha igen, ezek milyen mértékűek. Vizsgálatomban 4 standardizált kérdőívet használtam fel: az Eysenck – féle személyiség kérdőív gyermek változatát, a Tennessee énkép skálát, az Objective Thematic Apperception Test (OTAT) kérdőívet, valamint a Test Anxiety Inventory (TAI) általános iskolások vizsgálatára kidolgozott magyar változatát.

Az eredmények alapján elmondható, hogy vannak olyan jellemzők az általam vizsgált területeken (személyiségdimenziók, énkép, szorongás, teljesítménymotiváció és célok, agresszió, külső presszióra való reagálás), melyekben erőteljes befolyása van a testvérsorban elfoglalt pozíciónak.

Vizsgálatom – magyar nyelvterületen – hiánypótlásnak tekinthető, ugyanis a külföldi szakirodalomtól eltérően nálunk e téma kutatása még nem jelent meg számottevő mértékben.

Témavezető tanár: **Dr. Petróczi Erzsébet**
tudományos főmunkatárs

NAPLÓÍRÓK VAGY NAPLOPÓK? A SZEMÉLYES NAPLÓÍRÓK ÉS AZ INTERNETES NAPLÓÍRÓK SZEMÉLYISÉGÉNEK ÉS MOTIVÁCIÓIKNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Dolgozatomban a hagyományos és internetes naplóiírók személyiségjegyeinek és naplóiírási szokásainak, motivációinak azonosítását és összehasonlítását tűztem ki célul.

A vizsgálatban résztvevő 52 személy közül 24 fő hagyományos naplót és 28 fő internetes naplót, blogot ír rendszeresen. A személyiségvonásokat három személyiség kérdőív – EPQ, Én-tudatosság kérdőív, Szorongásleküzdési mód preferencia kérdőív – segítségével mértem fel. A naplóiírási sajátosságokra egy kvalitatív jellegű kérdőívvel kérdeztem rá. Az eredmények szerint a naplóiírók extravertáltabbak és érzelmileg kiegyensúlyozottabbak, mint az átlag ember, magas személyes én-tudatossággal rendelkeznek és azonos, a naplóiírással kapcsolatba hozható coping stratégiákat használnak. A naplóiírás intim helyzetét többek közt az érzelmi feszültségek és kognitív ellentmondások feloldására használják. A blogírók nem tekinthetők homogén csoportnak, a vizsgált személyiség-jellemzők tekintetében nem különböznek a magyar népesség átlagától. A blogok elsősorban a kapcsolódás eszközei: régi és új ismerősökhöz, egy szubkultúrához és az egész világhálóhoz.

Témavezető tanár neve: Török Imre
egyetemi tanársegéd

FAMOUS: „FAKTOROK ÉS MODULOK RENDSZERE” VIZSGÁLÓELJÁRÁS KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYDEFICITEK FELMÉRÉSÉRE

Jelen dolgozatunk témája egy új, Ausztriában kifejlesztett, és ott, valamint Németországban is évek óta sikerrel használt teljesítménydeficitek mérésére szolgáló számítógépes eljárás, a *Famous* (Faktoren und Module Untersuchungssystem) honosítása és standardizálása az osztrákkal azonos magyar mintán. 2005 novemberében léptünk kapcsolatba az eredeti eljárás kidolgozójával, dr. SZENDRŐDI GYŐZŐVEL, és a Károli Gáspár Református Egyetem együttműködési szerződést kötött a teszt három szerzőjével, valamint a németországi kiadóval arra vonatkozóan, hogy Ausztria és Németország után Magyarországra is bevezessük ezt a módszert, mely reményeink szerint felválthatja az elavult és sokszor nehezen használható hagyományos kognitív teljesítménymérő eljárásokat. Célunk, hogy ezzel egy értékes eszközt adhassunk a magyar szakemberek kezébe a diagnózis felállításához és a kognitív teljesítménydeficittel járó betegségek gyógyításához.

Tanulmányunk első részében ismertetjük magát a Famous-t és kidolgozásának elméleti hátterét, majd a második részben leírjuk céljainkat, valamint munkánk jelenlegi állását. Ízelítőt nyújtunk a fordítás és a program magyar viszonyokra való átültetésének problémáiból, legvégül bemutatjuk a készülő számítógépes programot.

Témavezető tanár: **prof. dr. Bagdy Emőke**
 intézetvezető egyetemi tanár

Dr. Vargha András
egyetemi tanár

A FACET5 SZEMÉLYISÉGDIMENZIÓK ÉS A KOMMUNIKÁCIÓS JELLEMZŐK KÖZTI KAPCSOLAT VIZSGÁLATA MUNKACSOPORTOKBAN

Személyiség és kommunikáció egymást kölcsönösen befolyásolják. A vezetői funkció és szerep megkívánja a hatékony interperszonális viselkedést és a megfelelő szociális kompetenciák meglétét. Kutatásunkban a személyiség és kommunikáció összefüggéseit csoportmunkát igénylő döntési feladatban vizsgáltuk.

Vizsgálati eszközeink a Facet5 személyiségteszt és a Közös Rorschach Vizsgálat voltak. A Facet5 a Big Five modellen alapuló, munkapszichológiai célokra fejlesztett teszt, melynek dimenziói: Akarat, Lendület, Empátia, Kontroll, és az előbbi négy személyiségvonás hatását módosító Emocionalitás. A munkacsoportokat egy vezető és 2-7 beosztott alkotta ($N_{\text{vezető}}=22$ és $N_{\text{beosztott}}=69$). A Közös Rorschach Vizsgálat munkapszichológiai alkalmazásmódjánál a tíz Rorschach táblára adott csoport közös választ ad, a döntési folyamatot pedig a kommunikáció és az interakció dinamikája szempontjából elemezhetjük.

Eredményeink alapján a vezetők és beosztottak interperszonális viselkedése jellemző eltéréseket mutat. A vezetők kimutathatóan nagyobb befolyással vannak a kialakult közös válaszokra, döntésekre. A vezetők és beosztottak személyiségjegyei közti különbségek a statisztikai tendenciáktól a szignifikanciáig terjednek. A Facet5 és Közös Rorschach értékek összevetésénél az empátia mutatott a legtöbb kommunikációs jellemzővel összefüggést; ugyanakkor a Facet5-eredmények és a kommunikációs mintázat közt jelentős megfelelés volt.

Következtetésként megfogalmazható, hogy a Facet5 személyiségdimenziói közül az empátia szintje jósolható be leginkább a Közös Rorschach Vizsgálat eredménye alapján.

Témavezető: **dr. Mirnics Zsuzsanna**
egyetemi adjunktus

INTERAKCIÓS SAJÁTOSSÁGOK ANOREXIA NERVOSÁBAN SZENVEDŐ IKERPÁROK ÉS CSALÁDJAIK KOMMUNIKÁCIÓJÁBAN

Vizsgálatunk három ikerpárt és családjukat mutatja be, ahol az ikerpárok legalább egyik tagja anorexia nervosában szenved. Célunk a családok kommunikációs sajátosságainak elemzésén keresztül, olyandinamikai történések feltárása, melyek unikálisan rájuk jellemzőek.

Módszerünk: Közös Rorschach Vizsgálat, mely nagy haszonnal alkalmazható a kapcsolati dinamika rejtett szálainak megragadására.

Szakirodalmi áttekintés segítségével bemutatjuk, milyen fontos szerepe van a korai formáló éveknél - amelyeket a felnövekvő gyermek családjában körében eltölt – a személyiség fejlődésben. Kiemeljük ezen belül is az anya-gyermek diádikus kapcsolatot, amelyben megfogalmazódik az „én és a másik” - társkapcsolódásaink ősmódelje (Bagdy, 1975). Mindezeket figyelembe véve megkísérelünk rávilágítani arra, hogy ezek a hagyományos fejlődéslélektani koncepciók miért alkalmazhatók nehezen ikrek esetében. Felvázoljuk az ikerlét egyediségét, kiemelt figyelmet fordítva az ikerhelyzet szimbiotikus párdinamikájára; arra a sajátos helyzetre, ahol a pár, mint egység ambivalenciában egzisztál, és ennek folytán az individualizáció nehezített (Métneki, 1997). Ezen elméleti megközelítések nyújtanak számunkra keretet ahhoz, hogy megértsük anorexiás ikerlányok családjának kommunikációs mintázatait milyen dinamikai történéseket tükröznek, és mindezek milyen hatással vannak a betegség alakulására. Kiemelt szempontunk a kontroll/dominancia megszerzéséért folytatott harc.

Habár eredményeinkben a három család eltérő dinamikájú, mindhárom esetben világosan megmutatkozik, hogy az anorexiás ikerlányok családi kapcsolatai elmélyítik azt sajátos szimbiotikus helyzetet, amely az ikrek számára eleve adott, és öndefiníálásukat egyébként is megnehezítené. Ha pedig a dominancia-törekvéseiben frusztrált anorexiás kezéből kicsúszik a kapcsolatok és helyzetek kontrollja, saját teste felett veszi át az „uralmat”.

Témavezető tanár: **Dr. Habil Erdélyi Ildikó**
tanszékvezető egyetemi tanár

A KONZERVATIVIZMUS ÉS AZ ERÉNYEK

A pedagógusoknál érzékenységet vált ki a konzervativizmusnak akár csak a feltételezése is. A pozitív pszichológia által behozott fogalmak segítségével megkísérelünk bemutatni egy olyan konzervativizmust, amely akár erényes is lehet. Az értékmentesség sokak által vitatott konstrukció. Vizsgálatunkban arra voltunk kíváncsiak, hogy a konzervatív ember, milyen módon kötődik a Seligman (2004) által megjelölt erényekhez. Az iskola úgy tűnik, a társadalom egyik legkonzervatívabb intézménye, így okkal vethető fel e kérdés, hogy a pedagógusok, milyen mértékben konzervatívak, illetve mi a konzervativizmusuk tartalma. Eredményeinket a Gáspár-féle (2006) saját konzervativizmus kérdőív és a Seligman-féle VIA erényesség kérdőív összehasonlításából kaptuk. Tesztjeinket kizárólag diplomával rendelkezők és főiskolai hallgatók töltötték ki. A vizsgálati mintánk 244 főből állt. A férfiak és a nők között szignifikáns különbségek vannak a konzervativizmus tekintetében. Az eredményeink alapján elmondhatjuk, hogy a nők erényesebbek és konzervatívabbak, mint a férfiak. Korábbi kutatásokban a Gáspár-féle konzervativizmus skálán belül nem tudták elkülöníteni egymástól az I. és a II.-es faktort. Vizsgálatunk során azonban ez a két faktor ellentétesen, de legalább különbözően viselkedett az erényességgel. A pedagógusok két legfőbb erőssége az eredmények alapján a tanulás szeretete és a spiritualitás.

Úgy tűnik a Gáspár-féle konzervativizmus-skála két faktora között különbség van az erényesség tekintetében, de ennek pontosítása érdekében további kutatásokra van szükség.

Témavezető tanár neve: Dr. Gáspár Mihály
főiskolai tanár

BÍRÓNÉ DR. GRÁBER EMMA AZ ÉLETRE NEVELŐ

Dolgozatomban a magyar individuálpszichológusok kiemelkedő alakjának, Bíróné dr. Gráber Emma (1888-1968) életét és munkásságát ismertetem.

A hagyaték feldolgozását szép és nemes feladatnak gondolom, annál is inkább, mert időszerű, hogy közzé tegyük Bíróné dr. Gráber Emma életpályáját, gondolatait, hiszen útmutatóul szolgálhatnak napjainkban is a segítő foglalkozású szakemberek számára. Úgy vélem, az utókornak és az individuálpszichológia iránt érdeklődőknek, egy képet kell adni arról, ki is volt Gráber Emma, és hogy mivel írta be magát az individuálpszichológia történelmébe, mert embersége, szakmai elhivatottsága példa értékkel bír.

Elsősorban a rendelkezésemre álló hagyatékot dolgoztam fel, másodsorban Gráber Emma cikkei után kutatva könyvtári munkát végeztem az Országos Széchényi Könyvtárban, valamint a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban. A dolgozatban az individuálpszichológus önéletrajzát, a könyvtári kutatás eredményeként talált cikkeket és Gráber Emma *Életrenevelés* című könyvének egy fejezetét mutatom be. A kutatómunka során, mikrofilmen volt lehetőségem átnézni *A Jövő Útjain* című pedagógiai folyóirat 1926 és 1935 között megjelent évfolyamait, és papírformában az 1936 és 1939 közötti példányokat. Kutatásom végeredményképpen három cikkre leltem. A *Gyermekvédelem* című folyóirat 1931-es és 1940-es évfolyamait leszámítva, valamennyit átvizsgáltam, mely munka eredményeként egy cikket találtam és azt feldolgoztam.

Az individuálpszichológus szakmai munkájának és személyiségének megismerését elősegítette, hogy lehetőségem adódott Bíróné dr. Gráber Emma családtagjaival találkozni. Személyes interjút készítettem unokahúgával, Kunáné dr. Gráber Leával, illetve menyével Bíró Gábornéval. A velük folytatott beszélgetések során leginkább életrajzi adalékokat sikerült gyűjtenem, de igyekeztem szakmai jellegű kérdésekre is választ kapni.

Bíróné dr. Gráber Emma miután megismerkedett az individuálpszichológia tanaival, azoknak lelkes követője, terjesztője lett. Az IP szellemében igyekezett tanítani és nevelni egyaránt.

Témavezető tanár: Szélesné dr. Ferencz Edit
egyetemi adjunktus

A SPORTVERSENYBŐL FAKADÓ SZORONGÁS ÉS A KABALÁK, RITUÁLÉK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK

A TDK-dolgozat célkitűzése, hogy képet adjon a versenyszorongás mértékéről és annak oldására alkalmazott egyik megküzdési módszerről: a kabala, rituálé alkalmazásáról. A kutatás hipotézisei szerint élsportolók versennyel kapcsolatos szorongása nagyobb, mint az amatőröké, és az egyéni sportolók is jobban szoronganak verseny előtt, mint a csapatjátékosok. Ebből kiindulva elképzelhető, hogy a nagyobb szorongást átélők jobban ragaszkodnak bizonyos kabalákhoz, illetve verseny előtti rituálékhoz, hogy ezzel csökkentsék a versenyzéssel kapcsolatos szorongásukat. A hipotézisek ellenőrzéséhez a mintában szereplő sportolók vonás- és állapotszorongás mérésére alkalmas Spielberger-tesztet, valamint egy saját készítésű, a kabala és rituálé témakörére kiterjedő kérdőívet töltöttek ki. Az eredmények szerint a szorongás mértékében nem volt különbség az említett két dimenzió mentén, azonban az élsportolók nagyobb arányban rendelkeznek kabalával és alkalmaznak rituálét. Arra is fény derült, hogy a kabalát, rituálét alkalmazók verseny előtt szomatikusan jobban szoronganak, továbbá a "kabalások" személyisége szorongásra hajlamosabb. A sportpszichológusok ezen összefüggéseket felhasználva terápiás munkájuk során indokolt esetben adaptív coping-stílusok felé mutató viselkedéskorrekciót alkalmazhatnak.

Témavezető: **Kőváry Zoltán**
tudományos segédmunkatárs

A RORSCHACH, AZ EPQ ÉS A BFQ SZEMÉLYISÉGTESZTEK EXTRAVERZIÓ FOGALMA

A tanulmány az Eysenck-féle Személyiség Kérdőív (EPQ), a Caprara-féle Big Five Kérdőív (BFQ) és a Rorschach-próba extraverziót mérő mutatóinak összefüggéseit vizsgálja. Annak ellenére, hogy az extraverzió a személyiség-leírás egyik alapvető dimenziója, a különböző személyiségelméletekben eltérő jelentést hordoz. Úgy tűnik, hogy a Big Five Kérdőív Energia faktorának két alskálája sikeresen ragadja meg az extraverzió két különböző aspektusát. A Dinamizmus alskála, mely az extraverzió társas jellegét méri, korrelációt mutat az eysencki extraverzió fogalommal. Az extraverzió egyéni, önérvényesítő oldalát megragadó Dominancia alskála pedig a Rorschach-teszt extraverzió fogalmával áll kapcsolatban. A Rorschach-teszt Élménytípus és Másodlagos Formula mutatóit felépítő szín- és mozgásválaszok további (minőségi és mennyiségi) elemzése során bebizonyosodott, hogy a Rorschach-teszt a személy külvilághoz való viszonyulásának olyan egyéni jellegzetességeiről is képes információt nyújtani, amelyeket az EPQ és a BFQ tesztek nem mérnek, vagy mérnek ugyan, de a konstruktum nem az extraverzió, hanem az affektivitás dimenziójához tartozik. A vizsgálat eredményei az ötfaktoros modell mellett a Rorschach-teszt pszichometriai validitását is támogatják.

Témavezető: Molnár Ferenc
Beosztása: óraadó tanár

Tagozat: Szociálpszichológia

Helyszín: Stephaneum 2. Sík Sándor terem

Előadások:

Bernáth Ágnes (DE): Fiatalkorú bűnözők szubjektív jólléte az igazságos világba vetett hit függvényében

Bodnár Zsuzsanna és Czibor Andrea (PTE): Csalódetekció, alapvető attribúciós hiba, szociális státusz; kik ismerik fel a csalókat?

Bokrétás Ildikó (PTE): Átmenet – identitás – cigányság. Az értelmiségi lét felé haladó cigány fiatalok identitásalakulása

Borszéki Judit (SZTE): Önzetlenség és önfeláldozás háttérkörülményei. Rátermettségi mutatók jelzőfunkciójának hatása a reciprok altruizmus megnyilvánulása során

Elek Mónika (BDF): A pedagógusok társas támaszrendszerének vizsgálata

Gál Zita és Szakács Nóra (ELTE): A pletyka tartalmának és terjedésének kritériumai - memetikai megközelítés

Horváth Zsófia (PTE FEEK): Nemzeti identitástudat a magyarországi német és magyar diákoknál

Káplár Mátyás (PTE): Egyház = közösség?

Nagy Péter és Szirmai Anna Linda (ELTE): A gyerek és a reklám. Reklámértelmezés a tudatelméleti fogalomkör tükrében

Novák Mónika (SZTE): A diákfirkák üzenete – mit és miért firkálnak a serdülők?

Várnagy Priscilla (ELTE): Az önértékelés szintjén túl: a stabilitás, mint önálló dimenzió vizsgálata alternatív és hagyományos gimnáziumban

Veress Fruzsina (DE): A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási előnyeinek és hátrányainak vizsgálata

FIATALKORÚ BÜNÖZŐK SZUBJEKTÍV JÓLLÉTE AZ IGAZSÁGOS VILÁGBA VETETT HIT FÜGGVÉNYÉBEN

Vizsgálatom célja deviáns és nem-deviáns serdülők legfontosabb szocializációs közegben szerzett tapasztalatainak, igazságos világba vetett hitének, valamint szubjektív jóllétének vizsgálata volt.

Azt kívántam megvizsgálni, hogy a családban, baráti kapcsolatban, iskolában percipiált méltányosság képes-e hatást gyakorolni az igazságos világba vetett hit fejlődésére, illetve a szubjektív jóllétre, valamint arra is kíváncsi voltam, hogy a hit az igazságos világban képes-e önmagában is pozitív hatást gyakorolni a szubjektív jóllét alakulására, illetve ennek egyes komponenseire.

Kutatásomban deviáns és nem-deviáns populáción vizsgáltam mindezt, hogy választ kaphassak arra a kérdésre is, hogy a fiatalkorú bűnözés képes-e számottevő befolyást gyakorolni az igazságos világba vetett hit alakulására, valamint képes-e szignifikánsan hatást gyakorolni a fegyencek szubjektív jóllétére szemben a nem-deviáns mintával.

A kutatási kérdésekre egy kelet- magyarországi javítóintézetben, valamint néhány kelet- magyarországi középiskolában egy kérdőíves vizsgálattal kerestem a választ. Lineáris regresszió elemzést végeztem minden egyes szubjektív jóllét dimenzióra, valamint a személyes igazságos világba vetett hit és az általános igazságos világba vetett hitre nézve, mint függő változókra.

Az eredmények azt mutatták, hogy a fiatalkorú bűnözők szignifikánsan jobban hittek az igazságos világban, ugyanakkor több fizikai és lelki problémáról számoltak be, rosszabb szubjektív jóllétről tettek tanúbizonyságot.

Jelen vizsgálat eredményeinek felhasználása prevenciós jelentőségű lehet, amennyiben érvényesnek fogadjuk el az adatokat, és azt, hogy a rosszabb mentális állapot indikátora is lehet a bűnözésnek. Ilyen formán feltételezésem szerint a fiatalkori bűnözés száma csökkenthető volna megfelelő középiskolai szűrő vizsgálatok segítségével.

Témavezető tanár: **Katonáné Dr. habil Sallay Hedvig**
egyetemi docens

CSALÓDETEKCIÓ, ALAPVETŐ ATTRIBÚCIÓS HIBA, SZOCIÁLIS STÁTUSZ; KIK ISMERIK FEL A CSALÓKAT?

Kérdésfelvetésünk arra irányul, hogy vajon található-e kapcsolat a csalódetekció sikeressége, a csoportban betöltött pozíció (státusz), illetve az alapvető attribúciós hiba elkövetésének valószínűsége között. Kutatásunkban korábbi vizsgálatok eredményeit igyekeztünk ötvözni, s átültetni ezeket a teóriákat egy összeszokottnak tekinthető gyermek- illetve főiskolás csoportra. Arra a hipotézisre jutottunk, hogy azok a személyek, akik a státushierarchiában magas ranggal rendelkeznek, valószínűsíthetően sikereesebbek a csalódetekció során, s emellett hajlamosabbak lesznek a belső attribúció tulajdonítására bizonytalan helyzetekben, vagyis az alapvető attribúciós hiba elkövetésének valószínűsége nő esetükben.

A kísérleti csoportoknak rövid történetekkel társított arcképeket mutattuk, melyek közül néhány társas helyzetben elkövetett csalásra utalt; majd egy szociometriai kérdőív kitöltésére kértük a vizsgálati személyeket. A második találkozás alkalmával az arcképek felismerését vizsgáltuk, s egy attribúciós kérdőív segítségével a csalással kapcsolatos történetek mögötti oktulajdonítást vettük kutatás alá.

A kapott eredmények közül a legmarkánsabb, hogy a magas szociometriai státuszú személyek kerülnek a helyzetattribúciós válaszokat. A szociometriai pontszám összetevői közül, úgy tűnt, az attribúciós stratégiákra főként a humor és a bizalom alskálája van hatással.

Az első-általános iskolások körében felvett kísérlet eredményei szerint magas pozitív korreláció volt a szociometriai státusz és a felismert csalók száma között. A főiskolások körében ezt az összefüggést nem sikerült kimutatni.

Kutatásunk két fő újítást hozott: a korábbi, hipotetikus helyzetekbe helyezett vizsgálatokkal ellentétben valós közösségeket vizsgáltunk, s a módszertani újításnak köszönhetően lehetőségünk nyílt arra, hogy ne csupán a csalás tényének- hanem a csalók személyének detektálását is mérni tudjuk.

Témavezető tanár neve: Dr. Bereczkei Tamás
egyetemi docens

ÁTMENET – IDENTITÁS – CIGÁNYSÁG. AZ ÉRTELMISÉGI LÉT FELÉ HALADÓ CIGÁNY FIATALOK IDENTITÁSALAKULÁSA

Dolgozatunkban, egy születőben lévő új társadalmi csoport – a cigány értelmiség – identitásalakulásának nehézségeit mutatjuk be. Kérdésfeltevésünk arra az átmenetre koncentrál, amelyet azok a fiatalok élnek át, akik elsődleges szocializációs közegükből kiszakadva, és attól teljesen eltérő normák és értékek közé kerülve küzdenek a többségi társadalom előítéleteivel és haladnak egy olyan közeg felé, amely soha nem lesz igazán az övék.

Ahhoz, hogy ennek a folyamatnak a lépcsőit, dinamikáját és kimenetelét feltárhassuk, háromlépcsős vizsgálsorozatot terveztünk. 153 serdülővel vettünk fel asszociációs hálót, továbbá fókuszcsoport és egyéni interjúk felvételével terjesztettük ki eredményeinket.

Eredményeink szerint ezek a fiatalok az iskolai szerepekkel azonosulva sok tekintetben elutasítják családjukat, a család értékeit és normáit. Ez azonban identitásstruktúrájukban a régi és új elemek közötti távolság miatt hasadáshoz vezethet. Az interjúk alapján a fenyegetett identitással való megküzdésben a passing stratégiáján belül négyféle különböző kimenetelű stratégiát sikerült meghatározni, amelyek azonban várhatóan csak időlegesen.

Kutatásunk végső célja, olyan támogató technikák kifejlesztése, amelyek a fenyegetett identitással való megküzdésben, egy koherens identitás kialakításában, az értelmiségi és cigány identitás harmonizálásában, valós segítséget képesek nyújtani ezeknek a fiataloknak, a mai társadalmi viszonyok közepette is.

Témavezető tanár: **Bigazzi Sára**
egyetemi tanársegéd

Péley Bernadette
egyetemi tanár

ÖNZETLENSÉG ÉS ÖNFELÁDOZÁS HÁTTÉRKÖRÜLMÉNYEI RÁTERMETTSÉGI MUTATÓK JELZŐFUNKCIÓJÁNAK HATÁSA A RECIPROK ALTRUIZMUS MEGNYILVÁNULÁSA SORÁN

Általánosan elfogadott tény, hogy az ember nem kizárólag abban az esetben hajlandó önzetlenségre, mikor rokonairól van szó. Az altruista megnyilvánulások sok esetben kiterjednek idegenekre, az ember képes arra, hogy olyan körülmények között segítsen másoknak, mely során saját egyéni érdekei háttérbe szorulhatnak, vagy akár sérülhetnek is. Az ilyen típusú önzetlen viselkedés nagy összetartó erőt jelentett az őstársadalmakban. Ugyanakkor adaptációs problémák sorát veti fel, melyek megoldására feltételezhetően több irányban is érvényesültek szelekciós erők. Jelen vizsgálatban arra vonatkozó bizonyítékokkal próbálok szolgálni, miszerint egy személy intuitív módon megítélt egészsége befolyásolja az altruizmus megnyilvánulását és irányát. A három szakaszból álló vizsgálat során arcpreferencia megítéltetést és kérdőíves technikát alkalmaztunk. Az eredmények szerint mind a férfiak, mind a nők a legegészségesebb személyeket részesítik előnyben bármilyen személyes erőforrást érint altruizmusuk. Eredményeink tükrében elmondhatjuk, hogy feltételezhetően sikerült egy újabb tényező hatásával kibővíteni az altruizmussal kapcsolatos eddigi kutatásokat.

Témavezető tanár neve: Tisljár Roland
egyetemi Tanársegéd

Elek Mónika

IV. évfolyam, tanító szak

Berzsenyi Dániel Főiskola, Szombathely

A PEDAGÓGUSOK TÁRSAS TÁMASZRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

Egyre több vizsgálat témája a pedagógusok romló pszichés és szomatikus állapota, melynek okait főként a mikrokörnyezetben kereshetjük. A pályán elkerülhetetlen stressszel szembeni rezisztencia egyik erősítője a társas támogatás hatékony működése. Vizsgálatunkban 91 általános és középiskolai tanár iskolai stresszhelyzeteit, támaszrendszerük mennyiségi és minőségi jellemzőit, illetve a kettő közötti összefüggést tárjuk fel. Vizsgáljuk, hogy milyen megküzdési preferenciákkal jellemezhetők, mi a támaszkeresés tartalma. Felmérésünkben a Pszichológiai Immunrendszer (Oláh1997), a Megküzdési Mód Preferencia (Oláh, 2005), a Munkahelyi Támogatás (Smith, 1996), a Szociális Támogatás (Bíró, 1995), az Iskolai Stressz (Rózsa, 2005) és egy általunk összeállított kérdőív adatait dolgoztuk fel. A statisztikai elemzésben a csoportok közötti különbségekre és a változók együtt járására fókuszálva kerestük a sérülékeny pontokat és csoportokat. A megküzdésben a standard mintához képest gyakoribb a feszültségek gyors levezetését biztosító stratégiák alkalmazása, a társas támaszt is inkább ilyen irányban mozgósítják. Az iskolai problémákban a kapott segítség gyakoriságával és jellegével kevésbé elégedettek, leginkább a kognitív támasz hiányzik. Mindez az általános iskolai tanárok körében kiélezettebb.

Témavezető tanár: **Holecz Anita**
 főiskolai adjunktus

A PLETYKA TARTALMÁNAK ÉS TERJEDÉSÉNEK KRITÉRIUMAI - MEMETIKAI MEGKÖZELÍTÉS

A pletyka kizárólagosan emberi jellegzetesség, régen letűnt koroknak éppúgy részét képezte, mint a mai modern társadalmainknak, ezen a téren semmi sem változott. Semmi sem változott, hiszen nem változhatott, a mémek akkor is és most terjedni próbálnak és túlélni, ahogy azt Dawkins (1976) Az önző gén című korszakalkotó művében megírta. Előretörésük legfőbb közege a nyelv (Blackmore, 2001), stratégiájuk pedig evolúciósan kidolgozott, vagyis megpróbálnak szükségletekhez és érzelmileg involvált helyzetekhez kapcsolódni. Elképzelésünk szerint a pletyka terjedésében fontos szerepet fog játszani tartalmának az intimitásszükséglethez való kapcsolódása, mely feltevésünk alapjául korábbi műhelymunkánk eredményei adták az alapot. Vizsgálatunkban ezt olyan módon próbáltuk modellezni, hogy az intimitás arányt radikálisan lecsökkentettük egy-egy pletykalapból vett cikk átírása során, két híresség vonatkozásában. A pletykák terjedését háromfős csoportokban vizsgáltuk, a történetfelidézés és továbbadás bartletti módszerével. Hipotézisünk alapján a rövidülés ellenére ezen információk fennmaradása volt várható. Feltevésünk igazolására végzett statisztikai elemzés ugyan nem mutatott szignifikáns eredményt, azonban a vizsgálatból kitűnik, hogy az intimitás információk figyelemre méltó szerepet játszanak a pletyka terjedésének folyamatában, egyre növekvő arányban jelenve meg a továbbadás során. Az érzelmi involváltság tekintetében pedig megállapítható, hogy egy adott személy/sztár kedveltsége jelentős szerepet kap a pletyka érdekességében, ezáltal valószínűsíthetően a fennmaradásában is. Jelen kutatásunk fókuszába tehát a pletyka-mémkomplex terjedésének stratégiai kerültek, valószínűleg hasonlóak a személyes pletykák fennmaradásának jellegzetességei is, melyek akarva-akaratlanul is jelen vannak mindennapjainkban és befolyásolják társas kapcsolatainkat.

Témavezető tanár: dr. Mérő László
egyetemi tanár

NEMZETI IDENTITÁSTUDAT A MAGYARORSZÁGI NÉMET ÉS MAGYAR DIÁKOKNÁL

Vizsgálatom során a Magyar- Német Nyelvű Iskolaközpont (Pécs) általános iskolás és gimnazista diákjainak nemzetiségtudatát vizsgáltam, több szempont alapján. A vizsgálati személyeket három korcsoportban, magyar és magyarországi német nemzetiségük szerint vizsgáltam három kísérleti módszer segítségével: kérdőív, önéletrajzi interjúk és a Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív felvételével.

Kísérletem során azt kutattam, hogy milyen *identitástudattal* rendelkeznek ezek a fiatalok, és hogy ez a rendszer milyen alkotóelemekből áll. Az identitástudat vertikális szintjei közül a *nemzeti identitás* fogalmát vizsgáltam meg. Kíváncsi voltam arra, hogy az egy iskolába járó, de mégis két különböző közösséghez tartozó diáknál mennyire szilárdult meg a nemzeti azonosságtudat különböző életkorban.

A magyarországi német diákok Magyarországon élő kisebbség tagjai, akik erősen kötődnek történelmükhöz, ápolják hagyományaikat, ismerik és beszélik a sváb nyelvet. Mindezt azonban úgy teszik, hogy anyanyelvükként a magyart adják meg, és Magyar írják országot tartják hazájuknak, spontán módon a magyar himnuszt és magyar zászlót rajzolják le.

Az élettörténeti interjúk jól szemléltetik azt a tényt, miszerint az egyéni és a csoportidentitás összefonódik, a csoporttörténet nagymértékben hozzájárul a csoport és az egyén identitásához. A magyarországi német és a magyar diákok is, szüleik és nagyszüleik élettörténeteit elmesélve saját személyiségük egyes aspektusait is megerősítik. Ilyen aspektus a nemzeti identitástudat.

Az *Oláh Attila* (2005) által definiált *pszichológiai immunrendszer* a lelki sajátosságok olyan szerveződése, amely a személyiség védekező rendszerét biztosítja. A Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív 16 dimenziója mentén elemzem a magyarországi német és a magyar diákok pszichológiai immunrendszerét.

Témavezető tanár neve: dr. Kocsis Mihály
egyetemi docens

EGYHÁZ = KÖZÖSSÉG?

Az egyházi közösség mai távlatai a szociális identitáselmélet alapján a Katolikus Egyház, de a többi vallási közösség is, Európában azzal a problémával találja szemben magát, hogy gyakorló híveinek száma jelentősen lecsökken. Vizsgálatunkban ennek a problémának egy aspektusát vizsgáltuk meg a Pécsi Egyházmegye híveinek véleménye alapján, a szociális identitás elméletből kiindulva.

Vizsgálatunk két részből állt. A vizsgálat első részében arra voltunk kíváncsiak, hogy melyek azok a jelentéstartalmak, amelyek az Egyházzal, az egyházi élet egyes elemeivel, az egyének helyével és szerepével az Egyházban kapcsolatosak. Erre egy asszociációs háló vizsgálatot alkalmaztunk. Ezek után egy kérdőívet dolgoztunk ki. Itt az egyes, kérdések az első vizsgálatban megjelent jelentéstartalmakra vonatkoztak.

A felmérés eredményei kimutatták, hogy az Egyházat elhagyók problémájának gyökere kereshető abban is, hogy a katolikus egyházi közösség jelenleg nem képes teljes mértékben referenciacsoportként működni.

A vizsgálat eredményei hasznos információkat hordozhatnak a szociálpszichológia számára is, hiszen a Katolikus Egyház, mint szervezett csoport alkalmas arra, hogy a csoportszerveződés, a csoportközi viszonyok alakulását életén keresztül megfigyelhessük. A kutatási eredmények pedig segíthetik az egyházi gyakorlatot.

Témavezető: Bigazzi Sára
tudományos segédmunkatárs

A GYEREK ÉS A REKLÁM. REKLÁMÉRTELMEZÉS A TUDATELMÉLETI FOGALOMKÖR TÜKRÉBEN

Kutatásunk fő célja egy olyan módszer kidolgozása és tesztelése volt, mely a reklámok gyerekekre gyakorolt hatását a lehető legéletszerűbben tudja vizsgálni. Fő kérdésünk pedig így foglалható össze: *Vajon a gyerekek, amikor fogyasztói döntést hoznak, felhasználják-e a reklámokra vonatkozó tudásukat vagy hagyják magukat befolyásolni és ha hagyják, hogyan lehet ezen változtatni?*

A módszer kidolgozásához a tudatelmélet-, a szociális utánpótlás- és a reklám-kutatás eredményeit használtuk fel, így eredményeink között tartunk számon egyfajta elméleti integrációt is, hisz az áttekintett több mint 300 kurrens kutatás közül egy sem dolgozott mindkét szakmai terület fogalomkörével. Kutatásunk gyakorlati síkú eredménye pedig a gyermek-reklám-szülő triád jobb megismerése lett, melynek köszönhetően megkérdőjeleztük a tévével kapcsolatos „hiedelmeket” és megmutattuk, mennyivel erősebb a szülő véleményének hatása a tévé véleményének hatásánál. Hipotéziseink szerint bár a gyermekek tudatelméleti képességei a vizsgált életkorban – 6-9 évesen – már kialakultak, reklámokkal kapcsolatos ismeretei pedig számosak, az a képesség, hogy egy reklám megfigyelése alatt állandóan annak szándéka járjon a fejükben és eszerint értelmezzenek mindent, még sokáig nem alakul ki. Továbbá feltételeztük, hogy olyan helyzetekben, amikor a gyerek nem kompetens, még ennyi idősen is a szülőt fogja utánozni, őt fogja követni, a reklámmal szemben is akár. Mintánk 20 fő otthon nevelkedő és 20 fő gyermekotthonban élő, 7,5 átlagéletkorú gyermekből állt, hogy feltérképezhessük a szülők hatásának eltérését a két csoportban. Minden gyerekkel egyenként 15 perces interjút vettünk fel, melynek során végig két báb beszélgetett. A kérdések először implicit, majd egyre explicitebb formában kérdeztek rá a reklámokkal kapcsolatos hozzáállásukra, tudásukra, hogy lássuk, ismereteik mennyire befolyásolják döntéseiket. Eredményeink alapján mindhárom hipotézisünket igazolták. A dolgozat utolsó részében az eredmény általánosíthatóságát korlátozó tényezőkről ill. a jövőbeli kutatás lehetőségeiről esik szó.

Témavezető tanár neve: **dr. Móricz Éva**
egyetemi adjunktus

A DIÁKFIRKÁK ÜZENETE – MIT ÉS MIÉRT FIRKÁLNAK A SERDÜLŐK?

A kutatás célja, hogy kiderítse, az életkor előrehaladtával valóban csökken-e a firkálással töltött idő, ahogyan azt a témában kutatók többsége állítja, és hogy fényt derítsen azokra a motiváló tényezőkre, amelyek a serdülőket továbbra is firkálásra készítetik. Emellett arra a kérdésre keresi a választ, hogy a gyakrabban rajzolgató serdülők más megküzdési profillal rendelkeznek-e, mint kevésbé gyakran firkáló társaik. A vizsgálatban négy középiskola első és negyedikes diákjai vettek részt. A serdülők firkálási szokásai saját szerkesztésű kérdőív segítségével kerültek feltérképezésre, a diákok megküzdési stratégiáinak vizsgálatához az Oláh Attila által szerkesztett Megküzdési Mód Preferencia Kérdőívet használtuk. A kérdőívek mellett megkértük őket arra, hogy a leggyakrabban firkált motívumaikat rajzolják le. Eredményeink szerint a diákok többsége (58%-a) naponta firkál. Nincs lényeges különbség az első és a negyedikes, illetve harmadikos diákok firkálási gyakoriságában, vagyis a firkálással eltöltött idő vonatkozásában nem mutatható ki csökkenés a vizsgált életszakaszban. A vizsgálati személyek többnyire az iskolai órák alatt vagy a szünetekben firkálnak, leggyakrabban akkor, amikor unatkoznak. Emellett akkor, amikor szerelmesek, szomorúak, egyedül érzik magukat, feszültek, dühösek és boldogok. A naponta firkálók hajlamosabbak az önbüntetés és a figyelem elterelés megküzdési stratégiát alkalmazni, mint ritkábban firkáló társaik, ezért érdemes a gyakrabban firkáló diákokra nagyobb figyelmet fordítani a pedagógusnak.

Témavezető tanár: Horvát M. Tünde
egyetemi tanársegéd

AZ ÖNÉRTÉKELÉS SZINTJÉN TÚL: A STABILITÁS, MINT ÖNÁLLÓ DIMENZIÓ VIZSGÁLATA ALTERNATÍV ÉS HAGYOMÁNYOS GIMNÁZIUMBAN

Jelen vizsgálat célja, hogy felvázolja, van-e szignifikáns különbség a hagyományos és alternatív középiskolák diákjai között abban, hogy mennyire stabil az önértékelésük, vagy fogadják el automatikusan a külső személy által róluk adott értékelést intellektuális képességeikkel kapcsolatban. Így módon azt feltételeztem, hogy ahol az értékelés differenciáltabb, szöveges értékelést is kapnak a gyerekek, kiegyensúlyozott, személyes kapcsolatban vannak tanáraikkal, nagyobb önállósággal bírnak, ott stabilabb lesz az önértékelésük is.

A hipotézis igazolására kvázi kísérletet végeztem, mely két részből állt: az első részben a diákok kitöltöttek egy szokatlan logikai tesztet, aminek eredményéről hamis visszajelzést kaptak a következő héten, míg a kontrollcsoport nem kapott visszajelzést. Ezt követően válaszoltak: mit gondolnak arról, hogy legközelebb hogyan teljesítenének ennyi idő alatt egy ugyanilyen teszten.

Összességében elmondhatjuk, hogy az alternatív iskola diákjainak értelmi képességükkel kapcsolatos önértékelése stabilabb, mint a hagyományos gimnáziumok tanulóié. Mivel önértékelésünk állapota közvetlenül hozzájárul nemcsak pszichikai, de fizikai jóllétünkhöz is, az énkép, az önértékelés és annak stabilitása kiváltképp fontos területe a pszichológiának, kutatásának nemcsak elméleti, de többek között a pedagógiában gyakorlati jelentősége is van.

Témavezető tanár: **Berkics Mhály**
 egyetemi tanársegéd

A MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰ SZEMÉLYEK FOGLALKOZTATÁSI ELŐNYEINEK ÉS HÁTRÁNYAINAK VIZSGÁLATA

A dolgozatomban bemutatott kísérleti vizsgálatot egy olyan pályázathoz szorosan kapcsolódva végeztem, melynek célja a megváltozott munkaképességű emberek munkaerőpiaci (re)integrációjának elősegítése. Fő célkitűzésem az volt, hogy empirikus adatokkal bizonyítsam, hogy a megváltozott munkaképesség ténye, illetve a vele egyidejűleg megjelenő, foglalkoztatással kapcsolatos gazdasági és pszichológiai előnyök és hátrányok ismerete jellegzetes hatásokat vált ki az ilyen személyek alkalmazásáról döntő megítélőkben. Ennek megfelelően kérdésfeltevéseim ezen speciális élethelyzettel rendelkező személyekre vonatkozóan arra irányultak, hogy velük kapcsolatban egészséges társaikhoz képest hasonló vagy különböző folyamatokkal írható-e le a benyomások szerveződése, az ítéletek alkotása és a döntések meghozatala.

Ezen kérdések vizsgálata érdekében egy olyan kérdőívet szerkesztettem és vettem fel a mintát képező 268 egyetemi hallgatóval, melyben a válaszadóknak egy adott munkakör betöltésére jelentkező fiktív személy profilját kellett meghatározott szempontok szerint értékelniük. Az adatok statisztikai elemzése révén kapott eredmények azt tükrözik, hogy a válaszadók megítélési folyamatai jellegzetesen eltérő irányokat vesznek fel a megváltozott munkaképesség ismeretében. Ekkor ugyanis az ítéletek koherensebbnek mutatkoztak, ami a rendelkezésre álló információk kiértékelése iránti nagyobb odafigyelésre utal. Figyelemre méltó és a gyakorlatban is jól hasznosítható eredményünk, hogy az esetleges negatív önéletrajzi információk a megváltozott munkaképességű embereknél nem rontják a választás esélyeit, hanem javítják.

A vizsgálat eredményeinek ismerete hozzásegítheti a megváltozott munkaképességű személyek munkavállalási esélyeit javítani szándékozó segítőköt ahhoz, hogy hasznos tanácsokat tudjanak adni számukra arra vonatkozóan, hogy miképpen keltsenek előnyösebb benyomást magukról másokban.

Témavezető: **Molnárné Dr. Kovács Judit**
egyetemi adjunktus

Tagozat: Alkalmazott pszichológia

Helyszín: Stephaneum 3. (Pilinszky János) terem

Előadások:

Balázs Éva, Balogh Virág, Ferencz Valéria (SZTE): Új empirikus módszerek a dialógus kutatásában autizmussal élő és ép gyermekeknél

Bálint Zsófi Anikó (PTE): A sportlövészet pszichológiai profilja

Balogh Szilvia (PPKE): Az iskolai zaklatás - iskolai erőszak vizsgálata magyar általános és középiskolák körében

Devecsery Ágnes, Hausz Katalin (SZTE): Az allergiáról alkotott laikus nézetek, reprezentációk szerveződése

Farkas Gergely, Polyák Ferenc (SZTE): Egy szervezeti motiváció kérdőív fejlesztése

Iván Eszter, Lantos Katalin (SZTE): Egy új diagnosztikai segédeszköz a testkép vizsgálatában

Melisek Gabriella, Dr. Karap Gergő (PPKE): Profilalkotás csalók esetében

Kovács Réka Dorottya (PPKE): A szülésélménytől a kórházi gyakorlatig

Németh Krisztina (KRE): Pszichológia a táncosok világában

Puskás Rita (BDF): A méltóságteljes halál avagy a hospice-palliatív szellemiség szerepe társadalmunk halálhoz való viszonyának alakulásában

Telepóczki Gábor (SZIE): Az érettségi előtt állók pályaidentitásának összehasonlító elemzése

ÚJ EMPIRIKUS MÓDSZEREK A DIALÓGUS KUTATÁSÁBAN AUTIZMUSSEL ÉLŐ ÉS ÉP GYERMEKEKNÉL

A kutatás az autizmussal élő gyerekek verbális képességeit vizsgálta az interaktív összehangolódás és a munkamemória-kapacitás tükrében. Az interaktív összehangolódás Pickering és Garrod (2004) elmélete, mely szerint a társalgó felek reprezentációikat különböző nyelvi szinteken azonos időben képesek összehangolni, így átveszik és használják egymás kifejezéseit, nyelvtani formáit és hanglejtését. A vizsgálatban 6 autizmussal élő gyermek, valamint egy életkor szerint és egy mentális kor szerint illesztett kontrollcsoport vett részt. A dialógus vizsgálatára 3 feladatot dolgoztunk ki: „Tesz-Vesz Város”-feladat, „jelzős szerkezet/vonatkozói mellékmondat”-feladat és „lexikális” feladat, melyekkel a szintaktikai és a lexikális interaktív összehangolódást vizsgáltuk. Továbbá munkamemória-kapacitást mérő feladatokat is alkalmaztunk: számterjedelem-, fordított számterjedelem-, álszó- és Listening Span teszteket. Az autizmussal élő gyerekek mind a verbális feladatokon, mind a munkamemória feladatokon az egészséges kontrollszemélyek szintje alatt teljesítettek. Eddigi eredményeink alapján feltételezzük, hogy az interaktív összehangolódás alacsonyabb fokának hátterében a naiv tudatelmélet sérülése állhat. A dolgozat bemutatja Pickering és Garrod (2004) elméletét, és az ezen alapuló, általunk kidolgozott verbális teszteket, melyek eredményei összhangban állnak Pickering és Garrod állításaival.

Témavezető tanár: Dr. Németh Dezső
egyetemi adjunktus

A SPORTLÖVÉS ZET PSZICHOLÓGIAI PROFILJA

Napjainkban a sport, a sportolás népszerűsége hazánkban erőteljesen alábbhagyott. Míg nálunk az igazolt sportolók száma kb. 200 000, addig a fejlettebb országokban ez a létszám milliós nagyságrendű. A sporteredmények szép lassan elhúznak mellettünk, csak úgy tudunk lépést tartani, ha mi is „haladunk a korral”. A technika és az orvostudomány nagyfokú fejlődése következtében a versenyzők képessé váltak egyre magasabb szintű teljesítmény elérésére. A versenyzők között a korábbiakkal ellentétben nem a fizikai erőnlét dönti el a helyezéseket, hanem a pszichés felkészültség. Magyarországon a különböző sportágak csak az elmúlt néhány évben kezdték el felismerni a sportpszichológia jelentőségét.

Hazánkban jelenleg rengetegféle egyéni-, és csapatsportot üznek hivatásos, amatőr, és szabadidős sportolók. Kutatásomban a sportlövészet egy speciális ágazatát, az álló célpontra történő puskás lövészetet vettem górcső alá. Arra voltam kíváncsi, hogy milyen személyiség-tulajdonságok szükségesek ahhoz, hogy valakiből sikeres lövész legyen.

Hipotézisem az volt, hogy ezekből a személyiség vonásokból felvázolható a sportlövészet ezen területének pszichés követelmény-rendszere, pszichológiai profilja.

Ezt két nézőpontból közelítettem meg: edző és versenyzői. Egyrészt a sportlövészet fent említett területének kiemelkedő versenyzőivel kitölttettem egy személyiség-kérdőívet, másrészt a sportlövészetben jártas szakemberekkel felvettem egy edzői kérdőívet.

A kapott eredmények alapján két profilt sikerült felvázolnom a sportlövészet pszichés követelményrendszeréhez, melyekből a versenyzők profilja tűnik hitelesebbnek.

A kapott eredmények a továbbiakban jól felhasználhatók a sportlövészek mentális felkészítésében, valamint a korai kiválasztásban.

Témavezető: **Dr. Járai Róbert**
egyetemi Tanársegéd

AZ ISKOLAI ZAKLATÁS - ISKOLAI ERŐSZAK VIZSGÁLATA MAGYAR ÁLTALÁNOS ÉS KÖZÉPISKOLÁK KÖRÉBEN

A dolgozatban az iskolai zaklatás, iskolai erőszak (bullying) jelenség körében végzett vizsgálatom eredményeit ismertetem. Az e témakörben folytatott előző kutatásokra támaszkodva, Magyarországon a nagyvárosok (Budapest, Győr, Székesfehérvár) és a százezer lakosnál kisebb létszámú települések (Esztergom, Herend, Jászberény, Kisújszállás) viszonylatában kívántam az iskolai zaklatás, iskolai erőszak mibenlétét, megjelenési formáit és az érintettek arányait felmérni. Kezdeti feltevéseim ellenőrzésére a Boross (2006) által kidolgozott kérdőívet vettem fel általános iskolák felsőbb osztályaiban (ötödiktől nyolcadik osztályig) illetve középiskolák alsóbb osztályaiban (kilencediktől tizenegyedik osztályig). Az adatok elemzése során egyértelművé vált az osztályokban jelenlévő nagyfokú bullying érintettség (a 373 fős minta 55,2%-a volt érintett), a fiúk nagyobb arányú részvétele (főként az agresszori csoportban), illetve a lányok nagyobb jelenléte a szemlélők csoportjában, továbbá, hogy az áldozattá válás összefügg az áldozat iskolában tanúsított biztonságérzetével. Jelen vizsgálat adalékul szolgálhat az iskolai erőszak feltárását célzó, Magyarországon ez ideig szerény számban végzett kutatások gazdagításához.

Témavezető tanár: **Boross Ottilia**
 egyetemi adjunktus

AZ ALLERGIÁRÓL ALKOTOTT LAIKUS NÉZETEK, REPREZENTÁCIÓK SZERVEZŐDÉSE

A kutatásunk az allergiával kapcsolatos reprezentációk, az allergiáról alkotott kép és az ahhoz való szubjektív viszonyulások feltárására irányult.

A reprezentációk feltárására 17 allergiás személyen felvett félig strukturált interjú adta az alapot. A felvett interjúkat tartalomelemzésnek vetettük alá. Ennek eredményeképp 11 kategóriát kaptunk, amelyek 5 nagy téma köré csoportosultak: allergiás identitás, pszichoszomatika, kontroll, felelősség, és egyfajta mágikus gondolatiság. A kategóriák alapján kérdőívet szerkesztettünk, amelyet a Multidimenzionális Egészség Kontroll kérdőívvel együtt 60 allergiás és 52 egészséges személyen vettük fel.

Az eredményekből kirajzolódtak a reprezentációk összefüggései és mintázata. Továbbá különbséget találtunk az allergiás személyeknél az „allergia–kontroll” és az általános betegség kontroll között.

A kapott reprezentációk és összefüggések nagy segítséget nyújthatnak az allergiás személyek betegségviselkedésének megértésében, és ezáltal a gyógyítás folyamatában.

Témavezető tanár: **Dr. Csabai Márta**
 egyetemi docens

EGY SZERVEZETI MOTIVÁCIÓ KÉRDŐÍV FEJLESZTÉSE

Jelen dolgozat a Magyar Honvédség szerződéses legénységi állományának motiváció vizsgálatára szánt kérdőív kidolgozásáról számol be. A fejlesztés alapvető kérdésfelvetése, hogy milyen lehetséges összetevők befolyásolják a katonák motivációját a szervezet szempontjából. A motivációs tényezők azonosítására az elővizsgálatnál a következő módszereket alkalmaztuk: strukturálatlan és strukturált interjú, fókuszcsoporthoz és próbakérdőív. A kérdőívet különböző állomáshelyeken 453 fővel vettük fel. Mivel a mintára vonatkozó eredmények jelenleg nem nyilvánosak, ezért csak a kérdőív és a mért tényezők statisztikai mutatóinak bemutatásával és elemzésével foglalkozunk. Az így nyert adatokból hasznos következtetéseket vonhatunk le a hatékony, populációspecifikus szervezeti kérdőívek fejlesztésére vonatkozóan. Továbbá a kérdőív alkalmas lehet a szerződéses legénységi állomány motivációs tényezőinek feltérképezésére és a fejlesztési irányok kijelölésére.

Kulcsszavak: motiváció, szervezet, hadsereg, kérdőív

Témavezető tanár: dr. Szokolszky Ágnes
mb. tanszékvezető egyetemi docens

Iván Eszter, Lantos Katalin
IV. évfolyam, pszichológia szak
Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

EGY ÚJ DIAGNOSZTIKAI SEGÉDESZKÖZ A TESTKÉP VIZSGÁLATÁBAN

Vizsgálatunk célja az elmúlt év során, hogy az általunk kifejlesztett Testképvizsgálati Programot a gyakorlatban összehasonlítsuk a Fallon-Rozin Emberalakrajz Tesztel. A Testképvizsgálati Program egy számítógépes eszköz, mely a testképzavar diagnosztizálását segíti. Alapja a Fallon-Rozin Teszt, azzal a fő különbséggel, hogy amíg a Fallon-Rozin Tesztben egész emberalakok közül választanak a vizsgálati személyek, addig a Testképvizsgálati Programban testrészenként választhatják ki és rakhatják ki a számukra megfelelő testalakot. Mindkét tesztet felvettük tizenöt evészavaros beteggel (anorexia nervosa: nyolc fő, bulimia nervosa: hat fő, bulimarexia: egy fő), és nyolcvanöt egészséges személlyel. Megvizsgáltuk még, hogy mekkora a különbség az ideális és jelenlegi testalak között, illetve vizsgáltuk a torzítás mértékét is. A vizsgálatunk eredményei alapján azt mondhatjuk, hogy a Testképvizsgálati Programunk alapját képezheti egy új diagnosztikai segédeszköznek. A legtöbb esetben van átfedés a Fallon-Rozin Teszt eredményei és a mi Testképvizsgálati Programunk között. Második vizsgálatunk során kibővítettük az anorexiás mintánkat 8 fővel és hasonló eredményeket kaptunk, mint az első vizsgálatunkban. Jelenleg az új, Testképvizsgálati programunk továbbfejlesztésén dolgozunk.

Témavezető tanárok: **dr. Jámbori Szilvia**
 egyetemi adjunktus

dr. Pászthy Bea
klinikai főorvos
Semmelweis Egyetem I.sz. Gyermekgyógyászati Klinika

PROFILALKOTÁS CSALÓK ESETÉBEN

Hazánkban a sorozatos bűnelkövetések jelentős hányadát teszik ki a vagyon elleni bűncselekmények, melyek közül a csalás, mint bűncselekmény eddig méltatlanul kevés vizsgálat tárgyát képezte. Ezen elkövetési kategóriában ugyanakkor kiemelkedő szerepet játszanak olyan pszichológiai tulajdonságok, mint az intelligencia, manipulációs készség, személyközi kapcsolatokban való jártasság és egyéb személyes tulajdonságok. Éppen ezért véleményünk szerint különös figyelmet érdemel. Vizsgálatunk során két kategóriát különböztetünk meg a csalás bűncselekményén belül. Az egyik vizsgálati csoportba tartoznak azok az egyének, akik a csalás vétségét alkalmoszerűen, a másikba pedig, akik üzletszerűen tevékenykednek.

A vizsgálatához egy még Magyarországon újabb keletű módszert, a profilalkotást használjuk, személyiségtesztekkel kiegészítve. A bűnözői profilt interjúk és a tesztek során nyert adatokból állítjuk fel. Célkitűzésünk, hogy a kapott profil és a bűnelkövető által használt módszer között olyan összefüggést találjunk, mely bejósolhatóvá teszi a jövőben elkövetendő bűncselekmény stílusát. Ezen kívül módszer, és személyiségbeli különbségeket keresünk az alkalmoszerű és üzletszerű csalást elkövetők között. Az így kapott eredmények segítséget nyújthatnak egy már bekövetkezett csalás bűncselekményekor a lehetséges tettesek közötti szelektáláshoz.

Témavezető tanár: **Dr. Boros János**
egyetemi adjunktus

Kovács Réka Dorottya

IV. évfolyam, pszichológia szak

Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

A SZÜLÉSELMÉNYTŐL A KÓRHÁZI GYAKORLATIG

Számos szakirodalom vizsgálja a szülés élményét befolyásoló személyiségfaktorokat, melyek különböző csoportokat határoznak meg, az utólagos beszámolók alapján. (Pl. Raphael- Leff)

A fenti szakirodalmi adatokra alapozva vizsgálatomban olyan tényezőket vettem számba, melyek befolyással lehetnek a szülés élményére, és az azt követő időszakra. Célom az volt, hogy ezeket a pszichológiai tényezőket részletesebben megvizsgálva a szülésfelkészítő tanfolyamok kialakításában eredményeim irányt mutathassanak. Vizsgálatom egyik központi témája az volt, hogy a szülés során átélt fájdalom mértéke milyen pszichés tényezőkkel és következményekkel állítható összefüggésbe.

A több mint egy éve, két kórházban végzett (és jelenleg is folyamatban lévő) vizsgálat során szisztematikusan felépített és összeállított kérdőíves eljárásokat alkalmaztam, mellyel a fájdalomelvárást, megküzdési stratégiákat, a pszichés jóllétet, és a szülés utáni hangulatot vizsgáltam.

Eredményeim szerint a szülés élményét az előzetes hiedelmek, a szorongás szintje is befolyásolja, illetve a szülés élményének hosszabb távú következményei is vannak a hangulati életre.

Ezek mellett az édesanyák szülés előtti élményeinek, szubjektív beszámolóinak elemzésekor a gyakorlatban is hasznosítható szempontokat fedeztem fel.

Összességében a vizsgálatban nyert eredmények megerősítették azt a feltevést, hogy a szülésfelkészítő fórumok szerepét tágítani kéne úgy, hogy a tárgyi információk mellett a személyi fejlődésre (pl. önismeret) is nyújtsanak lehetőséget.

Témavezető tanár: **Dr. Hámori Eszter**
egyetemi docens

PSZICHOLÓGIA A TÁNCOSOK VILÁGÁBAN

A vizsgálatban 60 **aktív balett-táncos** a sérüléseket, szerepminőséget, testtömeget felmérő kérdőív mellett az *Oláh-féle Pszichológiai Immunrendszer Kérdőívet*, a *Leary-féle Interperszonális Lista* énre és én-ideálra vonatkozó részét, valamint a *Koch-féle farajz-tesztet* végezték el. Várakozásaimmal megegyezően a **Koch-féle farajz** összefüggést mutatott a **testképpel**, miszerint a fogyni vágyók vékonyabb, a hízni vágyók vastagabb tör-zsű fát rajzoltak másodszorra. A testkép nem csak a farajzban manifesztálódott, hanem az énképpel, és az én-ideállal is szoros kapcsolatban volt a vizsgált személyeknél. A normál testsúly alatti táncosok kooperatívabbak, a hipernormalitás felé hajlanak, míg a súlyukat nö-velni vágyó társaik dominánsabbak, többet kételkednek és pozitívabban gondolkodnak. A fogyni vágyók mazochisztikusabbak, és hatékonyabbnak érzik magukat. A **sérülések** és a **megküzdés** viszonyában az eredmények szerint az egy éven belül szerzett sérülés növeli a kontrollérzést, viszont csökkentheti a növekedésérzést. A sérültek az akadályok megküzdé-sére leleményességükkel válaszolnak, viszont önszabályozó rendszerük a nem sérültekéhez képest alul marad, bár bevallásuk szerint a sérülés óvatosabbá, és figyelmesebbé tette őket. **Énképükről** kiderült, hogy a sérültek versengőbbek, ami az ideális énükkel kapcsolatban még erősebben megjelenik. A balett-táncosokat elsősorban a háttal, bokával, térdel és csípővel kapcsolatos sérülések érintik. A szakmaideál vizsgálatkor kiderült, hogy a balettosok szemében a „jó táncos” elsősorban művésziileg kifejező, ugyanakkor a balett szempontjából megfelelő adottságai mellett precizitással és kitartó szorgalommal technikai tudását tökéle-tességre törekvően állandóan fejleszti. A szólisták megküzdése fedi a fenti kritériumokat, miszerint kitartásban magasan a kartáncosok felett járnak, énjük koherensebb, kontrollál-tabb, szinkronban vannak a világgal, és növekedni, fejlődni szeretnének. A **táncpedagógusok** a mindennapokban is alkalmazható szemléletet meríthetnek dolgozatból, ami hasznos lehet a testileg és lelkileg is egészséges táncosok nevelésében.

Témavezető tanár: **Fodorné Dr. Földi Rita**
egyetemi docens

Puskás Rita

2006-ban végzett művelődésszervező szakon

Berzsenyi Dániel Főiskola, Szombathely

A MÉLTÓSÁGTELJES HALÁL AVAGY A HOSPICE-PALLIATÍV SZELLEMISSÉG SZEREPE TÁRSADALMUNK HALÁLHOZ VALÓ VISZONYÁNAK ALAKULÁSÁBAN

Korunk emberének és társadalmának válasza a halállal kapcsolatos kérdésekben teljesen átfarmálódott az elmúlt évtizedekben. Társadalmunk folyamatosan öregszik, előkelő helyen állunk a világ daganatos betegségeket összegző halálozási statisztikaiban. A hospice-palliatív gondozás ma már ugyan elterjedt Magyarországon, a társadalom szemlélete mégsem változott meg jelentősen a haldoklók ápolásával kapcsolatban. A dolgozat szerzője felhívja a figyelmet arra, hogy jelenleg ez az egyetlen olyan ápolási rendszer, amely a gyógyíthatatlan, elsősorban daganatos betegek testi, lelki, szellemi ápolását egyesíti. Mára jogszabályi alapokon nyugvó, szakmailag megalapozott háttérrel rendelkező ápolási formává vált, mégis többségében a civil társadalom erejére támaszkodik. Az állam szerepe egyre növekszik e terület finanszírozásában, de nem elegendő mértékben, és ingyenessége ellenére sem érhető el mindenki számára, mert a lakóhely vagy a meglévő kapacitás korlátozza a lehetőségeket. Ily módon nem tud megvalósulni a valódi esélyegyenlőség. A dolgozat rámutat a központi finanszírozás és az országos lefedettség hiányosságaira, a szakmai irányelvekben megfogalmazott kritériumok és a gyakorlati megvalósulás közötti különbségekre. A jövő feladata, hogy ezen problémák kiküszöbölése érdekében az állam komplex módon integrálja a hospice-palliatív ellátást az egészségügyi rendszerbe, a szakma segítségével alakítsa ki annak minőségbiztosítási rendszerét, és alkalmazását tegye kötelezővé minden hospice-szolgáltatónak. A dolgozat a szakirodalom áttanulmányozása mellett a résztvevői megfigyelés és interjúkészítés módszerével – egy kórházi hospice-palliatív részlegen tett hospitálás, és egy betegük 4 hónapon át történő látogatása során személyes tapasztalatok gyűjtésével – készült. A dolgozat a figyelemfelkeltés mellett tanúságokkal is szolgálhat úgy a laikus és professzionális segítők, mint a szakmai vezetők és az állami döntéshozók számára.

Témavezető tanár: **Dr. Csider Sándor**
főiskolai docens

AZ ÉRETTSÉGI ELŐTT ÁLLÓK PÁLYAIDENTITÁSÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE

Kortársaim számára fontos igény a továbbtanulás, a diploma megszerzése. Másodévesként már látom, hogy sokan úgy választottak szakot, hogy nem tudták mire vállalkoznak. Felvetődött bennem, mi a helyzet a középiskola IV. osztályaiban. A dolgozat arra keresi a választ, hogy a pályaválasztás küszöbén lévő 17-18 éves fiatalok mennyire elkötelezetten, tudatosan választanak pályát. Feltételezésem szerint a szakközépiskolások a szakmai képesítés megszerzésének idején elkötelezettebbek, mint a gimnazisták. Arra is kitér a vizsgálatom, hogy kimutatható-e különbség a humán, reál és általános irányt választók pályaidentitása között. A Melgosa-féle pályaidentitás skálát használtam, ami a magyar viszonyoknak megfelelően van kialakítva. A teszt 28 kérdése 4 alcsoportra tagolódik: identitás elérése, moratórium, korai zárás, illetve az identitás-diffúzió. Ezen belül különféle itemszámok alapján vannak csoportosítva az egyes alcsoportok. Vizsgálatomat a Zay Anna Gimnázium és Egészségügyi szakközépiskola: egészségügyi-, informatika szakmacsoportos, és általános gimnázium végzős osztályaiban folytattam. Az eredményekből kitűnik, hogy az általam vizsgált diákok nem elkötelezetten és tudatosan választottak szakmát. Jól elkülönül továbbá a humán, reál és általános irányt választók pályaidentitása. A vizsgálat továbbfejlesztését egy projekt kidolgozásában látnám. Az ifjúsági munkanélküliség kezelése terén, pedig hasznosítani lehetne a pályamunkámban leírtakat.

Témavezető tanár: **dr. Tóth Edit**
tanszékvezető főiskolai docens

Tagozat: Művelődéstörténet és művelődéspolitikai

Helyszín: Iustineum 01. terem

Előadások:

Báló Péter (SZTE JTFK): Pozsonyi klarisszák a XVII-XVIII. század fordulóján. Esterházy Mária Magdolna levelei Esterházy Pálhoz.

Budai Mária Irma (AVKF): Csekefalva múltja

Erdélyi Anita (EKF): Európa kulturális fővárosa. a Dobó István Vármúzeum közművelődési tevékenységének szerepe a város életében

Halek Mónika (EJF): A Kádár- korszak kultúra irányításának hatása Kecskeméten a Katona József színház tevékenységére

Kiss Andrea (PTE IFK): A torinói halotti lepel – hamisítvány vagy a feltámadás bizonyítéka.

Maráczai Andrea (PTE FEEK): A regionális kultúra hídjai (sikeres és sikertelen „európa kulturális fővárosa” projektek a határátlépő régiókban)

Szalai Fruzsina(SZTE JTFK): Budától Bécsig - Béctől Budapestig: Corvina kiállítás a magyar nemzeti múzeumban 1933-ban

Szi-Márton Viktória (BDF): Lobbizás a magyar gyakorlatban

Virág Nikolett (PTE FEEK): Dionysos öröksége. A határok kiszabása, elmosódása és áthágása

Báló Péter

III. évfolyam művelődésszervező-történelem

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

KLARISSZA APÁCÁK POZSONYBAN A XVII-XVIII. SZÁZAD FORDULÓJÁN. ESTERHÁZY MÁRIA MAGDOLNA LEVELEI ESTERHÁZY PÁLHOZ

Dolgozatom témája egy előkelő családból származó klarissza rendi apáca, Esterházy Mária Magdolna Viktória levelezése unokafivérével, a XVII. századi magyar történelem egyik meghatározó alakjával Esterházy Pállal.

A klarisszák magyarországi jelenlétének, tevékenységének fél ezer éves történetén keresztül bepillantást nyerhetünk a teljes magyar középkori és újkori történelembe, hiszen a XIII. századtól egészen 1782-ben bekövetkezett feloszlásukig a rend – és a magyar história párhuzamosan futott egymás mellett. Kolostoraik éppúgy megszűntek a török által megszállt területeken, mint a magyar államiság, a protestantizmus terjedésével ugyanúgy csökkent számuk, mint a magyarországi katolikusoké, a járványok pedig hasonlóan tizedelték őket, mint a lakosság többi részét.

Az apáca és Magyarország nádora között folyó levelezés rávilágít a XVII. századi magyar művelődéstörténet egy szeletére, melyből megismerhetjük a kor szerzetesi köröket jellemző kulturális törekvéseit, azaz, hogy milyen lépéseket tettek egy-egy könyv, szentkép kiadása érdekében, illetve, hogy mekkora jelentőséget tulajdonítottak rendjük utánpótlásának biztosításának.

A klarisszák birtokában lévő, csodatevő hatással felruházott ereklyékbe vetett - a középkort jellemző mély hit -, szembeállítható a XVIII. században a kolostorok falain belül élő, nagy műveltségű, gyakran nemcsak fordítói, de önálló írói tevékenységet is folytató apácákkal, akik nyitottak voltak a külvilág eseményeire és elzártságuk ellenére megpróbálták családtagjaikat is segíteni.

Konzulens:

Dr. Viskolcz Noémi
főiskolai docens

Budai Mária Irma

III. évfolyam, óvodapedagógus szak

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

CSEKEFALVA MÚLTJA

A dolgozat célja, hogy a Székelykeresztúrtól 3 km-re elhelyezkedő Árpád-kori település, Csekefalva népesedési, etnikai, vallási és kulturális viszonyainak alakulását bemutassa az elmúlt évszázadok során. A helyiség története feldolgozatlan, a Székelyfölddel kapcsolatos helytörténeti kutatásokhoz járul hozzá. A kéziratok források, feljegyzés, jegyzőkönyvek elsősorban a XVIII-XX. századig terjedő időszak részletesebb ismertetését tették lehetővé. Az eredetileg katolikus székely lakosság a XVI. század folyamán áttért az unitárius és református hitre. A két egyház meghatározó szerepet játszott a falu kulturális életében. Iskolákat tartott fenn, szerény körülmények között biztosították az alapfokú képzést, az egyházi oktatási hálózat, pedig lehetővé tette, hogy a tehetséges gyerekek középiskolai szintű kollégiumokban, intézményekben tanulhassanak tovább. A két felekezet együttműködése példaértékű volt a közös iskolaszékben. A XIX. század végén az oktatás fejlesztése érdekében állami segítséggel új iskola épületet emeltek, az oktatást korszerűsítették. A tanítók a kulturális élet irányítóivá váltak. Méhészeti és favágó tanfolyamot szerveztek a felnőtteknek, aktívan közreműködtek a községháza felépítésében. Megszervezték a csekefalvi székely zenekart. A többször újjáalakuló zenekar nem csupán a hagyományok ápolásában játszott meghatározó szerepet, hanem a jegyzőkönyvek tanúsága szerint erősítette a közösségi és nemzeti érzést, erkölcsformáló hatása is volt.

Témavezető tanár: ifj. Rabár Ferenc
főiskolai docens

Erdélyi Anita
2006-ban végzett művelődésszervező szakon
Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola

EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA. A DOBÓ ISTVÁN VÁRMÚZEUM KÖZMŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉGÉNEK SZEREPE A VÁROS ÉLETÉBEN

Az Európa Kulturális Fővárosa pályázat alkalmat adott Eger város vezetőinek, szakembereinek és a város lakóinak az összefogásra, a hosszú távú elképzelések, fejlesztések összegzésére. A Dobó István Vármúzeum fontos szerepet játszik a város kulturális életében. A pályázat elkészülésével egy időben sor került a múzeum ez irányú tevékenységének vizsgálatára. A téma aktualitását egyrészt az adja, hogy a múzeum munkájának tervezése, értékelése szempontjából fontos annak ismerete, milyen rétegek, csoportok keresik fel a különböző kiállításokat, milyen a látogatók érdeklődési, foglalkozási, életkorbeli összetétele. Másrészt a 80-as, 90-es években bekövetkező gazdasági válság hatására a Dobó István Vármúzeum látogatottsága is csökkent. E tendencia megállítására az 1990-es évektől a múzeumi kiállítások mellett új vonzerőt jelentő történelmi programokat szervez az intézmény. Ezért szükséges, hogy közvélemény kutatás formájában is visszajelzést kapjon látogatóitól. Ezt a célt szolgálták a 2003-2005. évben végzett kutatások. A vizsgálat adatai alapján meggyőződhetünk az egri vár népszerűségéről, kedveltségéről. Rendkívül váratlan eredményeket nem adott egyik kutatás sem, de megerősítette a vezetőség hitét abban, hogy jó úton haladnak. Az intézmény további fejlesztései elképzelhetetlenek ezen vélemények elemzése, figyelembevétele nélkül.

Témavezető tanár: Szabó Sándorné dr.
főiskolai docens

Halek Mónika

*IV. évfolyam, Informatikus könyvtáros- Művelődésszervező szak
Eötvös József Főiskola Pedagógiai Fakultás*

A KÁDÁR- KORSZAK KULTÚRA IRÁNYÍTÁSÁNAK HATÁSA KECSKEMÉTEN A KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ TEVÉKENYSÉGÉRE

Célom a Kádár- korszak kultúrpolitikájának, azaz a Magyar Szocialista Munkáspárt rendeleteinek, törekvéseinek, elvárásainak elemzése a színházművészettel szemben, különösképpen mindezek hatása a kecskeméti Katona József Színház életére, műsortervére, közönségére, színészeire, tevékenységére, irányítására.

A témában való vizsgálódásomhoz a Bács- Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltárának és a Katona József Könyvtár helyismereti részlegén lévő dokumentumok valamint a Kádár- korszakkal és a Katona József Színház történetével kapcsolatban megjelent publikációk nyújtottak segítséget.

A szocializmus kultúrpolitikája erősen befolyásolta a kulturális intézmények mindennapjait, így a színházak repertoárjának megválasztását, a társulat kiválasztását, és a működés megszervezését is. A Kádár- korszak kultúrpolitikájának célja a kultúra közkinccsé tétele volt, természetesen ezzel párhuzamosan a társadalom széles rétegének befolyásolása is. Ennek eredményeképpen azonban az akkori társadalom minden egyes tagjának elérhetővé vált a kultúra, azon belül is a színház, így a Katona József Színház is, mely a vidéki színházak közül a színvonalat tekintve egyértelműen kiemelkedett. Voltak korszakok, mikor a kecskeméti színháznak politikamentes és sikeres évadjai voltak, de voltak olyan évadok is, mikor a pártpolitika pozitív illetve negatív hatása minden eddiginél jobban érezhető volt a színház életében. Ezeket a korszakok munkámban természetesen részletesen kidolgoztam.

A kutatás a kultúráirányítás rendszerének folyamatos átalakítása során jól hasznosítható, hiszen az ezt célzó állami reformok – elméletileg – a korábbi rendszerek tapasztalataiból is merítenek.

Témavezető tanár: Dr. Maruzsa Zoltán
főiskolai adjunktus

A TORINÓI HALOTTI LEPEL – HAMISÍTVÁNY VAGY A FELTÁMADÁS BIZONYÍTÉKA.

Dolgozatom témájául egy nagyon vitatott, sok embert megosztó kérdést választottam. A torinói lepel rejtélye mindig is foglalkoztatta az embereket és a lepel történetét ez nagyban befolyásolta. Kutatómunkám során igyekeztem minden lehetséges érvet és ellenérvet felsorakoztatni a lepel igaz vagy hamis volta mellett, és ezeket végig ütköztettem.

Dolgozatom első fejezetében leírtam, hogy mi is valójában ez a halotti lepel. Hol hallottunk először róla és kik tartották fontosnak, hogy megemlítsék műveikben. Itt a Bibliát használtam segítségül és alapul vettem a négy evangélista: Máté, Márk, Lukács és János beszámolóit.

Ezután végigkísértem a lepel történetét a kezdetektől napjainkig. A kalandos út során kiemeltem a fontosabb állomásokat is, ahol az ereklye több időt töltött és melyek a lepel útjának rekonstrukciója és a vizsgálatok szempontjából fontosak lehetnek.

Foglalkoztam a keresztrefeszítéssel, mint kivégzési formával és annak történetével is. Megvizsgáltam, hogy milyen kapcsolat lehet a leplen látható sérülések és Jézus akkori sérülései között. Emellett Bibliai vonatkozásban is rekonstruáltam, hogy miként is zajlódhatott Jézus halálra ítéltése és kivégzése. Megnéztem, hogy milyen vizsgálatokat végeztek a leplen és ezeknek rövid leírását és eredményeit is lejegyeztem. Az egyik legfőbb és legismertebb vizsgálat a radiokarbon vizsgálat volt, melynek eredménye szerint a lepel nem eredeti, hanem egy középkori hamisítvány. Ezt is részletesen tárgyaltam. Megemlítettem néhány eredetelméletet is, melyek különféleképpen magyarázzák a lepel keletkezését. Kitértem egy nagyon érdekes szálra, ami szerint a lepel megmentése a középkorban majdnem teljesen felszámolt templomos lovagok nevéhez fűződik.

Végül befejezésként összegeztem a lepelről megtudott összes vizsgálati eredményt, a tudományos megismerés korlátait belátva az olvasóra bízva a végső döntést a lepel eredetiségével kapcsolatban.

Témavezető tanár: **Kolontári Attila**
 főiskolai adjunktus

A REGIONÁLIS KULTÚRA HÍDJAI (SIKERES ÉS SIKERTELEN „EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA” PROJEKTEK A HATÁRÁTLÉPŐ RÉGIÓKBAN)

A dolgozat azokról a kulturális „hidakról”, kapcsolatokról szól, amelyek az Európai Unió különböző régiói között jöttek létre az elmúlt években, az „Európa Kulturális Fővárosa” cím elnyeréséért vívott küzdelmek során. Hidak, amelyek nemcsak városokat, folyópartokat kötnek össze, de népeket és kultúrákat is, és ezzel motiválják, segítik új tervek létrehozását, azok megvalósítását.

A fő kérdése, hogy a globalizáció során egyes országok, illetve országok kisebbségei, milyen mértékben tudják megtartani identitásukat.

A vizsgált területek Pécs és Görlitz városára, valamint régióira terjed ki, amelyek mindketten esélyes pályázói voltak az „Európa Kulturális Fővárosa” cím elnyerésére 2010-ben. Mindkét országban illetve városban nagyszámú heterogén nemzeti kisebbség él, továbbá mindketten rendelkeznek kisebbségi törvényekkel, jogszabályokkal az ország által deklarált hivatalos kisebbségi nyelvek védelmének érdekében. Az „Európa Kulturális Fővárosa” cím azt a célt szolgálja, hogy felébressze az alvó kultúrákat, és kulturális és a városok projekteket tervezzenek és valósítsanak meg egy kulturálisan színesebb jövő érdekében, továbbá munkahelyeket létesítsen tehetséges fiatalok számára, megakadályozva ezzel az elvándorlás problémáit.

A dolgozat célja, hogy bemutassa a kulturális eredet és fejlődés szakaszait, valamint a várható hatást a 2006 és 2010 közötti időszakban.

Tartalmazza a pályázatok főbb tartalmi pontjait, kritériumait, összekapcsolva az adott országok idevonatkozó történelmi eseményeit.

Európa jövője szempontjából, pedig létfontosságú, hogy milyen mértékben befolyásolhatja a program az egyetemi tanulmányok fejlődését (új tantárgyak, módszerek, újfajta szemlélet kialakítása).

A dolgozat nem hangsúlyozza Görlitz vereségét Péccsel szemben, éppen ellenkezőleg, két olyan várost állt szándékomban bemutatni, amelyek megmutatták mire képesek, azon felül kereteikhez mérten a legjobbat nyújtották, s mindketten kivívták maguknak Európa figyelmét.

Témavezető tanár: **Dr. habil Sári Mihály Ph.D.**
tanszékvezető

BUDÁTÓL BÉCSIG-BÉCSTŐL BUDAPESTIG: CORVINA KIÁLLÍTÁS A MAGYAR NEMZETI MÚZEUMBAN 1933-BAN

Dolgozatom témája Mátyás király könyvtárának sorsa, különös tekintettel a XX. századi vonatkozásokra, elsősorban az 1932-ben megkötött Velencei kultúregyezményre, valamint az ezt követő nagyszabású budapesti kiállításra. Mátyás könyvtára egyedülálló a korban Magyarországon, halála után azonban megkezdődött a corvinák széthordása. Osztrák humanisták révén számos kötet Bécsbe került, megmenekülve ezzel a pusztulástól.

A XIX. századra az önálló magyar államiság jelképeivé lettek Mátyás egykori kódexei, a meginduló kutatások megállapították, hogy zömében Bécsben őrzik őket. Ennek jogossága az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásával kérdőjeleződött meg elsőként. A tárgyalások alapját a trianoni és az osztrák fél által aláírt saint germain-i békeszerződés jelentette. Magyarország az udvari vagyon felére jelentette be igényét, melynek részét képezte a könyvtári állomány is. A felek álláspontja kezdetben igen távol állt egymástól. Ausztria a területiség elvére hivatkozva a határain belül található műkincseket nem volt hajlandó visszaszolgáltatni. A tárgyalások vitákkal teltek voltak, többször megszakadtak. Végül 1930-ban létrejött a teljes osztrák-magyar döntőbíróság Lausanne-ban és tevékenységének eredményeként 1932. november 27-én aláírták a Velencei kultúregyezményt, mely rendezte a könyvtári állomány sorsát. A visszaszolgáltatók javából kiállítást rendeztek a Magyar Nemzeti Múzeumban, mely 1933. július 5-én nyílt meg a nagyközönségnek. A kor sajtóját élénken foglalkoztatta mind az egyezmény, mind a kiállítás. Álláspontjuk szerint igen jelentős eredménynek számít az, amelyet az egyezmény elért. A visszakapott tárgyak közül általában a corvinákat emelik ki, mint különösen értékes darabokat.

Összegzésként elmondható, hogy a vesztes háborút követően elégtételt jelentettek a visszaérkezett műkincsek. A kiállítást követően a corvinák az Országos Széchényi Könyvtárban lettek otthonra.

Témavezető tanár: **dr. Viskolcz Noémi**
 főiskolai docens

LOBBIZÁS A MAGYAR GYAKORLATBAN

Dolgozatom témája a public relations szakterületének, a public affairs-nek egyik részterülete, a lobbizás sajátosságainak bemutatása. Úgy vélem a lobbizás mint szakma elismertetése hazánkban szükséges az Európai Unió tagjaként. Dolgozatom során célom az, hogy képet adjak a külföldi és magyar lobbizás módjáról, szabályozásáról, és egy civil szervezet lobbizásán keresztül bemutassam a magyar gyakorlatot.

Munkám elméleti felvezetőjében a magyarországi lobbizásra hatással bíró országok gyakorlatát ismertetem, az empirikus részben a Hévízi-tó védelméért folyó lobbizási tevékenységen keresztül szemléltetem, hogy ma egy civil szervezet milyen módon tudja érdekét érvényesíteni a magyar döntéshozatali rendszerben. Kutatásom alapjául a sajtóban megjelenő cikkek, illetve a lobbizás fő szereplőivel készített strukturálatlan interjúk szolgáltak.

Kutatásom során világossá vált számomra, hogy a lobbizásnak van létjogosultsága, de a gyakorlatban ma még egy civil szervezet egyedül kevésbé tudja országos szinten érvényesíteni érdekét, ehhez meg kell szereznie a politikusok támogatását, és így nyernek teret ezek a folyamatok. Ma a lobbizás sikerének meghatározó tényezője az is, hogy milyen nyilvánosságot kap az ügy, azaz az érvényesítendő cél a médiában. Munkám egyik legfontosabb tanulsága számomra az, hogy a civil szervezetek is a lobbizás során a kommunikációra fordították a legnagyobb hangsúlyt, nem a szakmai érvek kidolgozására.

Témavezető tanár: **dr. Mankó Mária**
 főiskolai tanár

Virág Nikolett

V. évfolyam, művelődésszervező – latin szak

Pécsi Tudományegyetem, Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar

DIONYSOS ÖRÖKSÉGE. A HATÁROK KISZABÁSA, ELMOSÓDÁSA ÉS ÁTHÁGÁSA

Dionysos megfejtendő rejtély. Dolgozatomban kísérletet teszek, hogy bemutassam, nem skatulyázható be a bor és mámor istene szerepkörbe, mert mindenben visszakacsint ránk, noha a mámor átlényegítése, annak jelenléte a művészet és tragédia bonyolult viszonyrendszerében vezet azon sorskérdésekhez, amiket Dionysos szenvedéseiben és feltámadásában is láthatunk.

A görög symposionoktól napjaink élménytársadalmáig keresték és keressük azt az állapotot, amelyben tökéletesen fel lehet oldódni. Különösen aktuális ez ma, amikor az önismeret, önfejlesztés, önmagunk kényeztetése reneszánszát éli. Dionysos értelmezésében a delphoi jósdá jelmondata azt jelenti: „*A határaidat ismerd meg!*”

Az apollóni álomlét és a dionysosi mámor kibékülésével születik meg a tragédia, és annak metafizikai vigasza, hogy az elbukás szerves részét képezi a fejlődésnek, ám amint felfedezzük, hogy minden ember, akivel életünk során találkozunk, tanítónk, és észleljük, hogy az ember és a társadalom tükörként reflektál egymásra, azt is természetesnek véljük majd, hogy ahogy Dionysos öntestén viselte el a pusztulást és újjászületést, úgy azokat mi is nap mint nap megéljük. Az egyéni létezés katartikus világába enged bepillantást a dionysosi művészet is, az álmodás örömteli kényszere, melyben minden ember teremtő lény. A leplezés és leleplezés paradoxonja, és a dinamikus feszültség ünneplése lett Nietzsche önnön határkeresése, és a probléma: miként bomlott fel az emberben a statikus egység, hogyan küzdött a „*trompe l’oeil*”, azaz a szemfényvesztés ellen.

Ariadné fonalaként tehát a határokhöz való idomulást választottam, ami jó tanítóként a dolgozat megírása során engem is számtalanszor szembesített saját, reális vagy éppen csak meggyőződéseim kreálta, de valójában könnyedén átléphető korlátaimmal.

Az apollóni maneiával szemben Dionysos esetében az ember válik kicsit istenné, szomjazva a végtelenre. Pedig az ember maga a végtelen.

Témavezető tanár: **dr. Husz Mária**
egyetemi docens

Tagozat: Mai magyar közművelődés

Helyszín: Iustineum 02. terem

Előadások:

Erdő Lenke (BDF): A budapesti magyar tánc házas szubkultúra

Horváth Anikó (SZTE JTFK): A kiskörösi idősok művelődési igényei és lehetőségei

Juhász Bernadett (EKF): A kistérségek kulturális lehetőségei (Gyöngyös – Mátra térség)

Mészáros Judit (VTIF): „Minden napnak van éjszakája...”
Szokásrend és hagyomány Nagyrédén az 1940 és 1960 között egybekeltekkel folytatott életút-beszélgetések alapján

Mókus Anita (EJF): A kiskunhalasi kistérség közművelődési feladatellátásának jövőbeni koncepciója

Prácser Tamás (PTE FEEK): A fogvatékossággal élők felnőttoktatási lehetőségei

Sági Ferenc (SZTE JTFK): Médiafogyasztási szokások a 13 és 16 éves szegedi iskolások körében. egy variáns a neodurkheimi kommunikáció-elmélet gyakorlati alkalmazására

Varga Kornélia (DE IK): Gyermekkönyvkiadás és gyermekkönyv-kereskedelem Magyarországon a rendszerváltástól napjainkig

Erdő Lenke
2006-ban végzett, művelődésszervező szak
Berzsenyi Dániel Főiskola

A BUDAPESTI MAGYAR TÁNCHÁZAS SZUBKULTÚRA

Dolgozatom témaválasztását a saját táncházas identitásom határozta meg. Kérdésfelvetésem a következő volt: minek a hatására, milyen fizikai-érzelmi-gondolati síkon történő folyamaton keresztül válik valaki táncházassá, hogyan marad meg annak, mit gondol a táncház szerepéről, küldetéséről, jövőjéről, hogyan és mi végre szerveződik a táncház mint szubkulturális közösség. A kutatás során a megfigyelés és a kérdezés módszerét alkalmaztam és az ezek révén megismert táncházas valóság úgy tetszik fel előttem, mint ami a magyar népzenei és néptáncos hagyományok kollektív emlékezeteként funkcionál azok számára, akik részt vesznek és vállallnak ebből az emlékezetből. Jelen kutatás mint értelmezés elindítója lehet a téma jóval terjedelmesebb, ezért behatóbb, alaposabb vizsgálatának.

Témavezető tanár: **Murai András**
 főiskolai adjunktus

Horváth Anikó

III. évfolyam informatikus könyvtáros- művelődésszervező szak

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

A KISKÖRÖSI IDŐSEK MŰVELŐDÉSI IGÉNYEI ÉS LEHETŐSÉGEI

Dolgozatom célja a kiskörösi hatvan éven felüli lakosok művelődési szokásainak megismerése volt, amely alapján arra kerestem a választ, hogyan lehetne hatékonyabbá tenni a művelődésszervező szakemberek e korosztályra irányuló tevékenységét. A téma aktualitását az Európa-szerte, s hazánkban is a demográfiai öregedés ténye indokolja.

Munkám során a meglévő kutatások valamint a vonatkozó szakirodalom áttekintése mellett a kiskörösi idősök körében általam végzett kutatásra támaszkodtam. A 2006. szeptemberében 50 személy részvételével végzett kérdőíves vizsgálatomban a kultúra azon területeit igyekeztem feltérképezni, amelyek a kereső munka abbahagyásával képesek kiteljesíteni a korfa tetejét alkotó emberek életét. A dolgozat központjában a város sokoldalú intézményrendszere által nyújtott művelődési lehetőségek ismeretének és kihasználásának vizsgálata áll, különös tekintettel a harmadik életkorban lévők igényeire.

A kérdőíves kutatás adatainak tanúsága szerint a jelenlegi és jövőbeni szakemberek legfőbb feladata abban áll, hogy az idősök oldaláról jelentkező igényeket képesek legyenek összehangolni a város által nyújtott lehetőségekkel. Fontosnak tartom, hogy a közösség képes legyen az idősök számára kiszolgáltatottságtól mentes, tartalmas életet biztosítani, valamint az egyes személyek életvitelét ösztönözni. Mindehhez hasznosítani kell azokat a tapasztalatokat, amelyeket az Európai Unió nyugati tagországaiban már több évtizedes múltra visszatekintő, kifejezetten az idős korosztály kulturális és közösségi igényeit kiszolgáló sokrétű intézményi keretek és programok szolgáltattak. Elengedhetetlen a hazai, akár vidéki városok kezdeményezéseinek támogatása ahhoz, hogy itthon is egyre szélesebb rétegek kapcsolódhassanak be a művelődési intézmények kínálta programokba, az önszerveződő csoportokba és a képzésekbe. Hiszen az intézményi programok hatására kialakuló társas kapcsolatok, az újonnan felfedezett tevékenységek alkalmasak arra, hogy az idősök számára aktivizáló, életüket kiteljesítő lehetőséget biztosítsanak.

Témavezető tanár: **Dr. Újvári Edit**
 főiskolai docens

Juhász Bernadett

IV. évfolyam, angol - művelődésszervező szak

Eszterházy Károly Főiskola

A KISTÉRSÉGEK KULTURÁLIS LEHETŐSÉGEI (GYÖNGYÖS – MÁTRA TÉRSÉG)

Magyarország EU csatlakozásának, illetve az Unió strukturális alapjaiból történő támogatások igénybevétele *feltétele a területi egységek – így a kistérség – kialakítása*. Kulturális feladatok közé tartozik a közösségfejlesztő programok megvalósítása is. Ennek legideálisabb terepe a *lokális, a helyi és kistérségi szint*. A rendszerváltást követően megszűnt a települések központi irányítása, ezért helyben kell a célokat és a lehetséges lépéseket megtalálni. Tudatosítani kell, hogy egy településen, vagy kistérségben működőknek most már közösen kell küzdeni a forrásokért, melyek közös vagy egymáshoz közeli célokat szolgálhatnak. A kistérségi kulturális élet fellendülését *a vidékfejlesztésben*, illetve az *Unió által kínált lehetőségek* kihasználásában látom. A helyi kulturális értékek megóvásában elsősorban az önkormányzatok, a civil szervezetek és ma már egyre inkább jellemző módon a gazdaság szereplői motiváltak. Erre a hármas partnerségre épül az Európában már jól bevált *LEADER+ program*, melyre magyarországi térségek is pályázhatnak. A program mindenekelőtt a helyi értékekre épülő innovatív megoldásokat preferálja, így teremtve lehetőséget a kulturális értékek felkarolására és támogatására. A gyöngyösi kistérségben a Dél-Mátra 11 Akciócsoport pályázott, és az ő sikerükön felbuzdulva további akciócsoportok jöhetnek létre a térségben. Nem elég a források megteremtése a siker eléréséhez. A szemléletmódon is változtatni kell. Fel kell tennünk magunknak a kérdést, hogy mik a közművelődés igazi érdekei (értékei). Dolgozatomban erre keresem a választ.

Témavezető tanár: Szabó Sándorné dr.
főiskolai docens

Mészáros Judit

IV. évfolyam, kommunikáció-művelődésszervező szak

Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola

**„MINDEN NAPNAK VAN ÉJSZAKÁJA...”
SZOKÁSREND ÉS HAGYOMÁNY NAGYRÉDÉN AZ 1940 ÉS 1960
KÖZÖTT EGYBEKELTEKKEL FOLYTATOTT ÉLETÚT-
BESZÉLGETÉSEK ALAPJÁN**

Az élet három nagy sorsfordulója (születés, házasság, halál) közül a házasság köré csoportosítható szokásrend és hagyomány továbbélését ill. változásait vizsgálom a katolikusok lakta Nagyrédén.

Az 1940-1960 között egybekelt adatközlői életút-beszélgetések – mint a művelődéstörténeti megközelítés alapvető módszere – tanúságai szerint kirajzolódik a párválasztás érzelmi-logikai kapcsolata, a meghatározóan szőlőművelő, s (oltvánnyal és borral) kereskedő falusiak társadalmában, ám kitapinthatók a nem házasságtörésen alapuló együttélés formái is. A nagyrédei vőfélyrigmusok – 19. századra visszavezethető – egy kéziratos, azaz forrásértékű vőfélykönyv és ennek még 1984-ben rögzített hangfelvétele alapján vetem össze a hagyománnyá vált szokásrendet, ennek az emlékekben még tetten érhető, ám mára már alig alkalmazott gyakorlatával. A szokás – család – és viselettörténetet, valamint a névtani vizsgáldást sem megkerülő dolgozatból kiderül, hogy a nagyrédei lakodalom cselekménysora több ponton eltért az ún. mintától, mind a jegy- ruhaváltás, mind a menyasszonyfektetés, ill. a lakodalmi gyertyástánc helyi megjelenésében.

Magyar nyelvű szakirodalomra támaszkodva, szembesülnöm kellett azzal, hogy Nagyrédén hasonló jellegű feltárás még nem született.

Témavezető tanár: **Abai Ilona**
 főiskolai docens

Mókus Anita

IV. évf., informatikus- könyvtáros művelődésszervező szak

Eötvös József Főiskola

A KISKUNHALASI KISTÉRSÉG KÖZMŰVELŐDÉSI FELADATELLÁTÁSÁNAK JÖVŐBENI KONCEPCIÓJA

Kiskunhalas kistérségben még nem valósult meg a közművelődési tevékenységek összefogása. Az foglalkoztat, hogy Kiskunhalas kistérségre vonatkozóan miként alakítható ki egy közművelődési projekt, amely összefogáson, illetve partnerségen alapul. Arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a kistelepülések milyen mértékben vállalnak részt a feladatokban, illetve milyen szerepet szánnak a kistérségi központnak, Kiskunhalasnak. Hipotézisem szerint a kistérséghez tartozó települések együttműködési lehetőségeinek kidolgozásával javul az állampolgárok életminősége, csökkennek a társadalmi és területi egyenlőtlenségek. A regionális célok figyelembe vételével, a kulturális élet szereplőinek együttműködésével növelhető a településen élő emberek életminősége, a közművelődés színvonala. A kistérségen belüli összefogás, partnerség kialakításával nő az Európai Unió pályázati forrásokhoz való hozzájutás esélye, mely lehetővé teszi a minőségi szolgáltatások helyben történő elérését.

Kutatásom munkamódszere a mélyinterjú volt, résztvevői a települések polgármesterei, illetve művelődési házak vezetői.

A kutatásom, illetve az elkészített mélyinterjúk alapján az elvárásoknak megfelelő eredmény született. Főbb következtetésem, hogy a program műhelymunka keretében, szakemberek lazább hálózatán keresztül valósítható meg. Fontos az egyenrangúság, hogy elkerüljük Kiskunhalas dominanciáját a települések felett.

Kiskunhalas kistérségben a program hasznosítható. A településeken a közművelődési tevékenységek összehangolására minden feltétel adott.

Témavezető tanár: **Brachinger Tamás**
 főiskolai adjunktus

Prácser Tamás

V. évfolyam, humánszervező szak

Pécsi Tudományegyetem, Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar

A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK FELNŐTTOKTATÁSI LEHETŐSÉGEI

„Annyira mindennapi módon, amennyire csak lehet és épp csak annyira különlegesen, amennyire szükséges.”

Dolgozatomban a fogyatékossgal élő emberek felnőttképzési lehetőségeivel foglalkozom. Választásom azért esett e témakörre, mert tanulmányim során egyértelművé vált számomra, hogy a felnőttképzés az egyik leghatékonyabb eszköz a hátrányos helyzetű, alacsony képzettségű, munkaerőpiacról kiszorult rétegek – többek között a fogyatékossgal élők – számára, hogy a társadalom aktív tagjai lehessenek, hasznos munkát végezzenek.

Céлом betekintést nyújtani a fogyatékossgal élők által is igénybe vehető és speciálisan számukra létrehozott felnőttképzési formákba. Mindezek jobb megértéséhez mind a felnőttképzés, mind a fogyatékossg fogalomrendszerét is bemutatom.

Emellett megismertetem az olvasót a magyar és a német felnőttképzés e sajátos szeletével, összehasonlítom a két modellt és levonom a lehetséges következtetéseket.

Témavezető tanár: Farkas Éva
egyetemi tanársegéd

MÉDIAFOGYASZTÁSI SZOKÁSOK A 13 ÉS 16 ÉVES SZEGEDI ISKOLÁSOK KÖRÉBEN. EGY VARIÁNS A NEODURKHEIMI KOMMUNIKÁCIÓELMÉLET GYAKORLATI ALKALMAZÁSÁRA

A dolgozat a médiafogyasztás társadalmi beágyazottságát igyekszik bemutatni. Feltételezi, hogy egyes társadalmi csoportok eltérő médiafogyasztási szokásokkal bírnak. Azt is feltételezi, hogy ezek az eltérések a társadalmi struktúrába való integráció kezdetekor, a középiskolai oktatás egyes csoportjaiban is megfigyelhetők, vagyis az eltérő középiskolai képzésekben részt vevők, más médiafogyasztási habitussal bírnak. A médiafogyasztást durkheimi értelemben vett társadalmi tényként kezeli, vagyis nem pszichológiai, hanem szociológiai összefüggéseket keres.

Hipotéziseim bizonyításához empirikus kutatást szerveztem tíz szegedi iskolában. Az adatok elemzése során a gyakrabban használt egyváltozós elemzési technikák (gyakoriságok, átlagok, stb.) mellett a rejtett tartalmak, tendenciák, struktúrák bemutatására többváltozós statisztikai módszereket is használtam. A kérdőívben ugyanis az egyes itemblokkokat magas mérési szinten kérdeztem, amelyek lehetővé tették a bonyolultabb statisztikai módszerek alkalmazását.

Az egyes társadalmi csoportok médiafogyasztásának eltéréseit a társadalmi pozíciótól tettem függővé, azt vizsgálva, hogy a médiafogyasztás, mint a szimbolikus valóság elemeinek, a társadalmi tényeknek integrálása, milyen médiafogyasztási habitusok mentén képzelhetők el. A dolgozatban sikerült kimutatni, hogy a középiskolások iskolaválasztása nagyban függ a szociokulturális háttértől és a szülők pozíciójától a társadalmi struktúrában. A médiafogyasztás eltéréseit a médiafogyasztás gyakorisága, a példaképválasztás, mint affektív társadalmi tény, illetve a szociális ismeretek, azaz a kognitív elemek integrálásának különbségében tudtam felfedezni.

Témavezető tanár: **Málovics György**
 főiskolai tanársegéd

Varga Kornélia
2006-ban végzett informatikus könyvtáros- matematika tanár szakon
Debreceni Egyetem Informatika Kar

GYERMEKKÖNYVKIADÁS ÉS GYERMEKKÖNYV- KERESKEDELEM MAGYARORSZÁGON A RENDSZERVÁLTÁSTÓL NAPJAINKIG

A gyermekek olvasási kultúráját alapvetően befolyásolja a gyermek- és ifjúsági irodalom kínálata. Köztudott, hogy a rendszerváltást követően jelentősen visszaesett ennek a korosztálynak az olvasási kedve. Dolgozatom célja, hogy a rendszerváltást követő időszak hazai gyermek- és ifjúsági irodalom kínálatának változásait feltérképezze. Arra a kérdésre szeretnék választ kapni, hogy a dokumentumpiac választéka oka lehet-e a negatív trendeknek, illetve annak, hogy nem olvasnak a gyerekek. Megvizsgáltam a szakirodalmi forrásokat, amelyek adalékokkal szolgálnak a téma vizsgálatához. A teljes körű tényszerű adatokhoz jutás miatt számba vettem a gyermek- és ifjúsági irodalom megjelenésével kapcsolatos KSH által szolgáltatott adatsorokat. A vizsgált időszak előzményeit tekintve az adatokat 1970-1990 között 5 évenkénti ciklusban dolgoztam fel. A kiemelt időszakban (1990-2005) éves szinten tártam fel az adatokat. A statisztikai adatsorokban világosan megmutatkoznak a változást jelentő trendek, melyek jelen vannak, minden korosztály vonatkozásában, a gyermek- és ifjúsági irodalom címeinek számában, példányszámában, szerzők nemzeti irodalomhoz való tartozásában. A témában elsőként végzett átfogó vizsgálat fontos tanulsággal szolgál az irodalom felhasználói számára, különösen az olvasási kultúrát alapvetően befolyásoló szülők számára. Kirajzolódnak azok a feladatok, amelyek az olvasóvá neveléshez szükségesek. Az eredmények hasznosíthatók a pedagógusok munkájában, a kiadók és könyvtárak PR tevékenységében, a médiákat is felhasználó módszerek kimunkálásában.

Témavezető: **dr Suppné dr Tarnay Györgyi**
egyetemi adjunktus

Tagozat: Könyvtár

Helyszín: Ambrosianum 204. terem

Előadások:

Bella Katalin (ELTE): Főpapi könyvtár a XVIII. században – Padányi Biró Márton élete, munkássága, könyvkultúrája

Feketéné Birkus Iлона, Juhász-Barják Anna (ELTE): Olvasói felhasználói szokások az ELTE SEAS könyvtárában

Boromisza Nikoletta (EJF): A kalocsai főszékeskáptalan könyvtára a török hódoltságot követő időkben

Koroknai Sándor (EKF): Ingyenes szoftverek használata könyvtári környezetben és ezek hatásai

Kovács Bernadett (EJF): Hogyan változott a községi könyvtárak helyzete a kecskeméti régióban? A kecskeméti kistérség községi könyvtárainak helyzete

Maróti Mariann (SZTE): A nagy könyv projekt után. A játék weboldalának továbbélése

Modok Anna (SZTE JTFK): Artéria címmel megjelenő új lap terve

Molnár Gabriella (EJF): A Kritikai Lapok (1831-1836) repertórium

Piros Attila (DE): Tudásszint mérést végző JAVA nyelvű webalkalmazás készítése

Várkonyi Endre (EJF): Olvasási szokások ma, avagy a Nagy Könyv visszhangja

Bella Katalin

V. évf., könyvtár-történelem

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

FŐPAPI KÖNYVTÁR A XVIII. SZÁZADBAN – PADÁNYI BIRÓ MÁRTON ÉLETE, MUNKÁSSÁGA, KÖNYVKULTÚRÁJA

Munkánk célja volt Padányi Biró Márton veszprémi püspök életének, munkásságának, könyvkultúrájának bemutatása, a hajdani sümegi könyvtár állományának rekonstrukciója.

Dolgozatunk bevezető részében a XVIII. századi Magyarország könyvtár- és könyvkultúráját, valamint a főpapi könyvtárak bemutatását Padányi Biró Márton életének és munkásságának ismertetésével folytattuk, majd kitértünk a veszprémi Érseki Könyvtár rövid történetére is. A munkánk fő részében a püspök könyvkultúráját vizsgáltuk könyvtári állománya alapján. Itt elsősorban a könyvtár kézzel írott, 1751-ben készült katalógusára támaszkodtunk, először meghatározva, hogy maga a katalógus mennyiben alkalmas a könyvtár elemzésére, majd a könyvtár felépítésének formai tulajdonságaira következtettünk, azaz a könyvek nyelvi összetételét, a könyvek eredetét illetve kiadási idejét, a könyvek számát mértük fel. Az antikvák számbavételénél az Érseki Könyvtár egy eddig ismeretlen darabjára bukkantunk. A következőkben elvégeztük a könyvtár könyveinek tartalmi szempontból való elemzését.

Biró nemcsak használója, hanem művelője is volt az irodalomnak. Egyéniségét munkái analízisével lehet megismerni igazán, ez indokolta a művek rövid bemutatását. A dolgozat további részében Padányi Biró Márton prédikációiban hivatkozott olvasmányait vetettük össze könyvgyűjteményével, hogy lássuk, mi érhető utol a katalógus szerinti ígéretes műveltséganyagból akkor, amikor alkalmazására került sor.

Témavezető tanár:

Dr. Voit Krisztina
egyetemi docens

Feketéné Birkus Ilona, Juhász-Barják Anna (versenyen kívül)
IV. évfolyam, angol- informatikus könyvtáros
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

OLVASÓI FELHASZNÁLÓI SZOKÁSOK AZ ELTE SEAS KÖNYVTÁRÁBAN

2006 tavaszán közösen végeztünk egy felmérést az ELTE angol és amerikanisztika szakos diákjai körében, melynek során a következő kérdéseket vizsgáltuk: általános olvasási és könyvtárhasználói szokások; információkeresési szokások; az Angol-Amerikai Intézet könyvtárának különböző szolgáltatásainak igénybevétele, és az ezekkel való elégedettség. A dolgozatunk célja az volt, hogy megvizsgáljuk, az Intézeti könyvtár mennyire képes eleget tenni az információs társadalom korában a felsőoktatási könyvtárakkal szemben támasztott igényeknek. A kérdőíves megkeresés alapjául két, 2004 tavaszán, egymástól függetlenül végzett vizsgálat szolgált. A kutatást kiegészítettük a könyvtárosok személyes megkeresése és saját szakmai gyakorlat során szerzett tapasztalatokkal. A kérdőívekre kapott válaszok alapján felmértük, melyek a problémás területek és a problémáknak mely okai vannak. Arra nézve is vontunk le következtetéseket, hogy a megkérdezettek általános olvasási és könyvtárhasználói szokásai hogyan és milyen mértékben befolyásolják az Intézeti Könyvtár használatát. Befejezésésképpen megvizsgáltunk néhány lehetőséget, hogyan lehetne a könyvtár szolgáltatásainak minőségén, illetve kihasználtságán javítani.

Témavezető tanár: Barátné Hajdu Ágnes
tanszékvezető főiskolai tanár
Szegedi Tudományegyetem

A KALOCSAI FŐSZÉKESKÁPTALAN KÖNYVTÁRA A TÖRÖK HÓDOLTSÁGOT KÖVETŐ IDŐKBEN

Az „*Inventarium librorum Metropolitanae Ecclesiae Colocensis... 1752*” legkorábbi kéziratos katalógus a Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtárban. A török hódoltság utáni években szerveződött újjá Kalocsán – és az egész országban is – az egyházmegye és káptalan. Ebből következik, hogy a káptalani könyvtár is újjászerveződött. Az általam vizsgált katalógus pedig a török hódoltságot követő időszak első fennmaradt kéziratos katalógusa.

A káptalanra, intézményi feladataiból következően (tanítás, liturgia levezetése, hiteles hely működtetése) jellemző volt a mindennapos könyvhasználat, amely maga után vonta az állomány alapos ismeretének szükségességét, az állományban való tájékozódás képességének fontosságát – így a könyvtárkatalógus meglétét.

Dolgozatomban a káptalani könyvtár *Inventarium librorum Metropolitanae Ecclesiae Colocensis... 1752*” kéziratos katalógus formai és tartalmi elemzésének elvégzését követően a következők szűrhetők le: a katalógusban szereplő tételek pontatlanok és hiányosak, ezért azok azonosítása csak részben végezhető el. Több esetben előfordul, hogy forrásként csak a mű címének töredékét és a kötetszámát adták meg, és volt olyan eset, amikor a szerző neve és a kötetszám volt megtalálható az egyes tételeknél. A katalógus a dokumentumok szekrényen belüli elhelyezkedése (polcrend) szerint épül fel.

A katalógus tartalmi elemzéséből kiderült, hogy a katalógus háromnegyed részét vallási témájú dokumentum, a teológia és az egyházjog teszi ki, ami a káptalan intézményi feladataiból (tanítás, liturgia levezetése, hiteles hely működtetése) következően érthető is. Emellett nagy arányban találkozunk a történelem témakörébe sorolható dokumentumokkal és kézikönyvekkel.

A káptalani katalógus elemzése önmagában csak feltételezhetővé teszi, hogy milyen témájú könyveket olvastak, de erre nézve biztosat nem állíthatunk. Azonban a káptalani könyvtár katalógusának mellékleteként egy kölcsönző füzetrel találkozunk, amiből következtethetünk arra, hogy milyen könyveket forgattak a katolikus egyház intézményének tagjai a XVIII. században. A kölcsönző füzetben nem csak helyi, hanem a környékbeli falvakból és távolabbi helységekből származó egyházi személyek neveivel is találkozhatunk, akik kölcsönözték, vagy helyben használták a káptalan tulajdonában lévő könyvállományt. A helyi személyek között volt a filozófia és a retorika tanár. A környékbeli falvakból a foktői plébános kölcsönöztött, távolabbról a vaskúti plébános és egy bajai pap is használta a könyvtár állományát. A kölcsönző füzet elismervényeiből kiderül, hogy a teológiai és filozófiai témájú dokumentumok álltak az érdeklődés középpontjában de nagy számban olvastak történelmi és jogtudományi témájú dokumentumokat is.

Témavezető tanár: **Stohl Róbert**
főiskolai tanársegéd

Koroknai Sándor

II. évfolyam, informatikus könyvtáros szak

Eszterházy Károly Főiskola

INGYENES SZOFTVEREK HASZNÁLATA KÖNYVTÁRI KÖRNYEZETBEN ÉS EZEK HATÁSAI

Dolgozatom azokat a lehetőségeket vizsgálja a könyvtári informatika területén melyek révén a könyvtárak, egyrészt költségmegtakarítást érhetnek el, másrészt pedig a korszerű szoftverek alkalmazásával az információs társadalmi elvárásoknak is megfelelnek.

E szoftverek leírásának nagyobb százalékát az Open Source, (Nyílt Forráskódú) vagy más néven a Szabad Szoftverek teszik ki. Kiemelt figyelmet fordítva a speciális könyvtári alkalmazásokra (Digitális Könyvtári rendszerek és Integrált Könyvtári rendszerek), bemutatva különböző fajtáikat. Mindezek mellett vizsgálni ezek hazai alkalmazásának lehetőségét, többek közt gyakorlati beüzemeltetéssel, illetve megnézni, hogy mik lehetnek az elterjedésüket gátló tényezők.

A dolgozat további célja felvázolni a WEB 2.0 fogalomkörébe tartozó alkalmazásokat, ily módon érintve a könyvtár 2.0 tendenciákat is. Lényegre törően bemutatni az azokat támogató szoftvereket, ezáltal minél szélesebb körbe megismertetni a könyvtáros társadalommal is.

A dolgozat utolsó harmadában a könyvtáraknak a szabad szoftverek használatával megnyíló lehetőségeit vizsgálom, sajátos – a könyvtárak jövőjét taglaló - elméletemet állítva középpontba bemutatom a lehetséges hatásait szülővárosomban, illetve a hazai városi könyvtárak viszonyában.

Témavezető tanár: Verók Attila
főiskolai tanársegéd

HOGYAN VÁLTOZOTT A KÖZSÉGI KÖNYVTÁRAK HELYZETE A KECSKEMÉTI RÉGIÓBAN? A KECSKEMÉTI KISTÉRSÉG KÖZSÉGI KÖNYVTÁRAINAK HELYZETE

A községek lakosságának könyvtári ellátása nem kielégítő, szétaprózottság, gyenge anyagi alapok, kurrens irodalmak hiánya jellemzi. Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy hogyan és miért változott meg a kecskeméti kistérség községi könyvtárainak helyzete.

Kutatásom során több hipotézist is felállítottam, melyekben megfogalmaztam, hogy a rendszerváltást követő időszakban nem változott pozitív irányba a községi könyvtárak helyzete, inkább csak romlott. Túl sok egyénileg fenntartott, forráshiányos könyvtár van a megyében, így elaprózódik a támogatás, és nem tudják azokat a könyvtárakat fejleszteni, amelyek valóban rászorulnának. A községi könyvtárakban dolgozóknak nincs meg a megfelelő képzettsége, ahhoz, hogy ezt a feladatot ellássák. Az apró falvak könyvtárai válságban vannak, mert félő, hogy felnőtt olvasóikat elvesztik vagy már el is veszítették. A kecskeméti kistérség 18 településből áll, amelyből 14 község, mivel ezek a könyvtárak önkormányzati fenntartásúak, csak a törvény utasításait követik; beszerzési forrásaik rendszertelenek és bizonytalanok; szűkös beszerzési keret áll rendelkezésükre; legtöbb esetben csak az iskolai alapfeladatokat látják el; szolgáltatások színvonala alacsony; tárolási problémák is fellépnek néhány könyvtárban; nyilvántartási, katalogizálási, feldolgozási ismeretek hiánya figyelhető meg illetve, hogy meggyengültek a könyvtári rendszerhez fűződő szálak.

A kutatás módszere mélyinterjú, melyet a Bács-Kiskun Megyei Könyvtári-ellátási szolgáltatás vezetőjével készítettem, illetve közvélemény-kutatás az adott községek lakosai között.

Megállapítható tehát, hogy ezek a könyvtárak nem alkalmasak a lakossági könyvtári ellátásra. A megoldást a megyei könyvtárakban kell keresni, illetve a könyvtári fejlesztési koncepcióban.

Témavezető tanár: Vass Csaba
főiskolai tanársegéd

Maróti Mariann

2006-ban végzett informatikus könyvtáros szakon

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

A NAGY KÖNYV PROJEKT UTÁN. A JÁTÉK WEBOLDALÁNAK TOVÁBBÉLÉSE

Dolgozatomban „A Nagy könyv” elnevezésű projekt honlapjának a Minerva 5. Munkacsoport által kiadott „Tíz minőségi elv” alapján meghatározott jellemzőit elemzem abból a célból, hogy megmutassam, mi lehet az oka a weboldal fennmaradásának a játék külföldi elődjeinek honlapjaival szemben. A projekt céljainak fontosságát bizonyítván olvasásszociológiai adatokkal alátámasztva, röviden felvázolom a magyar lakosság olvasási, könyvtárhasználati és informálódási szokásainak megváltozását, és ennek lehetséges okait.

Bemutatom a magyar és a külföldi „A nagy könyv”-es projektek felépítését, bővebben kitérve a magyarországi programokra, valamint részletesebb képet adok a magyar weboldal fontos szerepéről a játékban.

A „Kézikönyv a minőségi elvekről”-ben lévő „Az elvek prioritási mátrixa” nevű táblázat alapján a magyar és a külföldi oldalakat elemezve és a különbségeket feltárva jutottam arra a következtetésre, hogy a magyar weblap karbantartottsága és interaktivitása miatt tudta a játék lezárulta után is megtartani látogatóit a brit és német oldalakkal ellentétben, melyekre ezen tulajdonságok alig jellemzőek.

Véleményem szerint a következtetésem nem elhanyagolható szempontot ad a mostani honlap-fejlesztők számára.

Témavezető tanár: **Vida Andrea**
 óraadó tanár

Modok Anna

III. évf. informatikus könyvtáros – magyar szak

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

ARTÉRIA CÍMMEL MEGJELENŐ ÚJ LAP TERVE

Sok kezdő újságíró – köztük én is – álmodozik arról, hogy egyszer majd a saját lapját szerkesztheti, vezetheti. De bele sem gondolnak, hogy egy újság elindításához milyen sok minden tartozik: végig kell kísérni gyermekük útját az ötlet megszületésétől a már kész termék terjesztéséig. Én ebbe bele akartam gondolni és utána akartam nézni. Ezért született meg ez a dolgozat. A kutató munkálatokat az olvasói szokások felmérésével és a nyomtatott média iránti kereslettel kezdtem. Ezek után már konkrétan a lapra vonatkozó tervek, ötletek következtek: a tartalma, hogyan nézzek ki, a működési terv, nyomdai munkálatok és a terjesztés. A dolgozat második felében a PR, a marketing és az összesített költségvetés kapott helyet.

A legfontosabb dolog a jogi és a kiadói háttér biztosítása egy lapnál. Ezt a háttérrel a Kultimedia Alapítvány adja az újságnak. Meg kell jegyeznem, hogy az ARTéria lap megjelenésének a tervei csak szimuláció része és a Kultimedia Alapítvány (egyenlőre) csak a dolgozat érdekében járult hozzá a hipotetikusán megjelent lap üzleti tervéhez. Ez egy üzleti tervnek a rekonstruálása a kezdetektől az üzlet elindításáig.

Remélem egyszer megvalósítja valaki az ARTéria lapot, amit ebben a dolgozatban álmodtam meg.

Témavezető tanár: **Barátné dr. Hajdu Ágnes**
 tanszékvezető főiskolai tanár

Molnár Gabriella (versenyen kívül)
2006-ban végzett informatikus könyvtáros szakon.
Eötvös József Főiskola, Pedagógiai Fakultás

A KRITIKAI LAPOK (1831-1836) REPERTÓRIUMA

A Kritikai Lapok c. folyóirat repertóriumának elkészítésére vállalkozom dolgozatomban. Az irodalmi műveket bíráló, magyar nyelvű lap 1831 és 1836 között jelent meg, így tanulmányozása forrásul is szolgálhat a reformkor szellemiségének mélyebb megismeréséhez.

A folyóiratot 6 év alatt 7 füzetben adták ki, rendszertelen időközönként. Ennek ellenére hatással tudott lenni a korszak irodalmi életére, népszerű volt az olvasóközönség körében.

Fő célom, hogy munkám eredménye hasznos segédeszköz legyen az irodalomtörténet és sajtótörténet kutatói számára.

A repertórium a folyóiratokban megjelent cikkek bibliográfiai adatait tartalmazza a megjelenés sorrendjében. Szerző és cím mellett a cikk tartalmi összefoglalója is a repertóriumtétel része. Háromféle: annotált, tematikus, időrendi repertóriumot tartalmaz munkám.

Az annotált repertórium a cikkek tartalmát tárja fel. Az annotációkban megtartom a reformkor nyelvezetét, stílusát és helyesírását.

A tematikus repertórium viszont összefoglaló szintézist nyújt arról, hogy a cikkek miként csoportosulnak egy-egy téma köré. A Nyelv- és irodalomtudomány, Irodalmi viták -polémiaiak, Társadalomtudomány, Történettudomány tematikacsoportjai köré összesen 20 téma alá szerveződnek a cikkek, ahol a repertórium tételszáma az azonosító. A témák már a dolgozat elején, a tartalomjegyzékben is láthatók lesznek, elektronikus változatában közvetlenül a tárgyszóra klikkelve a tematika kör gyűjteményéhez jutunk.

Az időrendi repertórium egyfajta tartalomjegyzékként szolgál a másik kettőhöz.

Hatféle névmutatóval szeretném segíteni a visszakeresést, eligazodást. Bírálók, bíráltak, cikkekben említett személyek, reformkori folyóiratok, földrajzi helyek, intézmények külön csoportosítva és betűrendbe szedve.

Dolgozatom kiegészítő célja, hogy általános ismereteket nyújtson a folyóirat társadalmi háttéréről, és alkotóiról.

Munkám harmadik célja, hogy a tematikus repertórium készítése során nyert statisztikai adatokat táblázatba foglaljam, ezt grafikusán ábrázoljam, majd a témaköröket elemezve ismertessem, miként jelennek meg a folyóiratban. A reformkor 3 nagy irodalmi polémijának is fóruma a lap. Töreksem arra, hogy ezeket kiemelten és részletesen ismertessem, mi volt a Conversations-lexikon- , a Pyrker- és az Aurora-per háttére, és mi lett a viták eredménye.

Végül a Kritikai Lapok sajtótörténeti jelentőségét hangsúlyozom.

Témavezető tanár: **Stohl Róbert**
főiskolai tanársegéd

Piros Attila

V. matematika – informatikus könyvtáros

Debreceni Egyetem

TUDÁSSZINT MÉRÉST VÉGZŐ JAVA NYELVŰ WEBALKALMAZÁS KÉSZÍTÉSE

A szerző célja olyan alkalmazás írása volt, amellyel támogatható a könyvtár- és információtudományok *élethosszig tartó*, pontosabban a *távoktatás* keretein belül való oktatása.

A bemutatott szoftver a tudásmérés és -értékelés folyamatát hivatott megkönnyíteni. Alkalmas tetszőleges objektív feladatsorok összeállítására a nyolc legismertebb zárt feladattípus (egyszerű választás, többszörös választás állandó és változó kulccsal, reláció analízis, asszociációs feladat, fogalomkapcsolás, ábrafelismerés és szöveg kiegészítés) felhasználásával. A tesztek kitöltése után elvégzi a tesztelemzési, pontozási, értékelési számolásokat.

Az alkalmazás csak korlátozás nélkül ingyenes szoftverek használatával készült, és minden felülete — beleértve a tesztek összeállítását és kitöltését is — webböngészőből, a használt platformról elérhető, ezért valóban alkalmas a távoktatásban való felhasználásra.

A szoftver — megfelelő fejlesztés után — az oktatáson kívül a könyvtári élet más területein is használható. Ilyen például az olvasói igények feltérképezése, az elégedettségi szint felmérése, általánosabban a könyvtári teljesítménymutatók minőség-ellenőrzés céljából való kiértékelése, ami elengedhetetlen a megfelelő minőségű szolgáltatás biztosításához.

A dolgozat a rendszer felhasználói leírása mellett néhány kisebb példatesztet tartalmaz a könyvtár- és információtudomány köréből.

Témavezető tanár: **Dr Boda István Károly**
egyetemi adjunktus

OLVASÁSI SZOKÁSOK MA, AVAGY A NAGY KÖNYV VISSZHANGJA

Munkámban A Nagy Könyv névre hallgató modern népművelési programmal foglalkozom, valamint említés szintjén az azt megelőző olvasással és annak népszerűsítésével kapcsolatos direkt népművelői szándékú törekvésekkel. (Ez számomra azért is érdekes, mert itt találkozunk a népművelés és a könyvtár szak.)

Szó esik az írásban Luther Márton Bibliafordításáról, az analfabétizmus háttérbe szorulásáról, az első divatlapokról, olvasókörökről, olvasómozgalmakról.

A Nagy Könyv kapcsán vizsgált kérdések:

- Mennyire járt sikerrel, beváltotta-e a hozzá fűzött reményeket, s mik voltak azok.
- Sikerült-e az ötletadónak (The Big Read) megvalósítania a hozzá fűzött reményeket? Hogyan alakultak a toplisták?
- Mit mutatnak a toplisták?
- Mely korosztályokhoz jutottak el a hirdetések? Mely hirdetési formák voltak a leghatásosabbak?
- Mit tudnak az emberek A Nagy Könyvről?
- Felőrölte-e A Nagy Könyvet a botrány, amely a pénzügyek kapcsán merült fel?
- Folytatódik-e A Nagy Könyv?

Témavezető tanár: Vass Csaba
főiskolai tanársegéd

Névmutató:

Bagoly Magdolna	19	Fűzi Beatrix	43
Bajusz Bernadett	10	Gál Zita	111
Balázs Éva	120	Géczi Tímea	31
Bálint Zsófia Anikó	120	Guti János Kornél	61
Báló Péter	131	Gyimesi Kinga	72
Balogh Szilvia	121	Habis Melinda	93
Balogh Virág	119	Halek Mónika	134
Barta Judit	69	Halmai Zsuzsa	73
Bella Katalin	150	Hausz Katalin	122
Bende Zsófia	93	Hegedűs Anita	96
Bernáth Ágnes	105	Horváth Anikó	142
Bicsák Zsanett	11	Horváth István	32
Bikali István	28	Horváth Renáta	44
Bodnár Zsuzsanna	107	Horváth Zsófia	112
Bognár Judit	29	Igács János	83
Bokrétás Ildikó	107	Iván Eszter	124
Boromisza Nikolett	152	Janacsek Karolina	76, 84
Borszéki Judit	108	Jenei Katalin	45
Budai Mária Irma	132	Józsáné Baranyi Andrea	22
Czibor Andrea	106	Juhász-Barják Anna	151
Csábi Eszter	70, 85	Juhász Bernadett	143
Csapó Nikolett	40	Juhász Réka	37
Cseke Viktória	41	Kabai Piroska	97
Cserepes Réka Eszter	94	Kaposvári Lilla	33
Csertő István	81	Káplár Mátyás	113
Csicskó Tímea	60	Karap Gergő	125
Csupor Éva	74	Kecskés László	53
Dampf Nóra	20	Kellner András	100
Danka Adrienn	50	Kinyó László	13
Darnyik Adrienn	95	Kiss Andrea	135
Dávidné Simon Mária	85	Kocsis Kata	85
Dér Krisztián	51	Komora Nóra	98
Devecsery Ágnes	122	Koroknai Sándor	153
Devosa Iván	61	Kothencz Zsanett	74
Dominek Dalma Lilla	52	Kovács Bernadett	154
Dudás Erzsébet	30	Kovács Gábor	99
Dudás Tímea	71	Kovács Katalin	62
Elek Mónika	109	Kovács Krisztina (DE)	46
Erdei Melinda	42	Kovács Krisztina (SZTE)	86
Erdélyi Anita	133	Kovács Réka Dorottya	126
Erdő Lenke	141	Költő András	75
Farkas Evelin	30	Kővári Ágnes	14
Farkas Gergely	123	Labancz Dániel	98
Fazekas Nikolett	12	Lantos Katalin	124
Fejes József Balázs	21	Lovas Orsolya	54
Feketéné Birkus Ilona	151	Maráczai Andrea	136
Ferencz Valéria	119	Márián Renáta	95
Füzesiné Hudák Mariann	82	Maróti Mariann	155

Martsa Zsuzsanna	100	Telepóczi Gábor	129
Mátyás Marianna Dóra	87	Tombor Viktória	57
Melisek Gabriella	125	Udvarhelyi Boglárka	103
Mészáros Judit	144	Új-Tózsza Zsófia	26
Mészáros Tünde	76	Ujszászi Petra	78
Miklós Attila	23	Vadas Rita	67
Miks Veronika	63	Valach Renáta Cecília	103
Modok Anna	156	Varga Balázs	51
Mókus Anita	145	Varga Otília	58
Molnár Gabriella	157	Vargay Adrienn	79
Mooréh Eszter	64	Várkonyi Endre Albert	159
Nagy Adrienn	15	Várnagy Priscilla Szilvia	116
Nagy Dóra	24	Veress Fruzsina	117
Nagy Edit	55	Virág Nikolett	139
Nagy Krisztina	88	Weisz katalin	104
Nagy Márton	77	Zolna melinda	99
Nagy Péter	114	Zsadányi-Nagy Zsanett	86, 90
Nagy Zsuzsa Eszter	34		
Nascsó karolina	35		
Németh Georgina	89		
Németh Krisztina	127		
Novák Mónika	115		
Oláh Katalin	65		
Ormai Eszter	16		
Őri Tamás	25		
Palla Ágnes	36		
Pápai Veronika	47		
Petró Kata	85		
Pirka Veronika	17		
Piros Attila	158		
Polyák Ferenc	123		
Prácsér Tamás	146		
Pukánszky Judit	85		
Puskás Rita	128		
Radnai Tímea	93		
Rumi Melinda	101		
Sági Ferenc	147		
Sárándi Lóránd	48		
Schmidt Judit Evelin	56		
Szabó Anita Éva	11		
Szabó Brigitta	95		
Szabó Vanda	102		
Szakács Nóra	111		
Szalai Fruzsina	137		
Szebenyi Anita Katalin	37		
Szenttamási István Tamás	66		
Szi-Márton Viktória	138		
Szirmai Anna Linda	114		
Szommer Nikolett	101		
Takács Anita	38		
Tánczos Tímea	76, 85		